

BIBELSTUDIUM

for sabbatsskolen

1. kvartal

Esajas: "Trøst mit folk"

Forfatter

Roy E. Gane

BIBELSTUDIUM FOR SABBATSSKOLEN

Udgiver: Adventistkirken, sabbatsskoleafdelingen

Hovedforfatter: Roy E. Gane

Oversættelse: Marit Birch Petersen

Korrektur: Elsebeth Daugaard

Grafisk opsætning: Bente Skov Schledermann

Tryk: TopTryk Grafisk

© 2021 General Conference of Seventh-day Adventists®. Alle rettigheder forbeholdes. Ingen del af *Bibelstudium for sabbatsskolen* må redigeres, ændres, omformes, tilpasses, oversættes, gengives eller udgives af nogen enkeltperson eller organisation uden forudgående skriftlig godkendelse fra The General Conference of Seventh-day Adventists®. Divisionskontorerne under The General Conference of Seventh-day Adventists® har ret til at sørge for oversættelse af *Bibelstudium for sabbatsskolen* efter særlige retningslinjer. Ophavsretten til sådanne oversættelser og deres udgivelse forbliver hos Generalkonferensen. *Seventh-day Adventist*, *Adventist* og flamme-logoet er registrerede varemærker tilhørende The General Conference of Seventh-day Adventists® og må ikke benyttes uden forudgående godkendelse af Generalkonferensen. Redaktion: 12501 Old Columbia Pike, Silver Spring, MD 20904, www.absg.adventist.org

	Andagtsvers	5
	INDLEDNING TIL 1. KVARTAL	6
2. januar	1. Identitetskrise	8
9. januar	2. Ledelseskriser	16
16. januar	3. Når din verden styrter sammen	24
23. januar	4. På den svære måde	32
30. januar	5. Den ædle Fredsfyrste	40
6. februar	6. At spille Gud	48
13. februar	7. Assyrenes nederlag	56
20. februar	8. "Trøst mit folk"	64
27. februar	9. At tjene og frelse	72
6. marts	10. At gøre det utænkelige	80
13. marts	11. Lad kærligheden sejre	88
20. marts	12. Folkenes skatte	96
27. marts	13. Jordens genfødsel	104

JANUAR	Sl 16,11	Rom 6,23	Jer 29,11	Es 61,3	Mark 10,27	Jer 23,23-24
	Sl 113,5-9	Joh 14,6	Åb 3,18	Fil 4,13-19	Sl 34,18	Sl 51,15
	Ordsp 16,18	Es 43,19-21	Matt 11,28-30	Ez 18,20	Matt 25,45	Præd 3,11
	Joh 3,16	Sl 42,11	Ez 36,26	Es 1,18	Ef 4,14-15	1 Kor 10,12
	Matt 13,45-46	Ez 34,4-6	Fil 4,19	Es 43,1	Sl 19,1	Hebr 12,1
	Sef 3,17					

FEBRUAR	Sl 27,14	2 Kor 3,18	Gal 4,7	Sl 100,4	Matt 25,40	Sl 119,165
	Sl 86,15	Hebr 13,2	Sl 91,4	1 Tim 5,2	Es 1,18	Præd 3,11
	Hebr 11,6	Jer 31,3	Sl 118,17	Sl 119,105	Matt 6,28-30	Joh 16,33
	Ordsp 14,12	Gal 22,23	Ordsp 15,1	Åb 19,8	Luk 12,40	Es 41,13
	Es 65,24	Luk 12,4-5	1 Kor 4,5	1 Joh 4,11		

MARTS	Jer 32,39	Rom 6,22	Joh 10,30	Ordsp 17,22	Joh 11,18	Matt 18,2-4
	Sl 40,1-2	4 Mos 32,23	Matt 6,20	Ordsp 16,9	Es 40,31	Fil 4,19
	Matt 7,12	Rom 12,19	Sl 91,11	Jak 5,15	Joh 6,21	Matt 7,8
	Sl 21,3-6	Joh 17,22	Mark 6,31	Sl 62,1	Sl 13,6	Job 23,13-14
	Job 14,7	Es 55,8	Es 57,18-19	Sl 139,23-24	Es 46,4	Præd 3,11
	Sl 56,8					

APRIL	Ordsp 20,12	5 Mos 6,6-7	Job 36,26-29	1 Mos 1,29	Præd 3,1-11	2 Kor 3,18
	Matt 25,10	Ordsp 3,6	Es 65,24	Sl 32,8	Matt 25,40	Sl 145,18-19
	Ef 3,20	Es 58,10-11	Sl 51,7	Ordsp 31,20	1 Pet 5,6-7	Es 49,15-16
	Luk 24,25	Joh 3,17-18	Sl 16,11	Sl 51,8-10	Sl 115,3	Sl 43,5
	Hebr 11,8	Jos 24,15	Mika 6,8	Es 54,5	1 Kor 2,9	Sl 4,8

MAJ	Jak 1,17	Hebr 13,2	Luk 15,8	Job 23,10	2 Kor 5,17	Ef 5,20
	Joh 10,27-28	2 Tim 1,7	Rom 7,18-25	Ordsp 17,17	1 Kor 2,9-10	Luk 24,39
	Gal 4,6-7	1 Kor 13,11	Es 43,2	Sl 37,4	Mark 10,15	Rom 6,17-18
	1 Pet 5,7	2 Kor 5,7	Matt 19,26	Jak 1,12	Hebr 7,25	Præd 3,1
	Sl 51,11	Klages 3,40-41	Joh 15,15	2 Krøn 25,8	Åb 22,17	1 Kor 13,12
	Sl 34,7					

JUNI	Sl 90,2	Rom 5,8	Es 35,1-2	Mark 4,30-32	1 Sam 16,7	Sl 2,4
	Fil 1,6	Matt 6,33	Luk 11,27-28	1 Pet 5,7	Luk 19,10	2 Mos 20,5
	Rom 8,28	Ef 4,23	Åb 21,4	1 Kor 2,1	2 Kor 5,17	Hebr 13,5
	Es 40,4	Matt 18,11	Ordsp 28,20	Sl 34,7	Es 40,31	Joh 8,11
	Jer 29,11	Es 40,29	Jos 6,1	Jer 31,3	Sl 46,1	Sl 31,3

”Trøst mit folk”

Fra første gang profeten Esajas udtalte sine ord, har de været indgraveret, ja grundfæstet i vores bevidsthed. Blandt dem findes uforglemmelige ord, som ikke alene er fyldt med mening, men også med håb og løfter; ord som ”Gud med os” (Es 7,14), ”For et barn er født os” (Es 9,5), ”Hver dal skal hæves” (Es 40,4) og ”Men han blev gennemboret for vore overtrædelser og knust for vore synder. Han blev straffet, for at vi kunne få fred, ved hans sår blev vi helbredt” (Es 53,5).

Ord skaber billeder, forestillinger og ekkoer. Svage, ubetydelige ord skaber svage, ubetydelige billeder. Mægtige, forædlede, velformulerede ord skaber mægtige, forædlede billeder og høje, tydelige ekkoer. Det forklarer selvfølgelig, hvorfor Esajas’ ord taler så højt og så tydeligt til os selv efter 27 århundreder.

I sit digt om den lidende tjener (Es 52,13-53,12) giver Esajas fx et billede af Messias med en større skarphed end noget andet sted i Det Gamle Testamente. Dette afsnit alene er nok til at begrunde hans tilnavn ”evangelieprofeten”.

Desuden er hans forudsigelse om Kyros, ved navns nævnelse, halvandet århundrede før den persiske konge besejrede Babylon (Es 44,28-45,6), så forbløffende detaljeret, at nogle forskere har tilskrevet meget af Esajas’ Bog til en senere ”anden Esajas”. Det er et letkøbt påfund af dem, som ikke er i stand til at se ud over den menneskelige forestillingsevnes skrøbelige intellektuelle begrænsninger.

Med en enestående blanding af levende billedbrug, uforlignelig poetisk rytme og balance, Beethoven-agtige dramatiske kontraster og rige bølger af dybtgående temaer, som gentages i en sofistikeret symfonisk proces af vedvarende uddybelse og udvikling, er Esajas’ inspirerede bog et værdigt udtryk for guddommelige tanker, som er så langt højere end det jordbundne, end himlen er højere end jorden (se Es 55,9). Selv i oversættelse, hvor de malende spil med ord og bogstavrim på hebraisk går tabt, er der få bøger i litteraturhistorien, verdslige eller hellige, der kan måle sig med Esajas’ Bog.

Vi kender hans ord – velformulerede, poetiske, følelsesladede og kraftfulde; men kender vi personen Esajas og den verden, hvor han skrev, bad og profeterede? Det var en tid med knusende farer, mens det assyriske rige nåede toppen af dets magt. Og endnu værre var det, at Juda, Guds udvalgte folk, sank dybere og dybere ned i moralsk forfald. Grådighed og elendighed kæmpede på gaderne. I deres kamp om rigdom og overlevelse inhalerede mange forfængelighedens tomme narkotiske damp, mens andre visnede hen i fortvivlelse. Esajas forsøgte at bevare sit folks identitet. Han kaldte på en rest i folket, som skulle bevæge sig fra fornægtelse til erkendelse af virkeligheden. Han opfordrede folket til at betragte deres Gud, Israels Hellige, himlens og jordens Skaber, han, som kendte dem ved navn, og havde lovet at frelse dem fra ild, men kun hvis de var villige til at lytte og adlyde.

Esajas rådgav konger. Guds udvalgte folks slægtslinje hang i en tynd tråd. Guds rest, dem der var tilbage, befandt sig alle i en by, der var dømt af assyriske hærstyrker. Var det Esajas' profetiske ord, som gav kong Hizkija styrke til at vente på det mirakel, der var Jerusalems eneste håb (Es 36-37). Hvis Jerusalem var faldet på det tidspunkt, i stedet for at blive taget af babylonierne et hundrede år senere, kunne assyrernes politik med at adspredde de overvundne folkeslag helt og aldeles have udryddet Judas identitet som et folk. Så ville der ikke have været et jødisk folk, det folk, fra hvem Messias, verdens frelser, skulle komme fra.

I dette kvartal skal vi se på Esajas, hans ord, hans tid, hans forudsigelser, men mest af alt på hans Gud; den Gud, som både den gang og i dag råber til os: "Frygt ikke, for jeg har løskøbt dig, jeg kalder dig ved navn, du er min" (Es 43,1).

Dr. Roy E. Gane er hebraisk ekspert og professor i Det Gamle Testamente ved syvendedags adventisternes teologiske seminarium ved Andrews University i Berrien Springs, Michigan, USA.

Identitetskrise

Ugens vers

"Kom, lad os gå i rette med hinanden, siger Herren. Er jeres synder som skarlagten, kan de blive hvide som sne; er de røde som purpur, kan de blive som uld" (Es 1,18).

Introduktion

Faret vild i glemslens land. Hvis du kører i Irland på en smal landevej, som på hver side har høje hække, kan du opleve, at vejen er spærret af en flok køer på vej hjem efter et godt måltid på engen. Selv om der ikke er nogen hyrde med dem, vil de gå direkte hjem til deres ejers lade. De kender vejen og ved, hvem de tilhører.

Hvis en lille dreng kommer bort fra sin mor i et supermarked og råber: "Jeg har mistet min mor!" ved han måske ikke helt, hvor han er, eller hvor hans mor er, men blandt den store flok af mødre, som befinder sig i forretningen, vil han kende den ene mor, som er hans.

Det er trist, at i modsætning til de irske køer og den lille bortkomne dreng, havde judæerne glemt, at de tilhørte Herren, deres himmelske Herre. Derved mistede de deres sande identitet som pagtens folk. "Børn har jeg opfostret og opdraget, men de har brudt med mig. Oksen kender sin ejer, æslet sin herres krybbe; men Israel kender ikke mig, mit folk fatter intet" (Es 1,2-3).

I denne uge skal vi se på, hvad Gud gjorde for at vinde sit folk tilbage.

Ugens tekster

- Es 1,1-9
- Es 1,10-17
- Es 1,18
- Es 1,19-31
- Es 5,1-7

”Hør, himmel”

Es 1,1-9

Esajas' Bog giver en kort introduktion ved at fortælle, hvem dens forfatter er (”Esajas, Amos' søn”), oprindelsen til dens budskab (et ”syn”), og hvad dets emne er (Juda og dens hovedstad Jerusalem under fire kongers regeringstid). Emnet identificerer også Esajas' primære lyttere/læsere som folket i hans eget land på hans egen tid. Profeten talte til dem om deres egen tilstand og skæbne.

Ved at nævne de konger, der regerede, mens han var aktiv, indsnævrer Esajas sin tilhørerskare, og forbinder bogen med de historiske og politiske begivenheder i en bestemt periode. Denne tidsramme bringer os til beretningerne i 2 Kong 15-20 og 2 Krøn 26-32.

Es 1,2

Hvad er kernen i budskabet i dette vers? Hvad siger Herren? Hvordan har denne samme tanke vist sig hele vejen ned igennem Guds folks historie? Kan det også siges om den kristne kirke i dag? Forklar dit svar.

Læg mærke til, hvordan Esajas' budskab begynder med ordene: ”Hør, himmel, lyt, jord” (sml. 5 Mos 30,19; 5 Mos 31,28). Herren mener ikke, at himlen og jorden i sig selv kan høre og forstå. Han bruger dette billede for at understrege noget.

Når en konge i Mellemøsten i gamle dage, som fx en hittitisk hersker, indgik en pagt med en mindre hersker, påkaldte han sine guder som vidner for at understrege, at ethvert brud på aftalen med sikkerhed ville blive opdaget og straffet. Men da den guddommelige kongernes Konge indgik en pagt med israelitterne på Moses' tid, henviste han ikke til andre guder som vidner. Som den eneste sande Gud, påkaldte han i stedet himlen og jorden til at udfylde denne opgave (se også 5 Mos 4,26).

Til eftertanke

Læs Es 1,1-9. Lav et resume af, hvori Judas synder bestod. Læg også specielt mærke til følgerne af disse synder. Hvad gjorde Juda sig skyldig i, og hvad skete der på grund af hendes skyld? Hvilket håb gives der også i vers 9?

Rådne ritualer

Es 1,10

Hvorfor tror du, han brugte billedet med Sodoma og Gomorra? Hvad ønskede Herren at lægge vægt på?

Es 1,11-15

Hvad siger Herren til folket i disse vers? Hvorfor afviste Gud den tilbedelse, som folket bragte ham?

De samme hænder, som bragte ofre og blev løftet op i bøn, var "fulde af blod", det vil sige, de var skyldige i vold mod og undertrykkelse af andre (Es 1,15; Es 58,3-4). Ved at behandle andre i pagtsforsamlingen dårligt, udviste de foragt over for ham, som var hele Israels beskytter. Synd mod andre mennesker var synd mod Herren.

Det var selvfølgelig Gud selv, som havde indstiftet det rituelle tilbedelsessystem (3 Mos 1-16) og bestemt, at templet i Jerusalem var det rigtige sted for tilbedelsen (1 Kong 8,10-11). Men det var meningen, at ritualerne skulle fungere i forbindelse med pagten med Israel, som gjorde det muligt for Gud at bo midt iblandt dem i helligdommen/templet. Ritualer og bønner, der blev udført i templet, var kun ægte, hvis de udtrykte troskab mod Gud og hans pagt. Mennesker, som bragte ofre uden at angre deres uretfærdige handlinger mod andre medlemmer af pagtsforsamlingen, udførte rituelle løgne. Deres rituelle handlinger gav udtryk for, at de var trofaste; men deres opførsel viste, at de havde brudt pagten.

Es 1,16-17

Hvad befaler Gud, at hans folk skal gøre? Hvordan er disse vers i denne sammenhæng en parallel med Jesu ord i Matt 23,23-28? Hvilket budskab er der til os i dag i disse tekster og den sammenhæng, hvori de blev givet?

Tilgivelsens argument

Es 1,18

Nedskriv, efter at have gennemgået verset mange gange, hvad du mener, Herren siger her. (Det kan være godt at læse nogle få vers før og efter vers 18 for at få hele sammenhængen.)

Gud havde givet stærke beviser for, at judæerne, de anklagede, var skyldige i at bryde aftalen (Es 1,2-15), og han har appelleret til dem om at reformeres (Es 1,16-17). Denne appel antyder, at der er håb. Hvorfor skulle man tilskynde en kriminel, som fortjener dødsstraf, til at ændre sig? Hvordan kan en fange på dødsgangen "hjælpe den undertrykte, skaffe den faderløse ret, føre enkens sag"? Når Gud siger: "Kom, lad os gå i rette med hinanden" (Es 1,18), ser vi, at Herren stadigvæk forsøgte at argumentere med sit folk, og at han stadigvæk forsøgte at få dem til at vende om fra deres onde veje, uanset hvor lavt de var faldet.

Herren siger til dem, at *deres røde synder skal blive hvide*. Hvorfor er synden rød? Fordi rød er farven på det "blod" (blodskyld), som dækker folkets hænder (Es 1,15). Hvid derimod er renhedens farve, fraværet af blodskyld. Gud tilbyder at forandre dem. Det er denne type sprog, kong David brugte, da han råbte til Gud om tilgivelse for sin synd, efter at han tog Batseba, og fik hendes mand dræbt (læs Sl 51,9.16). I Es 1,18 er Guds argument et tilbud om at tilgive sit folk!

Es 1,18
Es 44,23

Hvordan virker Guds tilbud om tilgivelse som et argument for, at de skal forandre deres liv? Sammenlign de to tekster.

Vi kan nu se hensigten med Guds skarpe irettesættelse af sit folk. Det er ikke en forkastelse af folket, men sagt for at bringe dem tilbage til ham. Hans tilbud om tilgivelse er det store argument, som understøtter hans appel til folket om moralsk at rense sig (Es 1,16-17). Hans tilgivelse gør det muligt for dem at blive forvandlet ved hans kraft. Her ser vi spiren til den "nye pagt", som der profeteres om i Jer 31, 31-34, hvori tilgivelse er grundlaget for, at vi får et nyt hjerte og et nyt forhold til Gud. Vi begynder på den forkerte side af stregen. Vi har pådraget os en stor gæld, som vi aldrig kan betale. I vores ydmyge stilling, hvor vi erkender, at vi har brug for tilgivelse, er vi parate til at acceptere alt, hvad Gud kan give os.

Spis eller bliv spist

Es 1,19-31

Hvilket tema, som gentages over alt i Bibelen, finder vi i disse vers?

Læg mærke til den logiske opbygning i Es 1,19-20. Hvis folket vælger at være villige og lydige mod Gud, skal de "fortæres" landets goder (Es 1,19). Men hvis de afviser hans tilbud om tilgivelse og genopbyggelse og gør oprør imod ham, skal de "fortæres" af sværdet (Es 1,20). Det er deres eget valg. Disse vers indeholder altså en betinget velsignelse og forbandelse.

Esajas 1 gentager og anvender Moses' ord, som vi finder i 5 Mos 30,19-20 fra den gang, pagten med Israel som et folk blev indgået: "Jeg tager i dag himlen og jorden til vidne imod jer: Jeg har stillet dig over for livet og døden, velsignelsen og forbandelsen."

Se på ordene fra Moses. Læg mærke til, at der ikke er nogen mellemvej. Der er enten liv eller død, velsignelse eller forbandelse. Hvorfor tror du, at der kun er en af to muligheder for os? Hvorfor kan der ikke være en form for kompromisløsning?

Disse ord fra Moses opsummerer den række advarsler, velsignelser og forbandelser, som afslutter indgåelsen af pagten i 5 Mos 27-30 (sml. 3 Mos 26). Denne pagt indeholder (1) en genfortælling af, hvad Gud havde gjort for dem, (2) betingelser/stipulationer (bud), som skulle overholdes for at pagten kunne opretholdes, (3) henvisning til vidner, og (4) velsignelser og forbandelser for at advare folket om, hvad der ville ske, hvis de overtrådte pagtens betingelser.

Forskere har fundet ud af, at disse elementer findes i samme rækkefølge i politiske aftaler mellem ikke-israelitiske folk, som fx hittitterne. Så da Gud oprettede en pagt med israelitterne benyttede han en form, som de kunne forstå, og som gjorde det indlysende klart for dem, hvori pagten bestod, og hvad følgerne var af det gensidigt bindende forhold, de valgte at gå ind i. De eventuelle fordele ved pagten var overvældende; men hvis Israel brød aftalen, ville det gå dem værre end nogensinde tidligere.

Til eftertanke

Hvordan har du i dit eget kristenliv oplevet princippet om velsignelser og forbandelser, som vi har set ovenfor?

En ildevarslende kærlighedssang

Es 5,1-7

Læs sangen. Hvad betyder denne lignelse?

Kun til sidst, i vers 7, forklarer Gud lignelsens betydning. Ved at benytte en lignelse hjælper han folket til at se objektivt på sig selv, så de kan erkende deres sande tilstand. Gud brugte effektivt denne metode over for kong David (se 2 Sam 12,1-13). Ved at kalde dette en kærlighedssang viser Gud lige fra starten folket, hvad hans hensigt er. Hans forhold til dem udspringer af hans karakter, som er kærlighed (1 Joh 4,8). Han forventer kærlighed som svar. Men i stedet for "vindruer", får han "vilddruer", som på hebraisk betyder "noget, der stinker".

Es 5,4

Hvad mener Herren, når han siger: "Hvad var der mere at gøre ved min vingård, som jeg ikke har gjort?"

I de næste vers siger Gud: "Men nu vil jeg lade jer vide, hvad jeg vil gøre ved min vingård: Jeg vil fjerne hegnet om den, så den bliver afgraven, nedrive gærdet om den, så den bliver trampet ned. Jeg lader den forfalde" (Es 5,5-6).

Når vi synder, afskærer Gud os ikke med det samme fra ham ved at fjerne sin beskyttelse og ødelægge os. Han giver os tålmodigt en mulighed for at modtage tilgivelse (se 2 Pet 3,9). Han afskærer ikke nogen, som reagerer positivt over for ham. Han appellerer så længe, der er håb om en respons. Han tager ikke med det samme "nej" som et svar; for han ved, at synden har bedraget os. Men hvis han ikke kommer nogen vegne med os, anerkender han til sidst vores valg, og lader os forblive på den vej, vi har valgt (se Åb 22,11).

Hvis vi bliver ved med at afvise Guds appel gennem Helligånden, kan vi til sidst komme til at stå der, hvor der ikke er nogen vej tilbage (Matt 12,31-32). Det er farligt at vende sig bort fra Kristus (Hebr 6,4-6). Der er en grænse for, hvad Gud kan gøre; for han respekterer vores frihed til at vælge.

Til eftertanke

Tænk over det, der siges i Es 5,4: "Hvad var der mere at gøre ved min vingård, som jeg ikke har gjort?" Se på det i lyset af korset, hvor Gud gav sig selv som et offer for vores synd, og betalte med sit eget blod for vores overtrædelse af loven. Hvad mere kunne der gøres for os end det, han gjorde der? Hvilken forsikring om frelse får vi, når vi bruger tid på at tænke over Jesu kors, og hvordan kan det motivere os til omvendelse og forandring af vores liv?

Til videre studium

I forbindelse med Es 1,4 skrev Ellen White: "Guds bekendende folk havde adskilt sig fra Gud, og havde mistet deres visdom og forkvaklet deres forståelse. De kunne ikke se ret langt; for de havde glemt, at de var blevet rensset fra deres gamle synder. De bevægede sig hvileløst og usikkert i mørke, og forsøgte at udviske mindet fra deres sind om den frihed, forsikring og lykke, de havde oplevet i deres tidligere tilstand. De styrtede sig ud i alle mulige former for formastelig og dumdristig galskab, handlede i direkte modstrid med Guds ledelse, og gjorde derved deres skyld endnu større. De lyttede til Satans anklager mod den guddommelige karakter og fremstillede Guds karakter, som var han uden barmhjertighed og tilgivelse" (*The SDA Bible Commentary*, 4. bd. s. 1137).

Spørgsmål
til drøftelse

1. **Hvordan kan du "rense dig selv"? Hvad betyder udtrykket?**
(Se Fil 2,12-13).
2. **Hvordan tilpassede, udvidede og anvendte Jesus sangen om vingården? Matt 21,33-45; Mark 12,1-12; Luk 20,9-19. Hvilke lærdomme er der for os i ovenstående beretning?**
3. **Hvilken forbindelse er der mellem den tilgivelse, som Gud tilbyder, og den forvandling, som han foretager i vores liv? Hvad kommer først, forvandlingen og dernæst tilgivelsen, eller tilgivelsen og dernæst forvandlingen? Er det vigtigt at vide, hvad der kommer først? Hvorfor?**
4. **I citatet ovenover siger Ellen White, at folk handlede "i direkte modstrid med Guds ledelse." Hvad vil det sige?**

Resumé

Da Guds folk glemmer ham, og tager hans velsignelser for givet, minder han dem om, at de har lovet at overholde den pagt, de har indgået med ham. I sin barmhjertighed viser han dem deres tilstand, advarer dem om de ødelæggende følger, det har at fjerne sig fra hans beskyttelse, og formaner dem om at lade ham få lov til at helbrede og rense dem.

Ledelseskrise

Ugens vers

"I kong Uzzijas dødsår så jeg Herren sidde på en højt ophøjet trone, og hans slæb fyldte templet" (Es 6,1).

Introduktion

Da Konfucius en gang blev spurgt, af en af sine disciple, om, hvori en god regering bestod, svarede han: "Nok føde, nok våben og almindelige menneskers tillid."

"Men," svarede disciplen. "Hvad nu, hvis man var nødt til at opgive en af de tre dele. Hvilken skulle man opgive?"

"Våben," svarede Konfucius.

Hans discipel blev ved. "Men hvad nu, hvis du var tvunget til at opgive en af de to, som var tilbage? Hvilken skulle det så være?"

Konfucius svarede: "Føde. For fra gammel tid har sult være alle menneskers lod; men et folk, som ikke længere har tillid til dets ledere, er i sandhed tabt."

Det er rigtigt, at vi mennesker ønsker stærke, pålidelige ledere. Da en soldat bandt sig til endnu en periode i tjeneste for sit land, ville officeren vide, hvorfor han ønskede at fortsætte. "Jeg har prøvet det civile liv," svarede han. "Men der er der ingen, der styrer."

I denne uge skal vi se på Judas ledelseskrise og de sørgelige resultater, det medførte.

Ugens tekster

- Es 6,1-4
- Es 6,5-7
- Es 6,8
- Es 6,9-13

Kongen er død! Kongen leve!

Es 6,1
2 Krøn 26

Es 6,1 omtaler kong Uzzijas død. Læs 2 Krøn 26 og besvar følgende spørgsmål: Hvad er der specielt ved kong Uzzijas død?

Denne konges død kan ses ud fra flere synsvinkler.

1. Kong Uzzijas regeringstid var lang og rig på fremgang. "Men da han havde fået magt, blev han så hovmodig, at det førte til fordærv" (2 Krøn 26,16) og han forsøgte at ofre røgelse i templet. Da præsterne med rette standsede ham, fordi han ikke var indviet som en af præsterne, blev kongen vred (v. 18). I det øjeblik kongen nægtede at tage imod irettesættelse, slog Herren ham med sygdom, som varede "indtil [hans] dødsdag. Han levede tilbagetrukket i sit hus som spedalsk, men han var udelukket fra Herrens tempel" (v. 21). Hvor er det ironisk, at Esajas fik et syn om en ren, udødelig, guddommelig konge i sit hus/ tempel samme år, som den urene, menneskelige konge døde!

2. Der er en slående kontrast mellem Uzzija og Esajas. Uzzija forsøgte på en formastelig måde at opnå hellighed. I stedet blev han rituelt uren, og blev afskåret fra hellighed. Esajas, derimod, tillod at Guds hellighed nåede ham. Han erkendte ydmygt sin svaghed, og længtes efter moralsk renhed (Es 6,5-7). Ligesom toderen i Jesu lignelse gik han retfærdiggjort hjem, "for enhver, som ophøjer sig selv, skal ydmyges, og den, der ydmyger sig selv, skal ophøjes" (Luk 18,14).

3. Der er en slående lighed mellem Uzzijas spedalske legeme og folkets moralske tilstand: "Fra isse til fod er der ikke et helt sted, kun flænger, skrammer og åbne sår" (Es 1,6).

4. Uzzijas' død omkring år 740 f.Kr. markerede en stor krise i ledelsen af Guds folk. Enhver enevældig herskers død betyder, at nationen bliver sårbar i overgangsperioden til en ny magthaver. Men Juda var i særligt store vanskeligheder; for Tiglat-Pileser III havde bestøget den assyriske trone nogle få år tidligere, i 745 f.Kr. og gik med det samme på krigsstien. Det gjorde hans rige til en uovervindelig supermagt, som truede alle de omkringliggende, mellemøstlige nationers selvstændighed. I denne krisetid opmuntrede Gud Esajas ved at vise profeten, at han stadig var i kontrol.

Læs 2 Krøn 26,16 nøje. Hvordan kan vi alle stå over for den samme fristelse? Hvordan kan vi beskyttes mod denne faldgrube ved at fokusere på korset?

Til eftertanke

"Hellig, hellig, hellig"

Es 6,1-4

Læg mærke til, hvad der skete i de første fire vers af Esajas 6. Kongen døde under stor, politisk uro, hvor assyrerne var på krigsstien. For Esajas kunne tiden have været fuld af frygt, fordi han ikke vidste, hvem der havde kontrol.

Og hvad skete der så? I et syn så Esajas Gud, som i strålende herlighed sidder på sin trone. Han hørte de skinnende serafers vekselsang, hvor de råbte "Hellig, hellig, hellig". Han følte de seismiske rystelser af gulvet under sig, og stirrede gennem røg, der fyldte templet. Det må have været en rystende oplevelse for profeten. Nu var Esajas ikke længere i tvivl om, hvem der havde kontrol med alt på trods af de ydre omstændigheder i landet.

Es 6,1

Hvor er Herren i dette syn? Hvorfor viste Herren sig for Esajas netop på dette sted, i modsætning til et hvilket som helst andet sted? Se 2 Mos 25,8; 2 Mos 40,34-38.

Ez 1
Dan 7,9-10
Åb 4-5

Ezekiel, Daniel og Johannes var i landflygtighed, da de modtog deres syner. Ligesom Esajas havde de brug for særlig trøst og opmuntring om, at Gud stadig havde kontrol med alt, selv om deres verden gik i opløsning. Daniel og Ezekiel var landflygtige i et hedensk land, som havde ødelagt deres eget land, og Johannes var blevet sat i eksil på en ensom ø af fjendtlige politiske magter. Disse syner har givetvis været med til at give dem styrke til at forblive trofaste.

"Denne åbenbaring af Herrens herlighed og majestæt, renhed og hellighed gjorde et uudsletteligt indtryk på Esajas. Hans skabers absolutte fuldkommenhed stod i den skarpeste modsætning til Israels og Judas – det udvalgte folks – synd og ufuldkommenhed" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 151).

Guds ophøjede hellighed, som understreges i Esajas' syn, er et grundlæggende tema i hans budskab. Gud er en hellig Gud, og han kræver hellighed hos sit folk, en hellighed, som han vil give dem, hvis de blot vil angre og vende om fra deres syndige vej i tro og lydighed.

Til eftertanke

Du har måske oplevet situationer, hvor alt tilsyneladende var tabt. Selv om du ikke fik et syn af Herrens herlighed, kan du sikkert fortælle om, hvordan Gud opretholdt dig og din tro igennem krisen. Hvad har du lært af disse erfaringer, som du kan dele med andre?

En ny personlighed

I helligdommen/templet var det kun ypperstepræsten, som under et beskyttende røgslør havde lov til at nærme sig Guds tilstedeværelse i det allerhelligste, og kun på forsoningsdagen (3 Mos 16,2.12-13). Esajas så Herren uden at være ypperstepræst og uden at brænde røgelse. Templet blev fyldt af røg (Es 6,4). Det minder om den sky, hvori Guds herlighed viste sig på forsoningsdagen (3 Mos 16,2). Rædselsslagen troede Esajas, at han skulle dø (sml. 3 Mos 33,20 og Dom 6,22). Han råbte til Gud i erkendelse af sin egen og folkets synd (Es 6,5) – som ypperstepræstens bekendelse på forsoningsdagen (3 Mos 16,21). "Det var, som om han var i det allerhelligste og stod i Guds nærværs fulde lys, og han var fuldstændig klar over, at han umuligt kunne udføre den gerning, som han var blevet kaldet til, i sin egen ufuldkomnethed og svaghed" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 151).

Es 6,5-7

Hvorfor brugte serafen et stykke gloende kul fra alteret til at rense Esajas' læber?

Serafen forklarede, at profetens skyld og synd blev fjernet ved berøringen af hans læber (Es 6,7). Synden behøver ikke at være begrænset til forkert tale. Læberne betegner ikke kun et menneskes tale, men hele personen, som taler. Efter at Esajas havde modtaget moralsk renelse, var han nu i stand til at tilbede Gud på en måde, som var ren.

Ild renser; for den fortærer urenheder (se 4 Mos 31,23). Men serafen benyttede kul fra alterets særlige, hellige ild, som Gud selv havde tændt, og som blev holdt konstant brændende (3 Mos 6,12). Serafen gjorde Esajas hellig, ikke bare ren. Men teksten indeholder mere. I tilbedelsen i helligdommen var den vigtigste begrundelse for at tage kul fra alteret, at man skulle tænde røgelse (se 3 Mos 16,12-13). Men i Esajas 6 bruger serafen kullet direkte på Esajas, ikke på røgelsen. I modsætning til Uzzija, som ønskede at ofre røgelse, blev Esajas behandlet ligesom røgelse. På samme måde som hellig ild tænder røgelse, som skal fylde Guds hus med hellig duft, tænder det profeten, og gør ham i stand til at sprede et helligt budskab. Det er ikke tilfældigt, at Gud i de næste vers i Esajas 6 (Es 6,8 og de efterfølgende vers) sender Esajas som profet til sit folk.

Til eftertanke

Læs Esajas' svar på hans møde med Gud i Es 6,5. Hvordan ser vi deri et udtryk for det grundlæggende problem, at et syndigt folk eksisterer i et univers, som er skabt af en "hellig, hellig, hellig" Gud? Hvorfor er Kristus på korset den eneste mulige løsning på problemet?

En kongelig opgave

Es 6,8

Efter at være blevet rensset besvarede Esajas med det samme på Guds kald om en repræsentant, som han kunne sende ud på sine vegne. På Det Nye Testaments tid ville Esajas have været omtalt som en apostel, dvs. en, der er sendt.

Det er interessant, at Esajas' Bog ikke begynder som andre profetiske bøger med en beskrivelse af profetens kald (sml. Jer 1,4-10; Ez 1-3). Han er med andre ord allerede blevet kaldet til at være profet inden begivenhederne i kapitel 6. Bibelen viser, at et møde med det guddommelige kan opmuntre en profet selv efter, at vedkommendes tjeneste er gået i gang (Moses: 2 Mos 34; Elias: 1 Kong 19). I modsætning til andre eksempler, hvor Gud fortæller en person, at han/hun skal være profet, tilbyder Esajas i kapitel 6 frivilligt at påtage sig en særlig opgave. Det ser ud til, at kapitel 1-5 i Esajas' Bog viser os tilstanden på den tid, hvor Esajas først blev kaldet, hvorefter Gud giver hans tjeneste en saltvandsindsprøjtning ved at opmuntre ham i templet og bekræfte hans kald som Guds profetiske talerør.

Sl 73 (v. 17)
Hebr 4,14-16
Hebr 10,19-23
Åb 5

Gud opmuntrede Esajas i sit tempel. Findes der andre beviser i Bibelen for, at Guds helligdom er et sted, man kan finde opmuntring og hjælp? Hvad fortæller disse tekster os?

Ikke alene pulserer Guds helligdom med en imponerende kraft; den er et sted, hvor svage og fejlende mennesker som os kan finde ly. Vi kan finde opmuntring og trøst i den kendsgerning, at Gud gør alt, hvad han kan, for at frelse os gennem Jesus Kristus, vores ypperstepræst.

Johannes så også Kristus repræsenteret som et offerlam, der netop var blevet slagtet (Åb 5,6). Et dyr, der har fået sin strube overskåret, er ikke et kønt syn. Beskrivelsen understreger, at selv om Kristus opstod fra de døde, og er faret op til himlen, bærer han hele tiden korsets begivenhed med sig. Han bliver stadigvæk løftet op for at drage alle mennesker til sig på sit alter.

Til eftertanke

Hvordan har du fundet trøst ved, gennem din tro og dine bønner, at komme ind i Guds himmelske tempel? Hebr 4,16 inviterer os til at træde frem for Guds trone med frimodighed, "for at vi kan få barmhjertighed og finde nåde til hjælp i rette tid." Hvad ville du svare, hvis nogen spurgte dig, hvordan du har fundet nåde og barmhjertighed, når du var i nød?

En rystende appel

Es 6,9-13

Hvorfor gav Gud Esajas et så besynderligt budskab at overbringe folket, da han kaldte ham?

For at vi ikke skal tro, at Esajas hørte forkert, eller at budskabet ikke var vigtigt, så citerer Jesus dette afsnit for at forklare, hvorfor han talte i lignelser (Matt 13,13-15).

Gud ønsker ikke, at nogen skal gå fortabt (2 Pet 3,9). Det forklarer, hvorfor han sendte Esajas til Judas indbyggere – og Jesus til verden. Guds ønske er ikke at ødelægge, men at frelse. Nogle mennesker reagerer positivt på hans appel, mens andre bliver hårde i deres modstand. Alligevel bliver Gud til stadighed ved med at appellere til omvendelse. Uanset hvor stor vores modstand er, forandres Guds kærlighed til os ikke; det er vores individuelle svar på hans kærlighed, der er den afgørende forskel.

En Guds tjeners opgave er at blive ved med at appellere, selv om folk afviser budskabet. Gud sagde til Ezekiel: "Hvad enten de vil høre eller ej, for de er et genstridigt folk. Så skal de forstå, at der er kommet en profet blandt dem" (Ez 2,5). Guds rolle og hans tjeneres rolle er at give folk en fair chance, så de har fået tilstrækkelige advarsler (sml. Ez 3,16-21), selv om de til sidst vælger ødelæggelse og landflygtighed (Es 6,11-13).

Med disse tanker i bagehovedet, hvordan skal vi forstå udtalelsen om, at Gud forhærdede faraos hjerte?

I 2 Mos 4,21 siger Gud om Faraos: "Men jeg vil gøre ham hård." Dette er den første ud af ni gange, hvor Gud siger, at han vil gøre Faraos hård. Der var også ni gange, hvor Faraos gjorde sit eget hjerte hårdt (fx 2 Mos 8,15.32; 9,34).

Det er tydeligt, at Faraos havde frihed til at vælge, ellers ville han ikke selv have kunnet gøre sig hård. Den kendsgerning, at Gud også gjorde ham hård, antyder, at Gud iværksatte de omstændigheder, som Faraos reagerede på, når han foretog sine valg, valg om at afvise de tegn, som Gud havde givet ham. Hvis Faraos havde været åben over for tegnene, ville hans hjerte være blevet blødt i stedet for hårdt.

Til eftertanke

Har du i din egen erfaring følt, at dit hjerte er blevet hårdt over for Helligånden? Hvad fik det til at ske? Var det en skræmmende oplevelse? Hvordan kan vi undgå det? Læs 1 Kor 10,13.

Til videre studium

"Uretfærdigheden havde taget en sådan overhånd i alle samfundslag, at de få, der blev ved at være tro imod Gud, ofte fristedes til at miste modet og opgive det hele i fortvivlelse. Det så ud, som om Guds plan med Israel var ved at slå fejl, og det oprørske folk skulle lide samme skæbne som Sodoma og Gomorra.

Det er ikke så mærkeligt, at disse forhold fik Esajas til at vige tilbage for ansvaret, da han i de sidste år af Uzzijas regeringstid blev kaldet til at overbringe Juda en række advarsler og irettesættelser fra Gud. Han vidste, at han ville møde hårdnakket modstand. Han var også klar over, at det ikke stod i hans magt at få situationen under kontrol, og tanken om folkets hårdnakthed og vantro fik opgaven til at se håbløs ud. Skulle han i fortvivlelse opgive sin gerning og lade Juda dyrke deres afguder i fred? Skulle Ninives guder have magten på jorden og trodse Himlens Gud?" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 150-151).

Spørgsmål
til drøftelse

- 1. Hvad ville du svare, hvis en skeptiker eller ateist udfordrede dig ved at spørge: "Hvordan kan du vise, at din Gud har kontrol med det hele?"**
- 2. Hvis Gud har kontrollen, hvorfor lider uskyldige mennesker? Betyder Es 1,19-20, at Guds trofaste folk kun vil opleve fremgang og gode ting i dette liv, og at det vil gå de onde dårligt? Sml. Job 1-2; Sl 37; Sl 73. Hvordan kan vi forene vores opfattelse af Guds karakter med det onde, der sker i verden? Er vi nødt til det?**
- 3. Hvorfor er der så mange forbindelser til forsoningsdagen i Es 6? Tænk over den kendsgerning, at Gud på denne årlige domsdag rensede sit folk ved at fjerne synden fra de trofaste (3 Mos 16,30) og udrense de illoyale (3 Mos 23,29-30).**

Resumé

I en tid med usikkerhed, og hvor svagheden ved menneskelig ledelse var smerteligt tydelig, fik Esajas et mægtigt syn af den allerøverste leder i universet. Forstenet på grund af sin egen utilstrækkelighed, men rensat og bemyndiget ved nåde blev Esajas parat til at stå frem som Guds ambassadør i en fjendtlig verden.

Når din verden bryder sammen

Ugens vers

"Holder I ikke fast ved mig, holder jeg ikke fast ved jer!" (Es 7,9).

Introduktion

En sabbat kørte Connie og Roy ind i deres indkørsel efter at have været i kirken. En dværghøne fløj vildt omkring i deres have. Der var noget galt. Disse tamme fugle skulle være i sikkerhed i deres hønsegård, men var sluppet ud. En hurtig undersøgelse afslørede, at en tragedie var i gang. Beethoven, naboens lille hund, var også sluppet ud af sin indhegning, og stod nede ved dammen med Daisy i munden. Daisy var en smuk æglæggende høne med flotte hvide halefjer. Connie ville redde Daisy; men det var for sent. Halsen på hendes lille kæledyr var revet over, og den døde snart efter i Connies arme. Hun satte sig ned i haven med den døde fugl i favnen og tudede.

Et andet kæledyr var meget forvirret. En høj hvid and, som hed Waddlesworth, så, at Connie holdt Daisy, og lod til at antage, at hun havde dræbt hønen. Så i de følgende uger, når Waddlesworth så Connie, ville han gå til angreb på hende og knibe hende ondskabsfuldt med sit stærke næb. Nogle gange er det svært at finde ud af, hvem der er dine venner, og hvem der er dine fjender.

I denne uge skal vi studere en af Judas konger, som havde det samme problem, og vi skal forsøge at forstå, hvorfor han traf de forkerte valg, som han til sidst gjorde.

Ugens tekster

- Es 7,1-9
- Es 7,10-13
- Es 7,14

Es 7,1-9

Fare fra nord

2 Kong 15,37-38

2 Kong 16,5-6

Es 7,1-2

Hvilken frygtelig krisesituation kom kong Akaz til at stå i tidligt i sin regeringstid?

Rigerne i det nordlige Israel (Efraim) og Syrien (Aram) slog sig sammen imod den mindre nation Juda mod syd. Dette skete, mens Juda var svækket efter angreb fra edomitterne og filistrene. Juda havde tidligere kæmpet imod Israel; men en alliance mellem Israel og Syrien var en overvældende trussel. Det ser ud til, at Israel og Syrien ønskede at tvinge Juda til at deltage sammen med dem i en koalition mod den stærke kong Tiglat-Pileses III af Assyrien (han kaldes i 2 Kong 15,19 "Pul"), som blev ved med at true dem med sit stadigt voksende imperium. Israel og Syrien havde tilsidesat deres langvarige kamp mod hindanden i lyset af den større ydre fare. Hvis de kunne slå Juda og indsætte en marionetkonge der (Es 7,5-6), kunne de anvende Judas resurser og arbejdskraft.

2 Kong 16,7-9

2 Krøn 28,16

Hvad var Akaz' løsning, da hans verden var ved at gå i opløsning?

I stedet for at indse, at Gud var den eneste ven, som kunne redde ham og hans rige, forsøgte Akaz at blive ven med Tiglat-Pileser III, som var hans fjenders fjende. Assyriekongen tog med glæde imod tilbuddet om at hjælpe mod Syrien og Israel. Ikke alene modtog Tiglat-Pileser en stor bestikkelse fra Akaz, han fik også en god undskyldning til at angribe Syrien, hvilket han øjeblikkeligt gjorde (2 Kong 16,9). Alliancen mellem Syrien og Israel var brudt. På kort sigt så det ud til, at Akaz havde reddet Juda.

En sådan handling fra Akaz' side er ingen overraskelse. Indtil da havde han været en af de værste konger nogen sinde til at herske i Juda (se 2 Kong 16,3-4; 2 Krøn 28,2-4).

Til eftertanke

Når vi læser om, hvordan Akaz var, er det forståeligt, at han reagerede, som han gjorde, da han kom i en farlig situation. Hvad kan vi på et personligt plan lære deraf? Hvis vi ikke er lydige mod Gud nu, hvad får os til at tro, at vi vil have tillid og stole på ham, når vi virkelig kommer i vanskeligheder? Se Jak 2,22; Jer 12,5

Et forsøg på at gribe ind

Es 7,3-9

Akaz vurderede sine politiske valgmuligheder for at modstå truslen fra Israel og Syrien. Men Gud vidste noget, som kongen ikke vidste. For det første var det Gud, som havde tilladt disse vanskeligheder for at straffe Akaz og bringe ham til fornuft (2 Krøn 28,5.19). Desuden vidste Gud, at selv om det fra et menneskeligt synspunkt virkede attraktivt at bede Tiglat-Pileser om hjælp, ville det føre til, at Judas rige ville komme under fremmed styre, som det aldrig ville slippe ud af.

Der var meget, der stod på spil. Gud sendte derfor Esajas for at standse kongen. Esajas skulle forsøge at overtale kongen til ikke at kontakte den assyriske konge. Mødet fandt tilsyneladende sted, mens kongen var ved at inspicere Jerusalems vandforsyning som forberedelse på en eventuel belejring.

Es 7,3

Hvorfor bad Gud Esajas om at medbringe sin søn Shearjashub?

Akaz ville blive forbløffet, når Esajas introducerede sin søn, der hed "En rest vender om". En rest af hvem? Vende om fra hvad? Fordi drengens far var profet, lød navnet som et ildevarslende budskab fra Gud om et folk, der ville ende i fangenskab. Eller handlede det om at angre og omvende sig til Gud? Guds budskab til Akaz var: Det betyder det, du lægger i det! Vend om fra din synd eller bliv ført i landflygtighed. Fra landflygtigheden vil en rest vende tilbage. Valget er dit!

Es 7,4-9

Hvordan henvendte Guds budskab sig til kongens situation?

Truslen fra Syrien og Israel ville forsvinde, og Juda ville blive skånet. Magter, der for Akaz syntes som kæmpestore vulkaner i udbrud, var i Guds øjne kun "to rygende stykker træ" (Es 7,4). Der var ingen grund til, at Akaz skulle appellere om hjælp fra Assyrien. Men for at tage den rigtige beslutning var det nødvendigt for Akaz at stole på Gud og hans løfter. Han var nødt til at være troende for at blive boende (Es 7,9 gl. oversættelse). Ordene for "tro" og "blive boende" kommer fra den samme hebraiske rod, hvorogså ordet for sandhed (det, der er til at stole på) og ordet "Amen" (en bekræftelse af det, der er sandt/til at stole på) kommer fra. Akaz var nødt til at have tillid for at kunne blive tillidsvækkende.

Es 7,9
(sidste del)

Hvorfor er det vigtigt, at vi holder fast ved Gud? Hvad betyder det? Hvordan hænger det sammen med vores tro/tillid?

Endnu en chance

Es 7,10-13

Akaz svarede ikke på Esajas opfordring til at have tillid til Gud. I sin nåde gav Gud kongen endnu en chance, og bad ham om at bede om et tegn, som var "nede fra dødsriget eller oppe fra det høje" (Es 7,11). Her finder vi en af de største invitationer til at tro, som nogen sinde er givet til et menneske. I modsætning til lotterier eller gambling tilføjede Gud intet, der stod med småt. Gud begrænsede ikke engang tilbuddet til halvdelen af sit kongerige, som menneskelige herskere gjorde, når de nåede grænsen for deres gavmildhed (se Est 5,6; Est 7,2; Mark 6,23). Han var parat og villig til at give alt i himlen og på jorden for en ond konge, hvis denne ville tro! Som et tegn kunne Akaz have bedt om et bjerg af guld eller soldater så talrige som sandkornene på Middelhavets strande.

Es 7,12

Hvorfor svarede Akaz, som han gjorde?

Ved første øjekast virker Akaz' svar fromt og respektfuldt. Han ville ikke teste Gud, som israelitterne havde gjort flere hundrede år tidligere under ørkenvandringen (2Mos 17,2; 5 Mos 6,16). Men forskellen var, at her bad Gud ham om at prøve Gud (sml. Mal 3,10). Det ville ikke sætte Guds tålmodighed på prøve, men glæde ham, hvis kongen reagerede positivt på tilbuddet om Guds store gavmildhed. Men Akaz var ikke engang villig til at lade Gud hjælpe ham til at tro. Han lukkede og låste sin hjertedør for at lukke troen ude.

Es 7,13

Hvad siger Esajas i dette vers?

Esajas understregede, at ved at nægte at sætte Gud på prøve, ved udadtil at undlade at besvære Gud, gjorde Akaz lige netop det: han besværede Gud. Men det mest foruroligende ved denne tekst er det faktum, at Esajas her henviser til "min Gud" som en stor kontrast til Es 7,11, hvor profeten beder kongen om at bede om et tegn fra "Herren din Gud". Da Akaz afviste det guddommelige tilbud, afviste han, at Herren var hans Gud. Herren var Esajas' Gud, men ikke Akaz' Gud.

Til eftertanke

Hvad lærer dagens studie os om Guds overbærenhed og villighed til at lede os alle til frelse? Hvad siger det også om et menneskes hjertes blindhed og hårdhed, når det ikke er helt overgivet til Herren? Tror du, at Akaz til sidst ville have troet, hvis Gud havde givet ham et hvilket som helst tegn, kongen havde bedt om? Begrund dit svar.

En søn som tegn

Es 7,11-14

Et tilbud om et tegn "nede fra dødsriget eller oppe fra det høje" fik ikke Akaz til at reagere. Når Gud så siger, at han selv vil give et tegn, forventer vi, at det vil have imponerende dimensioner (sml. Es 55,9; 1 Kor 2,9). Men her er overraskelsen – tegnet er en søn! Hvordan kunne det være et guddommeligt tegn, at en ung kvinde fødte en søn, og kaldte ham "Immanuel"?

Ingen tekst i Det Gamle Testamente omtaler opfyldelsen af dette vigtige tegn, ligesom for de tegn, der blev givet til andre mennesker, som fx Gideon (Dom 6,36-40).

Mulige opfyldelser, udelukkende baseret på Det Gamle Testamente:

1. Fordi ordet for "unge kvinde" henviser til en ung giftmoden kvinde, mener mange, at der er tale om en gift kvinde i Jerusalem, måske Esajas' kone. Esajas fik en søn med "profetinden", som fik profetiske budskaber ifm. de børn, hun fødte (sml. Es 7,3; 8,18). Men sønnen i Es 8,1-4 hed Maher-Shalal Hash-Baz, ikke Immanuel. Tegnene på de to drenge ligner dog hinanden, idet Syrien og det nordlige Israel ville blive ødelagt, inden drengene blev gamle nok til at skelne mellem godt og ondt (Es 7,16; 8,4).
2. Nogle mener, at Immanuel er Hizkija, Akaz' søn, som blev den næste konge. Men navnet Immanuel bliver aldrig brugt om ham.
3. Fordi navnet Immanuel normalt oversættes med "Gud med os", kunne han være den samme specielle søn, som omtales i Esajas 9 og 11. Hvis det er tilfældet, overgår beskrivelsen af ham som ophøjet og guddommelig (Es 9,5) og "Isajs rodsrud" (Es 11,10) det, som kunne bruges selv om en så god konge som Hizkija.
4. Hvis en ugift kvinde fødte en søn, ville barnet være "uægte" på grund af moderens promiskuitet (se 5 Mos 22,20-21). Hvorfor skulle Gud omtale et sådant barn som et tegn, der skulle inspirere til tro?

Det Nye Testamente identificerer Jesus som Immanuel (Matt 1,21-23), født ved et mirakel af en ugift jomfru. Jesus er også den guddommelige søn (Es 9,6; Matt 3,17) og Isajs "rodsrud" og "stub" (Es 11,1.10; Åb 22,16). Om der også har været en "Immanuel" på Akaz' tid, ved vi ikke. Men vi ved, hvad vi har brug for at vide: "Men da tidens fylde kom, sendte Gud sin søn, født af en kvinde" (Gal 4,4).

"Gud er med os"

Es 7,14

På samme måde, som Esajas' børns navne havde en speciel betydning (Shearjashub: "En rest vender om"; Maher-Shalal Hash-Baz: "Til hastigt bytte, hurtigt rov"), har også navnet Immanuel en speciel betydning. Bogstaveligt betyder det "Med os Gud". Oversættelsen "Gud med os" udelader noget meget vigtigt. Hebraiske navne af denne slags indeholder ikke noget udsagnsord, derfor er vi nødt til at indsætte udsagnsordet "at være". Immanuel må derfor oversættes "Gud er med os" (sml. de samme ord i Es 8,10), ligesom navnet Jesus, som er den græske udgave af det forkortede hebraiske navn Yehoshua, eller Josva), betyder "Herren er frelse", hvor udsagnsordet igen er indsat (sml. med Esajas, som betyder "Herrens frelse").

Men navnet Immanuel er ikke kun en abstrakt beskrivelse. Det er en forsikring om et løfte, som opfyldes nu: "Gud er med os"!

Hvilken betydning har løftet om, at Gud er med os?

Der findes ingen stærkere forsikring eller trøst. Gud lover ikke sit folk, at de ikke vil blive udsat for vanskeligheder og smerte; men han lover at være med dem. Salmisten siger: "Selv om jeg går i mørkets dal, frygter jeg intet ondt, for du er hos mig, din stok og din stav er min trøst" (Sl 23,4).

Hos Esajas står der: "Går du gennem vand, er jeg med dig, gennem floder, skyller de ikke sammen over dig; går du gennem ild, bliver du ikke forbrændt, flammen brænder dig ikke" (Es 43,2).

Herren var med, da Daniels tre venner blev kastet i ovnen med flammende ild (Dan 3,23-25). Og da Jakob kæmpede lige til morgenen gryede, var han så tæt på, som han kunne komme – i hans arme (1 Mos 32,34-30).

Selv når Herren ikke viser sig fysisk på jorden, oplever han sit folks erfaringer sammen med dem. Da skaren fordømte Stefanus, så han Jesus "stående ved Guds højre hånd" (ApG 7,55). Stefanus oplevede, at Jesus var med ham også ind i døden.

Til eftertanke

Hvilken forskel gør det, at vi har løftet om, at "Gud er med os", når vi alligevel møder frygtelige prøvelser og lidelse? Er der trøst at hente?

Til videre studium

"De skal give ham navnet Immanuel – det betyder: Gud med os." "Kundskab om Guds herlighed" finder vi "på Jesu Kristi ansigt". Fra evigheds dage var vor Herre Jesus Kristus ét med Faderen; han var "Guds billede", billedet af hans storhed og majestæt, "Guds herligheds glans". Det var for at åbenbare denne herlighed, at han kom til vor verden. Til denne jord, der var formørket af synd, kom han for at åbenbare lyset fra Guds kærlighed – for at være Gud med os. Derfor blev der forudsagt om ham: "De skal give ham navnet Immanuel" (Ellen White, *Jesu liv*, s. 8).

"Det ville have tjent Judas rige bedst, hvis Akaz havde betragtet disse ord som et budskab fra himlen. Men han valgte at stole på fysisk magt og bad hedningerne om hjælp. I sin fortvivlelse sendte han dette bud til Assyriens konge Tiglat-Pileser; 'Jeg er din træl og din søn! Kom op og frels mig fra Arams og Israels konger, som angriber mig!' (2 Kong 16,7). Kongen sendte tillige en kostbar gave fra sit skatkammer og fra templets forrådskammer" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 161).

Spørgsmål
til drøftelse

- 1. Er det passende at bede Gud om et tegn, når du skal foretage et vigtigt valg? Hvilke farer kan der ligge i at gøre det?**
- 2. Det er godt at få hjælp fra andre mennesker; men hvordan kan vi vide, hvor grænsen går?**
- 3. Den russiske forfatter Leo Tolstoj skrev til en ven, at "når et menneske har indset, at døden er afslutningen på alt, er der heller ikke noget værre end livet." Hvordan kan vi finde modvægt til en sådan udtalelse i forvisningen om, at "Gud er med os"?**

Resumé

Gud bragte den troløse kong Akaz i en situation, hvor han var nødt til at foretage et vanskeligt valg: at tro eller ikke tro, det er spørgsmålet. Selv om Herren tilbød ham et hvilket som helst tegn, som hans fantasi kunne komme frem med, nægtede han at lade Gud vise ham en begrundelse for, hvorfor han skulle tro. I stedet valgte han den assyriske konge som sin "ven".

På den svære måde

Ugens vers

"Jeg venter på Herren, der har skjult sit ansigt for Jakobs hus, jeg sætter min lid til ham" (Es 8,17).

Introduktion

I en brændende bygning i New Yorks bydel Harlem sad en blind pige i en vindueskarm på fjerde etage. Brandfolkene var blevet desperate. De kunne ikke få plads til stigevojnene mellem bygningerne, og de kunne ikke få hende til at springe ned i et net, som hun selvfølgelig ikke kunne se.

Til sidst kom hendes far og råbte gennem megafonen, at der var et net, og at hun skulle springe, når han sagde til. Pigen sprang, og var så fuldstændig afslappet, at hun ikke brækkede noget og ikke engang forstrakte nogen muskel i sit fald fra fjerde etage. Fordi hun helt og fuldt stolede på sin far, gjorde hun, hvad han sagde, der var bedst for hende, da hun hørte hans stemme.

Gud ønskede det bedste for sine børn og for sit folk, og han lovede at beskytte dem. Men de afviste den blide og stille måde, hvorpå han først henvendte sig. Derfor var han nødt til at tale til dem med et brøl og en oversvømmelse.

Hvad kan vi i dag lære af deres fejl?

Ugens tekster

- Es 7,14-16
- Es 7,17-25
- Es 8,1-10
- Es 8,11-15
- Es 8,16-22

En opfyldt profeti

Es 7,14-16

I Es 7,14-16 er Immanuel et tegn, der er kædet sammen med Akaz' specifikke dilemma: Før barnet Immanuel er gammelt nok til at skelne mellem godt og ondt, "skal det land lægges øde, hvis to konger du gruer for" (Es 7,16). Disse ord henviser til landene Syrien og det nordlige Israel og deres konger (se Es 7,1-2.4-9) og gentager Guds løfte om, at deres magt snart ville blive udsløttet.

Es 7,15

Hvorfor nævner Esajas "tykmælk og honning", som drengen skulle spise?

Judas afgrøde og marker ville blive ødelagt af assyrerne (Es 7,23-25). Folket, heriblandt den gammeltestamentlige Immanuel, hvem han så end var (Es 7,14-15), ville blive tvunget til at spise nomadekost (Es 7,21-22). Men selv om de blev fattige, ville de have nok til at overleve.

2 Kong 15,29-30

2 Kong 16,7-9

1 Krøn 5,6.26

Hvornår gik profetien om Syrien og det nordlige Israel i opfyldelse?

Denne profeti hos Esajas blev givet omkring år 734 f.Kr. Som svar på Akaz' bestikkelse, gjorde Tiglat-Pileser III det, han sikkert ville have gjort alligevel. Han knuste den nordlige sammenslutning, besejrede Galilæa og det nordlige Israels transjordanske områder. Han bortførte en del af befolkningen og gjorde områderne til assyriske provinser (734-733 f.Kr.). Resten af Israel blev reddet, da Hosea efter at have myrdet kong Peka overgav sig og betalte skat. I år 733 og 732 f.Kr. indtog Tiglat-Pileser Damaskus, Syriens hovedstad. Dernæst gjorde han Syrien til en assyrisk provins. Indenfor to år efter Esajas' forudsigelse var Syrien og Israel besejret, og det var helt slut for de to konger, som havde truet Akaz.

Kort tid efter at Salmanassar V erstattede Tiglat-Pileser III i 727 f.Kr., begik kong Hosea politisk selvmord ved at gøre oprør mod Assyrien. Assyrerne indtog hovedstaden Samaria i 722 f.Kr. og deporterede tusindvis af israelitter til Mesopotamien og Medien, hvor de med tiden blev assimileret og mistede deres egen identitet (se Es 7,8). Gud havde kundgjort Akaz, hvad der ville ske med Judas fjender; og dette ville ske, selv om Akaz ikke havde sat sin lid til Assyrien.

Til eftertanke

Forestil dig, at du levede i det nordlige kongerige, mens alt dette foregik. Det ville være let at miste troen. Hvad kan du gøre i dag, så du lærer at holde din tro ved lige, så morgendagens vanskeligheder, når de kommer, ikke får dig til at vakle? Se 1 Pet 1,13-25.

Forudsete følger

Es 7,17-25

Hvad siger Herren, at der vil ske med landet? Hvorfor bør det ikke overraske os?

"Gang på gang opfordrede Gud det vildfarne Israel til at forny deres troskabspagt med ham. Profeterne kaldte meget blidt på folket, og når de indtrængende opfordrede dem til at angre og leve et nyt liv, bar deres ord frugt til Guds ære" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 159).

For Akaz, som var en frygtens mand snarere end en troens mand, var de gode nyheder fra Gud, at Syrien og Israel ville blive udsløttet. Den dårlige nyhed var, at Assyrien, den forbundsfælle og "ven", som han havde valgt til at hjælpe sig, ville vise sig at blive en langt farligere fjende, end Syrien og Israel havde været. Ved at afvise Guds tilbud om befrielse var Akaz sikret nederlag. Hvis Akaz følte, at hans verden nu var ved at falde fra hinanden, ville det blive meget værre i fremtiden.

"Det er bedre at søge tilflugt hos Herren end at stole på stormænd" (Sl 118,9). Hvordan kunne Akaz stole på, at Tiglat-Pileser III ville være tilfreds med kun at tage de nordlige riger og respektere Juda? Assyriske skrifter som deres egne kongelige annaler viser, at deres tørst efter magt var uslukkelig.

2 Kong 16,10-18
2 Krøn 28,20-25

Hvad skete der med Akaz? Hvilket åndeligt princip ser vi i det, der skete? Hvorfor bør vi ikke overraskes over hans handlinger?

2 Krøn 28,20-23 opsummerer tydeligt resultatet af, at Akaz bad Assyrien om hjælp i stedet for at have tillid til Herren.

Til eftertanke

Vores naturlige tendens er at stole på det, vi kan se, føle, smage, røre ved – det, som hører denne verden til. Men vi ved, at de vil forsvinde. Læs 2 Kor 4,18. Hvad fortæller dette vers? Hvordan kan vi anvende dets budskab i vores egen tilværelse? Hvilken forskel vil det gøre for os, hvis vi gør det?

Hvad betyder et navn?

Es 8,1-10

Forestil dig, at du spillede bold sammen med Esajas' anden søn. Inden du nåede at sige: "Maher-Shalal Hash-Baz, kast bolden til mig", ville det være for sent. Men betydningen af hans navn er ligeså lang: "hastigt bytte, hurtigt rov".

Es 8,4

Navnets budskab har tydeligt noget at gøre med en hurtig erobring, men hvem erobrer hvem?

Es 8,1-10 forstærker budskabet i kap. 7. Før et barn nåede en vis alder, ville Assyrien tage krigsbytte fra hovedstæderne i Syrien og det nordlige Israel. Juda havde nægtet at lytte til Guds budskab om en sikkerhed, som blev sammenlignet med Siloas sagte rindende strømme i Jerusalem. Derfor ville det blive oversvømmet af Assyriens stærke magt, som blev sammenlignet med den store flod Eufrats oversvømmelser.

Fordi Akaz vendte sig mod Assyrien, viste Esajas' sønners navne hen til både Juda og det nordlige Israel: "hastigt bytte, hurtigt rov", men "en rest vender om". Hvorfor var der endnu håb? Fordi de stadigvæk havde håbet, "Gud er med os" (Es 8,10), også selv om Assyrien ville fylde Immanuels land (Es 8,8). Vi ser her det tema, som gennemsyrrer hele Esajas' Bog. Selv om der kommer en dom over Guds fjender i Juda og andre nationer i form af militære ulykker, lidelser og landflygtighed, vil Herren være med de trofaste af sit folk, dem, som vender om, og han vil føre dem tilbage til deres eget land.

Es 8,1-3

Hvorfor fortæller Esajas, at han med troværdige vidner nedskrev barnets navn, og at han havde ægteskabeligt samvær med sin kone ("profetinden")?

Tidspunktet for denne søns fødsel var vigtig for hans betydning som et tegn. Det samme tegn gjaldt for dette barn som for Immanuel: tiden, fra han blev undfanget og født, til Assyrien besejrede Syrien og Israel, ville være kortere, end det ville tage drengen at nå de tidlige udviklingstrin, hvor han kunne kalde på sin far og mor (Es 8,4). Da Esajas på juridisk vis nedtegnede drengens navn selv før, han var blevet undfanget, gjorde han drengen og hans navn til en offentlig profeti, der kunne bekræftes af de kommende begivenheder.

Til eftertanke

På trods af gentagne fejl fra Guds folks side var han alligevel villig til at frelse dem. Hvordan kan vi personligt anvende dette princip, især når vi falder, og kommer til kort i vores eget åndelige liv?

Intet at frygte, når vi frygter Gud

Es 8,11-15

I sin første tale som præsident talte den amerikanske præsident Franklin D. Roosevelt til en nation, som var modløs pga. den store depression. Han sagde: "Det eneste, vi har grund til at frygte, er frygten selv." Esajas' budskab til nedtrykte mennesker er: "Vi har intet at frygte, når vi frygter Herren selv." Gud advarede Esajas om ikke at frygte det, folket frygtede, men at frygte Herren (Es 8,12-13). I Åb 14,6-12 forkynder tre engle fx et budskab for hele verden: frygt Gud og giv ham ære i stedet for at frygte og give ære til den jordiske magt, som er fremstillet i dyret i kapitel 13.

Matt 22,37

Hvordan opfatter du udtrykket "frygt Gud"? Hvad betyder det, især når vi tænker på, at vi også skal elske Gud?

Sand frygt for Gud som hellig betyder, at vi accepterer ham som den allerøverste magt i universet. En sådan frygt overgår enhver anden frygt. Hvis han er for os, kan ingen røre os uden hans tilladelse. Hvis han er imod os, fordi vi har gjort oprør imod ham, kan vi løbe; men vi kan ikke skjule os.

Er tanken om at frygte Gud ikke en modsætning til 1 Joh 4,18? "Frygt findes ikke i kærligheden, for den fuldendte kærlighed fordriver frygten, for frygt er forbundet med straf, og den, der nærer frygt, er ikke fuldendt i kærligheden."

Der findes forskellige former for frygt. Hvis nogen med stor magt er din ven, og I har gensidig kærlighed, har du ikke en frygt for denne person, fordi du er bange for, at han eller hun vil såre dig. Men du har en form for frygt i og med, at du kender og respekterer personens magt og grænserne for jeres forhold.

Til eftertanke

Som kristne skal vi ikke elske verden og heller ikke det, som er i verden (1 Joh 2,15). Hvis vi tænker videre i de samme baner, er der da ting, som denne verden frygter, som vi som kristne ikke behøver at frygte? Hvad vil det fx være, og hvorfor behøver vi ikke at frygte dem? Men hvad frygter verden ikke, som vi som kristne bør frygte? Se fx Matt 10,28; Jer 10,2-3.

De levende dødes mørke

Es 8,16-22

Hvad taler dette afsnit om? Hvad har det med kong Akaz at gøre? Skriv ned, hvad du kommer frem til.

Akaz var dybt involveret i hedensk religion (2 Kong 16,3-4.10-15; 2 Krøn 28,2-4.23-25), som var stærkt forbundet med det okkulte (sml. 5 Mos 32,17 og 1 Kor 10,20: "det, der ofres, ofres til dæmoner"). Forskellige sider ved moderne trolddom har slående paralleller med ritualer fra Mellemøsten i oldtiden, som man kan se i ikke-bibelske skrevne kilder fra den tid. Mange New Age-skikke i dag er i virkeligheden enkle, nutidige manifestationer af de gamle okkulte skikke.

Esajas beskriver, hvordan fortvivlelse ville blive resultatet af at have tillid til ånder i stedet for tillid til Gud (Es 8,21-22). Denne beskrivelse passer nøjagtigt på Akaz. Den advarede kongen om, at folket ville forbande ham, fordi han ledte dem ind i det okkulte. Da Akaz døde, afveg man fra det normale i forhold til hans begravelse på grund af manglende respekt for ham. "Man ville ikke føre ham til Israels kongegrave" (2 Krøn 28,27).

3 Mos 20,27
5 Mos 18,9-14

Hvad siger disse tekster om det okkulte?

At holde sig fra det okkulte er et spørgsmål om troskab mod Gud. 1 Krøn 10,13-14 anvender følgende princip i forbindelse med kong Saul: "Således døde Saul, fordi han havde vist troløshed mod Herren og ikke havde fulgt Herrens befaling, men endda havde spurgt en dødemaner til råds og ikke spurgt Herren til råds. Derfor lod han ham dø og overdrog kongedømmet til David, Isajs søn."

Til eftertanke

Tænk over dit eget liv og de indflydelser, der omgiver dig. Hvordan bliver vi nærmest umærkeligt udsat for principperne bag ved det okkulte og af forskellige manifestationer af spiritualisme? Hvad kan vi gøre for at minimere denne indflydelse på os, selv om vi måske ikke helt kan undgå det?

Til videre studium

· Ellen White, *Mod en bedre fremtid*, "Spiritismen", s. 444-453.

"På hebræernes tid var der mennesker, der ligesom vore dages spiritister hævdede at stå i forbindelse med de døde. Men Bibelen siger, at de 'afdødes ånder', som disse gæster fra den anden verden kaldtes, er 'dæmonånder' (sml. 4 Mos 25,1-3; Sl 106,28; 1 Kor 10,20; Åb 16,15). At søge forbindelse med afdødes ånder erklærede Herren for en vederstyggelighed; det var højtideligt forbudt, og blev straffet med døden. 3 Mos 19,31. Nu foragtes selve ordet trolddom. Påstanden om, at mennesker kan have forbindelse med onde ånder, betragtes som en myte fra den mørke middelalder. Men spiritismen, der tæller sine tilhængere i hundredtusinder, ja i millioner, har vundet indpas i videnskabelige kredse, er trængt ind i kirkerne og har fundet støtte hos lovgivende forsamlinger og hos kongelige – dette kæmpebedrag er blot en ny forklædning for de trolddomskunster, som blev fordømt og forbudt i gamle dage" (*Mod en bedre fremtid*, s. 448).

Spørgsmål
til drøftelse

- 1. Drøft spørgsmålet om spiritualisme, som det forekommer i film, bøger, TV og populær kultur. Hvis der ikke kan gøres noget for at standse det, hvordan kan vi gøre andre opmærksomme på farerne i det, der for mange kun opfattes som harmløs underholdning? Hvorfor er en korrekt forståelse af de dødes tilstand vigtig for vores beskyttelse imod disse bedrag?**
- 2. Læs Es 8,20. Gengiv det med dine egne ord. Lad forskellige medlemmer i klassen læse deres version for de andre. Hvad siger Gud til os i dette vers?**
- 3. Drøft opfordringen om både at elske og frygte Gud. Kan vores kærlighed udspringe af vores frygt? Eller udspringer vores frygt af vores kærlighed?**

Resumé

I tillæg til profetens ord forstærker Gud advarselsbudskabet og håbet gennem Esajas' handlinger og familie: Den eneste sikre vej er at have tillid til, at Gud ved, hvad han gør. Han har både kærlighed og magt til at styre, beskytte og sørge for dem, som lader ham gøre det. For dem, der vender sig mod andre magter, er der kun mulm og mørke.

Den ædle Fredsfyrste

Ugens vers

"For et barn er født os, en søn er givet os, og herredømmet skal ligge på hans skuldre. Man skal kalde ham Underfuld Rådgiver, Vældig Gud, Evigheds Fader, Freds Fyrste" (Es 9,5).

Introduktion

Dr. Robert Oppenheimer, som kontrollerede fremstillingen af den første atombombe, aflagde vidnesbyrd for Kongressen i USA. De spurgte ham, om der fandtes noget forsvar mod dette våben. "Ja, absolut," svarede den store fysiker.

"Og hvad er det?"

Dr. Oppenheimer så ud over den tavse forsamling, som ventede på hans svar, og svarede stille: "Fred."

Fred er en flygtig drøm for menneskeheden. Man har beregnet, at der fra begyndelsen af menneskehedens nedskrevne historie har været fred ca. 8 % af tiden. I løbet af disse år er mindst 8.000 fredsaftaler blevet brudt

I 1985 nedsatte Alfred Nobel, som opfandt dynamitten, en fond, som hvert år skulle uddele en pris til personer, som havde gjort en enestående indsats for fred. Men i de seneste år har til og med nogle af vinderne af Nobels fredspris været involveret i voldelige konflikter.

I denne uge skal vi læse om den eneste, som er i stand til at bringe sand og evig fred.

Ugens tekster

- Es 9,1-4
- Es 9,5-6
- Es 9,7-10,34
- Es 11
- Es 12,1-6

Afslutningen på Galilæas mørke

Es 8,23-9,6

Hvorfor begynder Es 8,23 med ordet "dog", altså en modsætning til det, der er gået forud i teksten?

Es 8,21-22 beskriver den håbløse tilstand, som de mennesker befinder sig i, der søger det okkulte i stedet for at søge Gud. Uanset, hvor de ser hen, vil de kun se "nød og mørke, trængsels mørke, i mulmet er han stødt ud" (Es 8,22). Som en modsætning vil der komme en tid, hvor der "ikke [skal] være mørke for landet, som nu er i trængsel" (Es 8,23). Befolkningen i det galilæiske område er fremhævet som nogen, der vil modtage en særlig velsignelse gennem "et stort lys" (Es 9,1). Glæden vil blive stor, fordi Gud har brækket "det tyngende åg, stangen over deres skulder, og slavefogedens kæp" (Es 9,3).

Området omkring Galilæasøen beskrives her, fordi det var et af de første områder i Israel, der blev erobret. Som svar på Akaz' bøn om hjælp tog Tiglat-Pileser III Galilæa og områderne på den anden side af Jordan i det nordlige Israel. Han førte nogle af indbyggerne i landflygtighed, og gjorde områderne til assyriske provinser (2 Kong 15,29). Esajas' budskab fortæller altså, at de første, som skal blive erobret, vil også være de første til at opleve befrielse.

Es 9,6-7

Hvem benytter Gud til at befri sit folk?

Matt 4,12-25

Hvornår og hvordan gik profetien i Es 8,23-9,4 i opfyldelse?

Det var ingen tilfældighed, at Jesus begyndte sit arbejde i Galilæa, hvor han gav folket håb ved at forkynde de gode nyheder om Guds rige og ved at helbrede og også befri mange for onde ånder, som havde holdt dem bundet i det okkultes slaveri (Matt 4,24).

Her ser vi et godt eksempel på, hvordan Bibelen benytter begivenheder i Det Gamle Testamente til at forkynde ting, som vil ske på Det Nye Testaments tid. Herren blander billeder fra en tidsalder med billeder fra en anden, ligesom i Matt 24, hvor Jesus blandede Jerusalems ødelæggelse i år 70 e.Kr. med jordens ødelæggelse i endens tid.

Til eftertanke

Hvad vil du svare, hvis nogen spørger dig: "Hvad har Jesus befriet dig fra?" Hvilket personligt vidnesbyrd kan du give om Kristi kraft i dit liv?

Et barn for os

Her finder vi den tredje særlige fødsel i Esajas' Bog. Vi har tidligere set Immanuels og Maher-Shalal Hash-Baz' fødsel omtalt.

Es 9,5-6

Hvad er der specielt ved det barn, vi finder omtalt i disse vers?

Læg mærke til, at denne befrier har flere navne, der beskriver ham på forskellige måder. I Mellemøsten i oldtiden havde konger og guder mange navne for at beskrive deres storhed. Han er "underfuld", ligesom Herrens engel beskrev sit navn over for Samsons far som "underfuldt" i Dom 13,18, inden han steg op til himlen i flammen fra Manoas alter (Dom 13,20), og dermed bebudede, at han tusind år senere ville ofre sig selv.

Han omtales også som guddommelig ("Vældig Gud") og evig skaber ("Evheds-Fader"; se Luk 3,38 "Adam, søn af Gud"). Han er konge af Davids hus; hans retfærdigheds fredsrige vil vare til evig tid.

Luk 2,8-14

Hvem er det barn, som alene kan beskrives med disse egenskaber?

Nogen har forsøgt at identificere dette barn som kong Hizkija, men beskrivelsen rækker langt videre end til et almindeligt menneske. Den passer kun på Jesus Kristus, Guds guddommelige søn. Han er skaberen (Joh 1,1-3.14; Kol 1,5.17; Kol 2,9; Hebr 1,2), som blev født os for at frelse os og give os fred. Han har modtaget al magt i himlen og på jorden, og han er altid med os (Matt 28,18-20). Samtidig med at han bevarer sin guddommelighed, er han blevet menneske i al evighed og i stand til at have medfølelse med vores svagheder (Hebr 4,15). "Et barn er født os" ... til evig tid!

"Da Kristus kom til vores verden, var Satan parat med sine angreb, og bekæmpede Kristus på hvert eneste skridt på vejen fra krybben til korset. Satan havde beskyldt Gud for at kræve selvfor nægtelse af englene, uden at Gud selv vidste, hvad det ville sige, og uden at Gud selv var villig til at ofre sig for andre. Dette var Satans anklage mod Gud i himlen, og efter at den Onde var kastet ud fra himlen, blev han ved med at anklage Herren for at kræve en tjene- ste, som han ikke selv var villig til at yde. Kristus kom til denne verden for at modsige disse falske anklager og åbenbare Faderen" (Ellen White, *Selected Messages*, 1. bd. s. 406-407).

Hvad fortæller ovenstående citat om Guds karakter?

Guds vredes kæp

Dette afsnit forklarer Es 8,23-9,4, som forudsiger befrielse for det folk, der vandrede i mørket, og havde sat sin lid til det okkulte, og var blevet bytte for militære erobringer og undertrykkelse: "slavefogedens kæp brækker du som på Midjans dag" (Es 9,3).

Es 9,7-10,34

Læs om de lidelser, som Guds folk bliver vist. Sammenlign med forbandelserne i 3 Mos 26,14-39. Hvorfor straffede Gud sit folk i forskellige omgange i stedet for alle på en gang? Hvad viser det om Guds karakter, og hvad han ønsker at opnå?

Hvis Gud ønskede at ødelægge sit folk, kunne han have overgivet dem til assyrerne med det samme. Men han er tålmodig og "vil, at ingen skal gå fortabt, men at alle skal nå til omvendelse" (2 Pet 3,9). På samme måde som i dommertiden lod Gud Judas og Israels folk opleve nogle af følgerne af deres egne dumheder, så de kunne forstå, hvad de gjorde, og få en chance for at foretage et bedre valg. Da de fortsatte med deres ondskab og gjorde deres hjerter hårde imod ham og de opfordringer, han sendte gennem sine budbærere, trak han endnu mere af sin beskyttelse tilbage. Men de blev ved med at gøre oprør. Denne cyklus blev gentaget i en nedadgående spiral, indtil der ikke var mere, Gud kunne gøre for dem.

Es 9,7-10,2

Hvilke synder har folket gjort sig skyldig i? Hvem har de syndet imod? Hvem iblandt dem er skyldige?

Hvad vi ser her er, som i resten af Bibelen, hvad det indebærer, at vi har en fri vilje. Gud skabte menneskene med en vilje til frit at vælge. Dette var en nødvendighed, hvis deres forhold til Gud virkelig skulle baseres på kærlighed. Frihed indebærer muligheden til at gøre det, der er forkert. Og selv om Gud igen og igen forsøger at vinde os ved at åbenbare sin kærlighed og karakter, tillader han også, at vi bærer følgerne af vores forkerte valg, dvs. smerte, lidelse, frygt, uro, osv., for at få os til at indse, hvad det fører til, når vi vender os bort fra ham. Men selv når han tillader det, får det os ikke altid til at afstå fra at synde og vende os mod Gud. Den fri vilje er vidunderlig. Vi ville ikke være mennesker uden den. Men ve den, som bruger den forkert.

Til eftertanke

Hvordan har Gud benyttet lidelser i dit liv for at få dig til at vende om fra en forkert vej? Eller har du endnu ikke fattet hans budskab?

Både rod og kvist

Es 11

**Hvem er den "kvist", som skyder fra Isajs rod i Es 11,1?
Se også Zak 3,8; 6,12 (Semak betyder spire).**

Esajas 11,1 genoptager temaet med det fældede træ i 10,33-34. "Isajs stub" betegner, at Davids (Isajs søns) kongehus ville miste sin magt (Dan 4,10-17.20-26). Men der ville opstå en "spire/kvist" fra den tilsyneladende dødsdømte "rod"; dvs. en hersker i Davids slægt.

Es 11,10
Åb 22,16

**Hvorfor kaldes denne nye hersker af Davids hus også "Isajs rod"?
Hvilken mening giver det?**

Beskrivelsen passer kun på Jesus Kristus, som både er "Davids rod-skud og ætling" (Åb 22,16). Kristus blev født i Davids slægt (Luk 3,23-31), der nedstammede fra Adam, som var "søn af Gud" (Luk 3,38) i den forstand, at Kristus skabte ham (se Joh 1,1-3.14). Kristus var altså både Davids stamfar og efterkommer!

Es 11

Hvordan vender den nye hersker af Davids hus om på følgerne af synd og frafald?

Han tænker og handler i harmoni med Herren, dømmer retfærdigt, straffer de onde og skaber fred. Når han overtager herredømmet, vil Herren bringe en rest tilbage. Han vil genoprette riget og forene dem, der er tilbage af Israel og Juda, den trofaste rest (sml. Es 10,20-22). Der vil blive et stærkt, samlet monarki som i kong Davids dage. Men den nye hersker vil blive større end David. Han skal genoprette freden i selve skaberværket: rovdyr vil ikke længere gå på rov, men leve fredeligt sammen med deres tidligere byttedyr (Es 11,6-9).

Taler Esajas om Jesu første komme, om hans andet komme – eller om begge? Læs profetien og skriv ned, hvor der tales om hvad.

I Esajas 11 præsenteres Jesu første og andet komme i et samlet billede. De er knyttet sammen som to dele af et hele. Frelsesplanen kræver, at Jesus kom/kommer to gange: den første, som er opfyldt, og den anden, som er den endelige opfyldelse af alle kristnes håb.

Til eftertanke

**Hvordan giver Jesu første komme vished om, at han kommer igen?
Hvad var formålet med hans første komme uden genkomsten?**

"Du trøstede mig"

Es 12,1-6

Esajas 12 er en kort salme eller lovsang til Gud for hans barmhjertige og mægtige trøst. Salmen, som udtrykkes af en af dem, der tilhører den genoprettede rest, sammenligner den lovede befrielse med jødernes befrielse fra Egypten (se Es 11,16). Den er ligesom Moses' og israeliternes sang, da de var blevet reddet fra Faraos hær ved Det Røde Hav (se 2 Mos 15).

Es 12
Åb 15,2-4

Sammenlign sangen hos Esajas med Moses' og Lammets sang. Hvad lovpriser de begge Gud for?

Es 12,2 identificerer næsten den kommende befrier som Jesus. Der siges: "Gud er min frelse". Navnet Jesus betyder "Herren er min frelse" (sml. Matt 1,21).

Hvilken betydning har den tanke, som vi finder i Jesu navn, at Herren er frelse?

Ikke alene frelser Herren (Es 12,2); han *er* frelse. Israels Helliges nærvær iblandt os (Es 12,6) betyder alt for os. Gud er med os! Jesus *udførte* ikke alene mirakler; han "*blev kød og tog bolig iblandt os*" (Joh 1,14). Ikke alene *bar* han vores synder på korset; han *blev gjort til* synd for os (2 Kor 5,21). Han skaber ikke alene fred; han *er* vores fred (Ef 2,14).

Det er ikke overraskende, at Isajs rodsrud skal "stå som et banner for folkeslagene" (Es 11,10). Når han løftes op på korset, vil han drage alle til sig (Joh 12,32-33)! En rest skal vende om til "den vældige Gud" (Es 10,21), som er det barn, der er født for os, Fredsfyrsten (Es 9,5)!

Til eftertanke

Tænk over, at Jesus er vores frelse. Læs Rom 3,24. Der siges, at forløsningen er i Kristus Jesus; forløsningen er noget, der skete i ham, og det er gennem Guds nåde og barmhjertighed, at vi kan få en evig del i den forløsning. Med andre ord kan den forløsning, som var i ham, blive vores ved tro, ikke ved gerninger, for ingen af vores gerninger er gode nok til at frelse os. Kun de gerninger, som Kristus gjorde, og som tilskrives os ved tro, kan bringe os forløsning. Hvordan giver denne sandhed os håb og frelsesvished, især når vi overmandes af vores egen uværdighed?

Til videre studium

"En menneskefar ængstes for sin søn. Han ser ind i sit lille barns ansigt og skælver ved tanken om livets farer. Han længes efter at beskytte sit elskede barn mod Satans magt, at holde ham borte fra fristelser og konflikter. Gud udsatte sin enbårne søn for langt alvorligere konflikter og endnu større risici, for at livets vej kunne blive sikker for vore børn. 'Deri består kærligheden!' Undres, I Himle, og fald i forundring, du jord!" (Ellen White, *Jesu liv*, s. 25).

"Kristus var den, som gik med til at opfylde de betingelser, som var nødvendige for menneskenes frelse. Ingen engel eller noget menneske var i stand til at opfylde kriterierne for den store opgave, der skulle udføres. Menneskesønnen alene skal løftes op (Joh 3,14; 12,32); for kun en person, hvis natur er evig, kunne gennemføre forløsningen. Kristus indvilligede i at binde sig til de troløse og syndige, at påtage sig menneskets natur, at give sit eget blod, og at give sit liv som et skyldoffer. Det himmelske råd vurderede menneskets skyld og så på, hvor stor vreden over synd måtte blive. Alligevel bekendtgjorde Kristus sin beslutning. Han ville påtage sig ansvaret og opfylde de betingelser, som kunne give håb til den faldne menneskehed" (Ellen White, *The Signs of the Times*, 5. marts 1896).

Spørgsmål
til drøftelse

1. Som vi så i Es 11, fremstillede Herren både Jesu første og andet komme i et og samme billede. Det kan til en vis grad være med til at forklare, hvorfor nogle af jøderne ikke tog imod Kristus ved hans første komme; for de havde forventet, at han skulle gøre alle de ting, som kun sker ved hans andet komme. Hvad siger det os om, hvor vigtigt det er, at vi har en korrekt opfattelse af Jesu komme? Hvordan kan fx forkerte synspunkter mht. hans andet komme gøre mennesker til et let bytte for Satans store bedrag i de sidste tider? (Se Ellen White, *Mod en bedre fremtid*, kap. 39).

Resumé

Esajas navn betyder "Herrens frelse". På hans tid lovede Gud sin rest frelse fra den undertrykkelse, som de blev udsat for på grund af folkets frafald. Denne profeti om håb får sin endelige opfyldelse i Jesus, hvis navn betyder "Herren er min frelse".

At spille Gud

Ugens vers

"Han er vor Gud, vi satte vort håb til ham, og han frelste os. Han er Herren, ham håbede vi på, lad os juble og glæde os over hans frelse" (Es 25,9).

Introduktion

Efter en gudstjeneste, hvor en præst havde holdt en ransagende prædiken om stolthed, blev han opsøgt af en kvinde, som havde hørt ham. Hun fortalte, at hun følte stor uro i sit sind, og ønskede at bekende en stor synd. Præsten spurgte hende, hvori hendes synd bestod.

"Stolthedens synd," svarede hun, "for nogle dage siden sad jeg en hel time foran spejlet, og beundrede min skønhed."

"Ah," svarede præsten, "det var ikke stolthedens synd. Det var fantasiens synd!"

Lige siden synden opstod i den mægtige engels hjerte, har stolthed nægtet at respektere virkelighedens grænser – både hos engle eller mennesker. Dette problem er allerstørst hos dem, der nærer åndelig stolthed. Dette er en temmelig dårlig egenskab hos væsener, som er så fordærvede, at de har brug for en anden person for at blive frelst.

I denne uge skal vi bl.a. se på: hvor og hvordan stolthed og på selvo-phøjelse.

Ugens tekster

- Es 13
- Es 13,2-22
- Es 14
- Es 24-27

Nationernes undergang

Es 13

Es 13,1 har en indledning, der bekræfter Esajas som forfatter (sml. Es 1,1; Es 2,1). Det markerer også et nyt afsnit af bogen. Kapitlerne 13-23 indeholder udsagn om dom over forskellige nationer. Lad os se på dem.

Hvorfor begynder profetierne om de forskellige folk med Babylon?

Es 10,5-34 har allerede udtalt en dom over Assyrien, som udgjorde den største trussel på Esajas' tid. Es 14,24-27 gentager kort Guds plan om at bryde Assyriens magt. Men kapitel 13-23 handler mest om andre trusler, hvoraf Babylon var den vigtigste.

Velsignet med en rig og gammel kulturel, religiøs og politisk arv udviklede Babylon sig senere til at blive den stormagt, som besejrede Juda, og førte folket i landflygtighed. Men fra et menneskeligt synspunkt ville det ikke på Esajas' tid have været tydeligt, at Babylon skulle true Guds folk. Gennem en stor del af Esajas' tid som profet dominerede Assyrien Babylon. Fra år 728 f.Kr., da Tiglat-Pileser III indtog Babylon og blev udråbt som konge over Babylon under navnet Pulu (eller Pul; se 2 Kong 15,19; 1 Krøn 5,26), generobrede assyriske konger Babylon flere gange (710 f.Kr., 702 f.Kr., 689 f.Kr., 648 f.Kr.). Men med tiden blev Babylon den store supermagt i området, og det var Babylon, som ødelagde Judas rige.

Læg mærke til det stærke ordvalg i Es 13. Hvorfor gør en kærlig Gud disse ting eller tillader dem at ske? Uskyldige mennesker kommer helt sikker også til at lide (Es 13,16). Hvordan skal vi forstå Guds handlemåde? Hvad bør disse tekster og de andre tekster i Bibelen, som taler om Guds vrede over synd og ondskab, sige os om, hvor forfærdelig synden er? Vi må huske, at det er Jesus, der udtaler disse advarsler gennem Esajas; den samme Jesus, som tilgav, helbredte, tryglede og formanede syndere til at omvende sig. Hvordan er du i dit eget sind kommet frem til en forståelse af denne side ved en kærlig Gud? Spørg også dig selv: Kan det være, at denne vrede har sit udspring i hans kærlighed? Hvis det er tilfældet, hvordan hænger det da sammen? Eller forsøg at se det fra en anden vinkel, fra korsets perspektiv, hvor Jesus selv, da han bar verdens synd, led mere, end nogen anden nogensinde har lidt, endog de "uskyldige", som har lidt på grund af et helt folks synd. Hvordan er Jesu lidelse på korset med til at give et svar på disse vanskelige spørgsmål?

Den engang så store by Babylon

Es 13,2-22

I 626 f.Kr. genopbyggede kaldæeren Nabopalassar Babylons herlighed. Han udråbte sig selv som konge over Babylon, og påbegyndte dermed det neo-babyloniske dynasti. Sammen med Medien besejrede han Assyrien. Hans søn, Nebukadnesar II, var den konge, der besejrede Juda, og førte dem i landflygtighed.

Dan 5

Hvordan gik det med byen Babylon til sidst?

I 539 f.Kr., da perseren Kyros indtog Babylon, og indlemmede det i det medisk-persiske rige, mistede byen sin selvstændighed for altid. I 482 f.Kr. nedkæmpede Xerxes I brutalt et oprør mod det persiske styre i Babylon. Han fjernede statuen af Marduk, babyloniernes vigtigste gud, og ødelagde byens forsvarsværker og templer.

Alexander den Store tog Babylon fra perserne i 331 f.Kr. uden kamp. På trods af hans drøm om at gøre Babylon til sin østlige hovedstad, begyndte byen at forfalde. I 198 e.Kr. fandt romeren Septimus Severus Babylon i ruiner og totalt forladt. I dag bor der nogle irakiske landsbyboere på nogle af de områder, som engang udgjorde den store by; men ingen har nogensinde genopbygget den.

Dommen over Babylon, som beskrives i Es 13, giver frihed til Jakobs efterkommere, som er blevet undertrykt af Babylon (Es 14,4-6). Det var Kyros' indtagelse af Babylon i 539 f.Kr., som blev begyndelsen til enden. Selv om han ikke ødelagde byen, blev den aldrig en trussel for Guds folk igen.

Esajas 13 dramatiserer Babylons fald som en guddommelig dom. De krigere, som indtager byen, er Guds redskaber (Es 13,2-5). Dommens time kaldes "Herrens dag" (Es 13,6.9), og Guds vrede er så stor, at den påvirker stjerner, sol, måne, himmel og jord (Es 13,10.13).

Dom 5

Læs Deborahs og Baraks sang, som beskriver, hvordan naturens elementer kæmper imod de fremmede undertrykkere.

Til eftertanke

Forestil dig, at en, der boede i Babylon i dens storhedstid, læste ordene fra Esajas 13, især vers 19-22. Hvor må det have lydt tåbeligt og umuligt! Hvilke andre profetier, som endnu ikke er gået i opfyldelse, kan synes tåbelige og umulige for os i dag? Hvorfor vil det være tåbeligt af os at afskrive dem som umulige?

"Kongen" på bjerget styrtes ned

Es 14

Som en reaktion på Babylons fald (Es 13), som befrier Guds folk (Es 14,1-3), kommer Es 14,4-23 med en symbolsk spot (se også Mika 2,4; Hab 2,6) mod Babylons konge. Den er poetisk og tydeligvis ikke ment bogstaveligt, når den beskriver, hvordan døde konger hilser på deres nye kollega i dødsriget (Es 14,9-10). Herrens budskab til den overlegne konge er dramatisk: han skal fornedres, som andre stolte herskere før ham er blevet det. Dette handler ikke om de dødes tilstand!

Es 14,12-14

Hvordan kunne disse vers bruges om en konge af Babylon?

Babyloniske konger manglede ikke selvfølelse (Dan 4-5). Men at ønske at blive "lige med den Højeste" (Es 14,14) overgår selv det mest opblæste ego. Selv om kongerne påstod at have en tæt forbindelse til guderne, var de altid underordnet i forhold til dem. Dette blev fremhævet hvert år på den femte dag i det babyloniske nytår, hvor kongen skulle fjerne alle sine kongelige værdighedstegn, før han nærmede sig statuen af Marduk for på ny at få bekræftet sin kongeværdighed.

Ligesom i Esajas 14 sammenkæder Ezekiel 28 den himmelstormende arrogance med en bys hersker. Igen går beskrivelsen langt videre end af en jordisk monark, og Guds sigtekorn stilles i skarp fokus: Den stolte hersker var i Edens Have; han var en salvet, skærmende eller vogtende kerub på Guds hellige bjerg; han var fuldkommen fra den dag, han blev skabt, indtil der blev fundet uret hos ham; han blev kastet ud af Gud, og vil til sidst blive fortæret af ild (Ez 28,12-18). De enkelte udtryk i denne beskrivelse er så billedlige, at det ikke ville give nogen mening at anvende dem på et menneske. Men Åb 12,7-9 fortæller om et mægtigt væsen, som sammen med sine engle blev kastet ud af himlen: "Satan, ... som forfører hele verden" (Åb 12,9), og som bedrog Eva i Edens Have (1 Mos 3).

Satan har en arrogant forestillingsevne: "... du sagde: 'Jeg er en gud! Jeg sidder på en gudetrone midt ude i havet!' Men du er et menneske, ikke en gud" (Ez 28,2). Hans død vil bevise, at han ikke er en gud. I modsætning til Kristus vil Satan dø midt i en ildsø (Åb 20,10) og aldrig mere findes i universet.

Til eftertanke

Sammenlign Es 14,13-14 med Matt 11,29; Joh 13,5 og Fil 2,5-8. Hvad fortæller denne kontrast om Guds karakter i modsætning til Satans karakter? Hvad fortæller denne modsætning os om, hvordan Gud ser på stolthed, arrogance og ønsket om at stå over alle andre?

Himlens port

Es 13-14

I Es 14 blandes spottesangen mod Satan, den faldne "morgenstjerne"! ("Lucifer"), med en spottesang over kongen af Babylon. Sammenlign med Åb 12,1-9, hvor en drage, som identificeres som Satan (Åb 12,9), forsøger at ødelægge et barn, lige så snart det er født. I Åb 12,5 er det tydeligt, at barnet er Kristus. Men det var kong Herodes, som forsøgte at dræbe Jesus, da han netop var blevet født (Matt 2). Dragen er både Satan og den romerske magt repræsenteret ved Herodes; for Satan arbejder gennem mennesker. På samme måde var Satan magten bag kongen af Babylon og Tyrus' fyrste.

Hvorfor henviser "Babylon" senere til Rom og til en ond magt i Åbenbaringsbogen?

1 Pet 5,23
Åb 14,8; 16,19;
17,5; 18,2.10.21

Ligesom byen Babylon er Rom og "Babylon" i Åbenbaringsbogen arrogante, ubarmhjertige magter, der undertrykker Guds folk. Det fremgår især tydeligt i Åb 17,6, hvor det er "beruset af de helliges blod". "Babylon" hedder på det babyloniske sprog *bab ili*, som betyder "gudernes port" og henviser til det sted, hvor man har adgang til de guddommelige sfære. Sammenlign med 1 Mos 11, hvor Babelstårnet (Babylon) bygges, så mennesker af egen kraft kunne nå et guddommeligt niveau, og ikke behøvede at stå til regnskab over for Gud.

Da Jakob vågnede af sin drøm, hvor han så en stige, som forbandt himlen og jorden, udbrød han: "Det er jo selve Guds hus, det er himlens port" (1 Mos 28,17). Læg mærke til, at "Guds hus" er "himlens port", det vil sige adgangen til den guddommelige sfære. Jakob kaldte stedet "Betel", som betyder "Guds hus".

"Himlens port" i Betel og "gudernes port" i Babylon udtrykker to modsatte måder at nå det guddommelige. Jakobs stige havde sit udgangspunkt i himlen, åbenbaret ovenfra af Gud. Babylon med dens tårne og monumenter var bygget af mennesker nedefra og op. Disse modsætninger repræsenterer guddommelig nåde i modsætning til menneskelige gerninger. Al sand religion bygger på den ydmyge Betel-model: "For af den nåde er I frelst ved tro" (Ef 2,8). Falsk "religion", legalisme og "sekulær" humanisme bygger på den arrogante Babylon-model.

Til eftertanke

Læs Jesu lignelse i Luk 18,9-14 om farisæeren og tolderen og tænk over kontrasten mellem de to holdninger.

Sions endelige sejr

Es 24-27

Efter profetier i Es 13-23 mod forskellige nationer beskriver Es 24-27 på en verdensomfattende skala det store klimaks, hvor Guds fjender besejres, og hans folk befries.

Es 24
Åb 20

Hvorfor ligner Esajas' beskrivelse af verdens undergang Johannes' beskrivelse af begivenheder i forbindelse med de 1000 år, der følger efter Jesu andet komme?

Ligesom i Es 13-14 bruges sider fra det bogstavelige Babylon til at beskrive senere magter, og "kongen af Babylon" repræsenterer sammensmeltningen af menneskelige herskere og hjernen bag dem, nemlig Satan selv. Et budskab om, at Babylon er faldet (Es 21,9) kan gentages på et senere tidspunkt (Åb 14,8; 18,2), og Satan bliver endeligt tilintetgjort efter Jesu andet komme (Åb 20,10). Ligesom ødelæggelsen af det bogstavelige Babylon var en domsdag, en "Herrens dag" (Es 13,6.9), kommer der en anden "Herrens store og frygtelige dag" (Joel 3,4; Mal 3,23; sml. Zef 1,7).

På samme måde når profetens syn i Es 24 gennem tilstande, han kender, frem til den tid, hvor "Månen skal gøres til skamme, solen skal beskæmmes; for Hærskarers Herre er konge på Zions bjerg og i Jerusalem" (Es 24,23). Esajas har formentlig troet, at synet handlede om det Jerusalem, han kendte; men Åbenbaringsbogen forklarer, at opfyldelsen sker i det himmelske Jerusalem (Åb 21,2.23).

Ødelægger Gud virkelig de onde?

Læs Es 28,21, hvor Guds ødelæggende handlinger omtales som hans "fremmede" og "fremmedartede værk". Han ønsker ikke at gøre det, men det er alligevel hans "værk" eller handling. Synden bærer i sig selv et frø til udslettelse (Jak 1,15). Men da Gud har den afgørende magt over liv og død, og han da afgør tidspunktet, stedet og fremgangsmåden ved den sidste ødelæggelse (Åb 20), giver det ingen mening at påstå, at han til sidst vil gøre en ende på syndens forbandelse på en passiv måde ved ganske enkelt at lade årsag og virkning gå sin naturlige gang.

Til eftertanke

Det, vi ser i Esajas 24-27, ser vi fremstillet i hele Bibelen: Uanset, hvor megen lidelse, smerte og ødelæggelse, der er nu, vil Gud og hans godhed sejre over det onde. Hvad er det eneste, vi kan gøre, hvis vi ønsker at få del i den endelige sejr? Ordsp 3,5-7; Rom 10,9.

Til videre studium

”Skal vi opfylde nogle bestemte betingelser for at blive frelst? Svaret er nej. Der rejses ikke betingelser for at komme til Kristus. Men når vi kommer til Kristus, hvad er så betingelsen? Den består i, at vi ved levende tro helt og fuldt holder fast ved den fortjeneste, som den korsfæstede og opstandne frelser har tilvejebragt ved sit blod. Gør vi det, udfører vi retfærdighedens gerning. Men når Gud i denne verden kalder på syndere og inviterer dem, er der ingen betingelse. Vi tiltrækkes af Kristi indbydelse. Den siger ikke, at nu har du bare at svare for at komme til Gud. Synderen kommer, fordi han eller hun ser Kristus ophøjet på Golgatas kors. Gud maler dette billede i sinnet, og vi gribes af en kærlighed, der går ud over al forstand“ (Ellen White, *Manuscript Releases*, 6. bd. s. 32).

Spørgsmål
til drøftelse

- 1. Se på citatet fra Ellen White ovenfor. Læs det i sammenhæng med onsdagsafsnittet. Læg mærke til, at hun taler om begge sider af den kristne vandring: tro og dernæst gerning. Hvordan skelner hun mellem dem?**
- 2. Hvorfor er stolthed og arrogance så alvorlige synder? Hvorfor er de så svære at lægge bort? Kan det være, fordi de i sig selv gør mennesker blinde over for behovet for at fjerne dem? Hvis du er stolt, vil du synes, at alt nok er i orden, og hvis du synes, at alt er i orden, hvorfor så ændre på noget? Hvordan kan ethvert menneske blive helbredt for stolthed og arrogance ved at dvæle ved korset og det, som det repræsenterer? Korset er den eneste måde, hvorved et menneske kan blive frelst.**
- 3. Ser Esajas noget håb for folk i andre nationer? Se fx Es 25,3.6; 26,9 (sml. Åb 19,9).**

Resumé

Esajas så, at Babylon efter Assyriens magtperiode ville besejre Juda. Han så, hvordan overmenneskelige herskere i denne verdens mørke (Ef 6,12) arbejdede gennem Guds folks fjender og påtog sig at spille Gud. Men han så også, at Herren alligevel ville sejre til sidst og bringe evig fred til vores plagede klode.

Assyrernes nederlag

Ugens vers

"Hærskarers Herre, Israels Gud, du som troner på keruberne! Du alene er Gud over alle jordens kongeriger. Du har skabt himlen og jorden" (Es 37,16).

Introduktion

En udmagret mand går barbenet sammen med sine to sønner. En anden familie har læsset alle deres ejendele på en oksekærre, der trækkes af udtærede okser. En mand leder oxen, mens to kvinder sidder i kærren. De mindre heldige har ingen vogn, så de bærer deres ejendele på deres skuldre.

Der er soldater overalt. En rambuk drøner mod byporten. Bueskytter på toppen af rambukken skyder på forsvarerne på murene. Der er døde mennesker alle vegne.

Vi spoler hurtigt frem. En konge sidder pompøst på sin trone, og modtager krigsbytte og fanger. Nogle af fangerne kommer frem for ham med deres arme i vejret, og trygler om nåde. Andre knæler eller kryber. Beskrivelser af disse scener med kongen begynder med ordene: "Sankerib, verdens konge, Assyriens konge" og fortsætter med udtryk som "sad på en *nēmedu*-trone og krigsbyttet fra byen Lakish blev præsenteret for ham" John Malcolm Russell, *The Writing on the Wall* (Winona Lake, Indiana: Eisenbrauns, 1999), s. 137-138).

Denne billedserie, som en gang prydede væggene i Sankeribs palads, findes nu i det britiske museum. Hvor har de en mægtig historie at fortælle om Guds bekendende folks skæbne!

Ugens tekster

- Es 36,1
- Es 36,2-20
- Es 36,21-37,20
- Es 37,21-38
- Es 38-39

Betingelser

2 Kong 18,13
2 Krøn 32,1
Es 36,1

Hvad skete der med Juda?

Da den troløse Akaz døde og hans trofaste søn Hizkija overtog magten, arvede Hizkija et rige, som havde mistet deres fulde selvstændighed. Juda havde købt assyrisk hjælp mod Syriens og det nordlige Israels alliance, og var tvunget til at betale beskyttelsespenge i form af skat til Assyrien (se 2 Krøn 28,16-21). Da assyrerkongen Sargon II døde på en fjern slagmark, og blev efterfulgt af Sankerib i 705 f.Kr., virkede Assyrien sårbar. Både assyriske og bibelske kilder viser, at Hizkija greb denne anledning til at gøre oprør (se 2 Kong 18,7), og tog en aggressiv lederrolle i en anti-assyriske revolte blandt de små nationer i hans område.

Men desværre havde Hizkija undervurderet Assyriens modstandskraft. I år 701 f.Kr., da Sankerib havde undertrykt andre dele af riget, gik han med ødelæggende kraft til angreb på Syrien-Palæstina og raserede Juda.

2 Krøn 32,1-8

Hvordan forberedte Hizkija sig på et opgør med Assyrien?

Da Hizkija så, at Sankerib havde til hensigt at tage Jerusalem, hovedstaden, foretog han omfattende forberedelser til en konfrontation med Assyrien. Han styrkede sine forsvarsværker, udstyrede og organiserede sin hær, og forstærkede sikkerheden omkring Jerusalems vandforsyning (se også 2 Kong 20,20; 2 Krøn 32,30). Den fantastiske vandedning ved Siloa, som bærer en inskription, der fortæller, hvordan den blev bygget, dateres mest sandsynligt til Hizkijas forberedelser på en eventuel belejring.

Militær og organisatorisk ledelse var vigtig; men Hizkija sørgede også for åndelig ledelse, og forsøgte at styrke folkets moral i denne farlige tid. "Judas konge havde besluttet at gøre, hvad han kunne for at bekæmpe fjenden. Da han havde gjort alt, hvad der stod i menneskelig magt, samlede han sine styrker og opfordrede dem til at være ved godt mod" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 171).

Til eftertanke

Hvorfor gjorde Hizkija selv en så stor indsats og mange forberedelser, hvis han havde så stor tillid til Gud? Var hans indsats et udtryk for manglende tro? Læs Fil 2,12-13 mht. at samarbejde med Gud, som giver kraft til, at vores indsats virkelig vil lykkes.

Propaganda

Es 36,2-20

Assyriens herskere var ikke alene brutale, de var også intelligente. Deres mål var rigdom og magt, ikke kun ødelæggelse (sml. Es 10,13-14). Hvorfor bruge kræfter på at tage en by med magt, hvis man kan overtale indbyggerne til at overgive sig? Mens Sankerib havde travlt med at belejre Lakish, sendte han sin kommandant, en højtstående officer, for at indtage Jerusalem ved hjælp af propaganda.

Es 36,2-20

2 Kong 18,17-35

2 Krøn 32,9-19

Hvilke argumenter brugte kommandanten for at skræmme Juda?

Kommandanten kom med en række overbevisende argumenter. I kan ikke stole på, at Egypten vil hjælpe jer; for hun er svag og utilregnelig. I kan ikke stole på, at Herren vil hjælpe jer, for Hizkija har gjort ham vred ved at fjerne hans offerhøje og andre i hele Juda, og bedt folket om kun at tilbede i Jerusalem. Herren er faktisk på Assyriens side, og har sagt til Sankerib, at han skal ødelægge Juda. I har ikke engang nok trænedede mænd til at styre 2000 heste.

Overgiv jer og undgå belejring med sult og tørst. I vil blive behandlet godt. Hizkija kan ikke redde jer, jeres Gud kan ikke redde jer, for ingen andre guder har kunnet redde deres nationer fra Assyrien.

Kommandanten var meget overbevisende, fordi han langt henad vejen havde ret. Han havde yderligere to argumenter, som forblev usagt. Han var netop kommet fra Lakish, 50 km derfra. Der viste assyrerne, hvad der skete med en forskanset by, der vovede at yde modstand. For det andet havde han en stor hær af soldater med sig (Es 36,2). Samaria, det nordlige riges hovedstad, var allerede bukket under (se 2 Kong 18,9-10). Med kendskab til andre byers og hærs skæbne havde judæerne ingen grund til at tvivle på, at Jerusalem var dødsdømt (sml. Es 10,8-11). Kommandanten havde også ret i, at Hizkija havde ødelagt flere offersteder for at centralisere tilbedelsen i templet i Jerusalem (2 Kong 18,4; 2 Krøn 31,1).

Guds indgriben var det eneste håb, hans folk havde tilbage. Men havde denne reform gjort Herren vred? Ville han, og kunne han frelse dem? Det var op til Gud at besvare det spørgsmål!

Til eftertanke

Har du nogensinde været i en situation, hvor alt – ud fra et menneskeligt synspunkt – syntes at være tabt? Hvad var din eneste udvej? Overvej at dele din erfaring med klassen på sabbatten, hvordan blev situationen klarere, og hvad blev det endelige resultat?

Es 36,21-37,20

Rystet men ikke svigtet

2 Kong 18,
37-19,4

Hvilken effekt havde kommandantens dygtige tale på Hizkija og hans embedsmænd?

Es 36,21-37,4

Rystet i sit inderste og i sin store nød vendte Hizkija sig til Gud. I ydmyghed bad han om Esajas' forbøn, den profet, som hans far havde valgt ikke at lytte til.

Es 37,5-7

Hvordan opmuntrede Gud Hizkija?

Budskabet var kort, men tilstrækkeligt. Gud stod på sit folks side. Esajas forudsagde, at Sankerib ville høre et rygte, der ville aflede hans opmærksomhed fra et angreb på Juda. Det gik øjeblikkeligt i opfyldelse.

Sankerib, som midlertidigt var frustreret, men på ingen måde havde opgivet, sendte følgende truende budskab til Hizkija: "Lad ikke din Gud, som du stoler på, forføre dig, så du siger: Jerusalem bliver ikke givet i Assyriens konges hænder... Blev de folk, som mine fædre ødelagde, reddet af deres guder?" (Es 37,10.12; se også 2 Krøn 32,17).

Denne gang gik Hizkija direkte til templet og bredte budskabet ud for Herrens ansigt, han, "som troner på keruberne" (Es 37,14-16).

Es 37,15-20

Hvordan udtrykker Hizkijas bøn, hvad der stod på spil i Jerusalem under denne krise?

Sankerib havde direkte angrebet Hizkijas stærkeste forsvar: hans tro på Gud. Men i stedet for at give efter appellerede Hizkija til Gud om at vise, hvem han er, "så alle kongeriger på jorden kan vide, at du, Herre, er den eneste Gud" (Es 37,20).

Til eftertanke

Læs Hizkijas bøn i Es 37,15-20. Hvilket aspekt ved Gud fokuserer han på? Hvilket princip kan vi se i denne bøn, som kan opmuntre og styrke os til forblive tro, når vi udsættes for kriser i vores liv?

Resten af historien

Es 37,21-38

Ifølge Sankeribs annaler indtog han seksogfyrre befæstede byer, belejrede Jerusalem, og tog jøden Hizkija til fange "i Jerusalem i hans kongelige palads som en fugl i bur" (James B. Pritchard, *Ancient Near Eastern Texts Relating to the Old Testament*, s. 288). Men på trods af hans hang til selvforherligende propaganda, kunne han ikke på nogen måde påstå at have indtaget Jerusalem. Med tanke på Sankeribs store magt og grusomhed er dette ganske forbløffende.

Forskere er enige om, at selv uden de bibelske gengivelser er det nærliggende at tænke, at der må være sket et mirakel. Sankerib udsmykkede væggene i sit palads med relieffer, som levende beskrev hans vellykkede belejring af Lakish. Hvis ikke Gud i nåde havde grebet ind, ville disse relieffer have vist Jerusalems belejring i stedet. Sankerib fortalte ikke resten af historien; men det gør Bibelen.

Es 37,21-37

Hvori består resten af historien?

Som svar på tillidsfulde Hizkijas bøn sendte Gud ham en fuldstændig forsikring, som koger over med smeltet vrede imod den stolte assyriske konge, som havde ovovet at slå den guddommelige kongernes Konge i ansigtet (Es 37,23). Gud opfyldte øjeblikkeligt sit løfte om at forsvare Jerusalem (2 Kong 19,35-37; 2 Krøn 32,21-22; Es 37,36-38).

En stor krise kræver et stort mirakel, og det var i sandhed et stort mirakel. Antallet af faldne var stort: 185.000. Sankerib havde intet andet valg end at vende hjem, hvor han mødte sin egen død (sml. Esajas' forudsigelse i Es 37,7-38).

"Hebræernes Gud havde sejret over den stolte assyrer. Herren var blevet æret i nabofolkernes øjne. Jerusalems indbygges hjerte fyldtes af hellig glæde" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 174-175). Hvis Sankerib havde erobret Jerusalem, ville han have bortført indbyggerne på en sådan måde, at Juda ville have mistet sin identitet, ligesom det nordlige Israel gjorde. Og ud fra den synsvinkel ville der ikke længere være noget jødisk folk, som Messias kunne fødes i. Deres historie ville have standset der og da. Men Gud holdt håbet i live.

Til eftertanke

Hvad vil du svare en, der ikke endnu tror på Bibelen og Bibelens Gud, og som spørger: var det retfærdigt, at disse assyriske soldater, som tilfældigvis var født, hvor de var, alle samme skulle dø på denne måde? Hvordan forstår du selv Guds handling i denne situation?

I medgang og modgang

Es 38-39

Begivenhederne i Esajas 38 og 39 (2 Kong 20) fandt sted omtrent på samme tid, som Gud befriede Hizkija fra Sankerib, selv om befrielsen, som den beskrives i Es 37 (2 Kong 19), endnu ikke var sket. Både Es 38,5-6 og 2 Kong 20,6 viser, at de stadigvæk stod over for assyrernes trussel.

”Satan var fast besluttet på at gennemføre både Hizkijas død og Jerusalems fald. Han har utvivlsomt regnet med, at hvis Hizkija var ude af billedet, ville hans bestræbelser for at reformere ophøre, og Jerusalems fald kunne meget lettere gennemføres“ (*The SDA Bible Commentary*, 4. bd. s. 240).

Hvad fortæller citatet ovenfor om, hvor vigtigt det er for Guds folk at have dygtige ledere?

2 Kong 20,8-11
Es 38,6-8

Hvilket tegn giver Herren Hizkija for at styrke hans tro?

Ved at afvise tilbuddet om tegn fra Gud (Es 7), startede Akaz den række af begivenheder, som førte til problemer med Assyrien. Men nu havde Hizkija bedt om et tegn, og derfor gav Gud ham styrke til at møde den krise, Juda stod i. At få skyggen på Akaz' solur til at bevæge sig ti streger tilbage, var kun muligt ved et mirakel.

Babylonierne studerede himmellegemernes bevægelser og nedskrev nøjagtigt deres iagttagelser. De havde lagt mærke til solens besynderlige opførsel og undret sig over, hvad det betød. At kong Merodak-Bal'adan sendte udsendinge af sted på dette tidspunkt, er ingen tilfældighed. Babylonierne havde hørt om forbindelsen mellem Hizkijas helbredelse og det mirakuløse tegn.

Vi ved nu, hvorfor Gud brugte dette tegn. Ligesom han senere brugte stjernen over Betlehem til at lede vismænd fra Østen, brugte han en bevægelse i solen til at sende budbærere fra Babylon. Dette var en enestående anledning til at fortælle dem om den sande Gud. Merodak-Bal'adan tilbragte hele sin karriere på at opnå uafhængighed fra Assyrien. Han havde brug for stærke allierede. Det forklarer hans motivation til at kontakte Hizkija. Hvis solen bevægede sig på Hizkijas befaling, hvad kunne han så ikke udrette mod Assyrien?

Til eftertanke

Hvad medførte det, at Hizkija misbrugte anledningen til at ære Gud overfor babylonierne (Esajas 39)? Har vi en tendens til at fokusere på os selv i stedet for at vidne, når vi er sammen med andre?

Til videre studium

"Skyggen på soluret kunne kun gå ti streger tilbage, hvis Gud greb direkte ind, og dette skulle være tegnet på, at Herren havde hørt Hizkijas bøn. 'Og profeten Esajas råbte til Herren, der så lod skyggen gå de ti trin tilbage, som den allerede var gået ned på Akaz' solur' (2 Kong 20,11) ...

Da ambassadørerne fra det fjerne land kom, fik Hizkija en glimrende anledning til at ophøje den levende Gud. Han kunne uden mindste vanskelighed have fortalt dem om Gud, som opretholder alt det skabte, og som havde været så nådig at spare hans eget liv, da alt håb var ude.

Men Hizkijas hjerte blev stolt og forfængeligt, og for at kaste glans over sig selv lod han de fremmedes grådige blikke betragte de rigdomme, som Gud havde skænket sit folk. Kongen 'viste dem skatkammeret med sølvet og gullet, balsamstofferne og den fine olie, og han viste dem hele våbenkammeret og alt, hvad han havde i forråds-kamrene. Der var ikke det, Hizkija ikke viste dem i hele sit palads og i hele sit rige' (Es 39,2). Han gjorde det ikke for at ære Gud, men for at ophøje sig selv i de fremmede fyrsters øjne" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 167.168).

Spørgsmål
til drøftelse

1. Hvad er ligheden mellem Satan og den assyriske kommandant? Siger han sandheden, når han siger, at du har syndet (Zak 3,1)? Hvordan svarer Gud? Se Zak 3,2-5. Hvad er dit eneste håb mod hans beskyldninger? Rom 8,1.

2. Standser Satan sine beskyldninger, når du er blevet tilgivet? Se Åb 12,10. Hvordan er Satans beskyldninger, når han efter, at du er blevet tilgivet, bliver ved med at påstå, at du tilhører ham på grund af din synd? Se 5 Mos 19,16-21 (lov imod falske vidner).

Resumé

Som svar på en trofast konges råb frelste Gud sit folk og viste, hvem han er: Israels almægtige konge, som styrer jordens skæbne. Han udrydder ikke alene dem, der forsøger at udrydde hans folk, men han giver også andre muligheder til at blive hans folk, selv når de er "babyloniere".

”Trøst mit folk”

Ugens vers

”Stig op på et højt bjerg, Zions budbringer, råb højt, Jerusalems budbringer, råb uden frygt! Sig til Judas byer: Her kommer jeres Gud!” (Es 40,9).

Introduktion

”Mens en japansk soldat ved navn Shoichi Yokoi gemte sig i junglen på øen Guam i 1945, endte anden verdenskrig. Løbesedler, som blev kastet ud fra amerikanske fly, proklamerede fred; men Yokoi troede, at det var et bedrag. Som en trofast, patriotisk soldat for kejseren havde han sværget aldrig at overgive sig. Han havde ingen kontakt med civilisationen og levede af det, han kunne finde i junglen. Det var en hård og vanskelig eksistens.

I 1972, 27 år efter, at anden verdenskrig sluttede, mødte nogle jægere Yokoi, mens han var ved at fiske. Det var først da, han fik besked om, at budskabet om fred virkelig havde været sandt. Mens resten af hans folk havde nydt freden i årtier, havde Yokoi levet i nød og under stress i mange år” (Roy Gane, *Altar Call*, Berrien Springs, Mich.: Diadem, 1999, s. 304).

Mange århundreder tidligere havde Gud gennem profeten Esajas fortalt, at tiden for hans folks nød og lidelse virkelig var endt: ”Trøst mit folk, trøst det! siger jeres Gud. Tal til Jerusalems hjerte, råb til hende, at hendes hoveri er til ende, at hendes skyld er betalt; for af Herrens hånd har hun fået dobbelt straf for alle sine synder” (Es 40,1-2).

Lad os se på, hvad det betyder.

Ugens tekster

· Es 40

Trøst for fremtiden

Es 40,1-2

I disse vers trøster Gud sit folk. Tidsperioden for deres straf var endelig slut. Hvilken straf er der tale om?

Blev denne straf administreret af Assyrien, Guds "vredes kæp" (Es 10,5), som Gud befriede Juda fra ved at ødelægge Sankeribs hær i 701 f.Kr. (Es 37)? Eller er det straffen, administreret af Babylon, fordi Hizkija havde fremvist al sin rigdom til Merodak-Bal'adans budbærere (Es 39).

Selv om "Assyrien" og "assyrer(e)" omtales 43 gange fra Es 7,17 til 38,6, optræder Assyrien kun en enkelt gang i resten af Esajas' Bog, hvor Es 52,4 henviser til tidligere undertrykkelse fra Egypten og dernæst fra Assyrien. I den sidste del af bogen omtales befrielse fra landflygtigheden i Babylon (Es 43,14; 47,1; 48,14.20), og det er Kyros, perserkongen, som erobrede Babylon i 539 f.Kr., som kommer til at befri Judas landflygtige (Es 44,28; 45,1; 45,13).

Esajas 1-39 fremhæver begivenheder, som skal føre frem til befrielsen fra assyrerne i 701 f.Kr.; men i begyndelsen af kapitel 40 springer bogen halvandet århundrede frem til Babylons undergang i 539 f.Kr. og jødernes hjemkomst kort tid senere.

Er der en forbindelse mellem temaet om hjemkomsten fra Babylon og noget, der tidligere er sagt i Esajas' Bog? I så tilfælde, hvilken?

Esajas 39 markerer en overgang til de efterfølgende kapitler ved at forudsige fangenskab i Babylon for i hvert fald nogle af Hizkijas efterkommere (Es 39,6-7). Profetierne i Esajas 13, 14 og 21 forudsiger Babylons fald og den frihed, det ville medføre for Guds folk: "Herren viser barmhjertighed mod Jakob og udvælger Israel på ny; han lader dem bo i deres land ... Den dag Herren giver dig fred for din møje og pine og for det hårde arbejde, som blev pålagt dig, skal du synge denne spottesang om Babylons konge" (Es 14,1-4). Bemærk den nære forbindelse, der er med Es 40,1-2, hvor Gud lover sit folk, at der vil blive en ende på deres lidelser.

Til eftertanke

Hvad betyder Bibelens løfter om en ende på lidelse for dig i din nuværende situation? Hvordan ville vores tro være uden disse løfter? Hvorfor er det så vigtigt at holde fast ved dem uanset forholdene?

Nærvær, ord og vejarbejde

Es 40,1-8

Hvordan får Guds folk trøst?

En unavngivet budbærer forkynder, at Gud kommer for at åbenbare sin herlighed. En stemme forkynder, at selv om menneskenes liv er lige så flygtig som græs, vil "vor Guds ord forblive til evig tid".

Efter landflygtigheden genvandt Guds folk det, de havde fået på Sinaj, men forkastede i deres lange frafald, som de var blevet straffet for. De oplevede atter Guds nærvær og hans ord. Dette er grundelementerne i Guds pagt med Israel, og de var til stede i Guds helligdom midt iblandt dem (2 Mos 25,8.16). Fordi de havde overtrådt Guds ord, havde han forladt sit tempel (Ezekiel 9-11), men han kommer igen. Hans nærvær og hans evige ord, som er til at stole på, bringer trøst, befrielse og håb.

Es 40,3-5

Hvilke forberedelser er nødvendige til Herrens komme?

Det er ikke passende at lade en konge rejse ad en stenet og bumpet vej. Forud for hans komme må vejen udbedres. Det gælder i endnu højere grad for kongernes Konge! Han har været i landflygtighed sammen med sit folk som "en helligdom for dem" (Ez 11,16) og kommer nu, tilsyneladende fra øst. Anlæggelsen af en fysisk vej gennem de øde bjerge øst for Jerusalem ville være meget krævende. Gud er den eneste, som kan gøre "det bakkede land til slette" (Es 42,16). Men han har ikke brug for en bogstavelig vej for at komme frem med sin luftbårne vogn af keruber (Ez 1; 9-11).

Det Nye Testamente gør tydeligt brug af Esajas' profeti om "vejarbejde", opfyldt ved Johannes Døbers forkyndelse (Matt 3,3). Hans budskab var: "Omvend jer, for Himmeriget er kommet nær!" Den dåb, han udførte, "var omvendelsesdåb til syndernes forladelse" (Mark 1,4). "Vejarbejdet" resulterede i anger og villighed til at vende sig fra synd og modtage trøst gennem Guds tilgivelse og nærvær.

Noget tidligere forkyndte Jeremias (31,31-34) det samme åndelige budskab for Judas landflygtige. Her lover Herren en ny begyndelse for dem, der er villige, en "ny pagt", hvor han skriver sin lov i deres hjerter, og lover at være deres Gud. De kender ham og ved, hvordan han er, fordi han har tilgivet dem.

Til eftertanke

Læs Es 40,6-8. Hvilket håb kan du, der visner ligesom græsset, finde i disse vers? Hvad skal vi ikke sætte vores lid til?

Evangelismens begyndelse

Es 40,9-11

Hvilken form for begivenhed beskrives her?

Senere i Esajas' Bog optræder en mandlig budbærer med gode nyheder til Jerusalem (Es 41,27). Men i Es 40,9 forkyndes der fra et højt bjerg, og her er budbæreren på hebraisk i hunkøn: "Her kommer jeres Gud!"

I Sl 68 priser David Gud, fordi han "giver de ensomme et sted at bo, han fører fanger ud og giver dem lykke" (Sl 68,7). Selv om dette henviser til befrielsen fra fangenskabet i Egypten, bruger Esajas de samme ideer med henvisning til forkyndelsen af en anden "befrielse", nemlig hjemkomsten fra fangenskabet i Babylon.

Det Nye Testamente anvender Es 40,3-5 om Johannes Døber, som banede vej for Kristus, det evige Ord, som "i kød" blev Herrens nærvær blandt sit folk (Joh 1,14).

Men også før Johannes talte andre om nyheden om Kristi komme. Blandt de første var Simeon og Anna, som begge var langt oppe i årene. De mødte Jesus, da han som baby blev fremstillet i templet (Luk 2,25-38). Ligesom Esajas' budbærere var der altså både en mand og en kvinde. Simeon ventede på Israels trøst, som skulle komme gennem Messias (Herrens salvede) (Luk 2,25-26).

I lyset af Esajas' profeti ser det ikke tilfældigt ud, at Anna, en profetinde, var den første, der offentligt forkyndte fra tempelhøjen for Jerusalems indbyggere, at Herren var kommet nær: "Hun trådte frem i samme stund, priste Gud og talte om barnet til alle, der ventede Jerusalems forløsning" (Luk 2,38). Dette var den kristne evangelismes begyndelse, som vi kender den: forkyndelsen af evangeliet, de gode nyheder, at Jesus Kristus er kommet for at bringe frelse. Senere betroede Jesus de første budskaber om hans triumferende opstandelse til en anden kvinde, Maria Magdalene (Joh 20,17-18). Hans opstandelse er det, der sikrer, at hans evangeliske opgave på jorden var vellykket. Mennesker er som græs; men det guddommelige Ord, som blev menneske, er evigt (Se Es 40,6-8)!

Til eftertanke

Læs Es 40,11. Hvilket billede tegnes i dette vers? Skriv et kort afsnit om, hvordan du selv har oplevet at blive ledt af Herren som din hyrde. Hvorfor er det godt at genopfriske sådanne erfaringer?

Den barmhjertige Skaber

I dette kapitel er Guds barmhjertighed og styrke/magt sammenblandet eller sammenflettet (se nedenstående skema), for begge er nødvendige for, at Gud kan frelse sit folk. Han ønsker at frelse dem, for han er barmhjertig; han er i stand til at frelse dem, for han er mægtig.

Es 40,1-5

Barmhjertighed: Trøst; Herren kommer for at befri.

Es 40,3-8

Magt/styrke: Herlighed; uforanderlighed i modsætning til svaghed.

Es 40,9-11

Barmhjertighed: Gode nyheder om befrielse; en hyrde for sit folk.

Es 40,12-26

Magt/styrke: Den uforlignelige Skaber.

Es 40,27-31

Barmhjertighed: Som Skaber giver han styrke til de svage.

Efter at have præsenteret Guds magt og styrke ved at beskrive hans herlighed og uforanderlighed (Es 40,3-8), fortsætter Esajas med at beskrive hans magt og overordnede visdom, som får jorden og menneskene til at virke ubetydelige (Es 40,12-17). Esajas' stil, med retoriske spørgsmål og levende beskrivelser og analogier i henvisningen til jorden og dens dele, lyder som Guds svar til Job (Job 38-41).

Es 40,18

Hvad er svaret på Esajas' retoriske spørgsmål?

Ligesom for Job er svaret indlysende for Esajas: Absolut ingen! Men Esajas uddyber sit spørgsmål ved at henvise til det svar, som hos mange af oldtidens folk kom til udtryk gennem deres handlinger. De betragtede Gud som en afgud. Esajas går i rette med den opfattelse. For at være sikker på, at folk fatter hans pointe, går han i detaljer med, hvor enestående Gud er, og fremsætter det uigendrivelige argument, at han er den hellige Skaber.

Es 40,27

Hvordan er de menneskers holdning, som Esajas budskab henvendte sig til? Kan vi genkende den samme holdning?

Hensigten med Guds budskab er at trøste de mennesker, som har brug for det. Men på grund af deres lidelser er de ligesom Job forvirrede og modløse med hensyn til Guds karakter.

Til eftertanke

Dagens vers taler ikke alene om Guds barmhjertighed og magt, men også om, at han er Skaberen. Hvorfor er det så vigtigt? Hvordan er sabbatten hver uge med til at fremhæve dette vigtige punkt?

Problemet med afgudsdyrkelse

Es 40,19-20

Afgudsdyrkelse ødelægger forholdet med Gud ved at han bliver erstattet af noget andet (2 Mos 20,4-5; Es 42,8). Derfor omtaler profeterne det som åndelig "utroskab" (Jer 3,6-9; Ez 16,15-19).

Es 41,29

Hvordan beskriver Esajas afguderne? Hvordan opfatter du det, han siger om dem? Hvorfor er det en meget passende beskrivelse af enhver afgud, uanset hvad den består i?

Oldtidens afgudsdyrkere troede, at de tilbad mægtige guddommelige væsner gennem afbildninger eller symboler. Tilbedelse af et afgudsbillede, som repræsenterer en anden gud, er brud på det første bud: "Du må ikke have andre guder end mig" (2 Mos 20,3). Guldkalvens hensigt var at repræsentere den sande Gud (2 Mos 32,4-5), men det afvises af ham, for ingen ved, hvordan de skal fremstille Gud (5 Mos 4,15-19), og intet kan repræsentere hans uforlignelige herlighed og storhed. Et gudebillede fungerer derfor som en anden gud, og tilbedelse af det bryder både det første og det andet bud. Guds folk har ikke brug for gudebilleder; for de har Guds sande nærvær hos sig i hans helligdom. At tilbede et afgudsbillede er det samme som at udskifte og dermed fornægte hans virkelige nærvær.

Hvilke former for afgudsdyrkelse møder vi i dag – og finder vi det inden for menigheden?

"Mange, som kalder sig kristne, tjener andre guder end Herren. Vor Skaber kræver vores udelte tilbedelse, vores højeste troskab. Alt, som dæmper vores kærlighed til Gud eller griber ind i vor tjeneste, som han alene fortjener, bliver derved en afgud" (Ellen White Comments, *The SDA Bible Commentary*, 2. bd. s. 1011-1012).

Vi ved fra gamle skrifter, at afgudsdyrkelse var attraktivt; for det handlede om materialisme. Ved at benytte tilbedelsesformer, som mennesker kunne relatere til, tilbad afgudsdyrkere kræfter, som de troede kunne give dem frugtbarhed og fremgang. Det var en selvhjælpsreligion. Lyder det bekendt?

Lige før Herren kommer igen, og hans vej er banet ved et sidste Elias-budskab om forsoning (Mal 4,22-24), vil valget blive det samme som på Esajas' tid: Vil du tilbede Skaberen, eller vil du tilbede noget andet (Åb 13-14)? Til syvende og sidst tilbeder vi altid noget/nogen.

Til videre studium

· Ellen White, *Profeter og konger*, "Se eders Gud", s. 153-157.

"På Esajas' tid var menneskenes åndelige indsigt meget ringe, fordi de havde en forkert opfattelse af Gud. Satan havde længe bestræbt sig på at få dem til at betragte deres skaber som ophavsmanden til synd, lidelse og død. De mennesker, som han havde ført bag lyset, forestillede sig Gud som en hård og grusom hersker. De troede, at han ustandselig var på vagt for at fordømme dem, og nærrede den opfattelse, at han ikke ville tage imod en synder, så længe han kunne finde en gyldig grund til at nægte ham sin hjælp. Kærlighedens lov, som danner grundlaget for himmelens regering, var af ærkeforførelsen blevet fremstillet som en hindring for menneskets lykke og som et tungt åg, som de skulle være glade for at kaste af sig. Han påstod, at man ikke kunne adlyde loven, og at lovovertrædelser blev straffet vilkårligt" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 153).

Spørgsmål
til drøftelse

- 1. Gengiv med dine egne ord budskabet i Es 40,12-31. Brug moderne billeder som fx videnskabelige opdagelser, som endnu tydeligere viser vores fantastiske Guds store magt. Del din gengivelse med klassen.**
- 2. Hvordan kan Esajas' beskrivelse af Guds ords uforanderlighed i modsætning til menneskelivets skrøbelighed (Es 40,6-8) tale til os i vores frygt for døden? Hvordan hænger det sammen med vores håb om opstandelse (Job 19,25-27; Dan 12,2; 1 Kor 15,51-57; 1 Thess 4,13-18)?**
- 3. Hvordan kan vi blive kureret for stolthed og arrogance ved at meditere over Es 40,12-31?**

Resumé

Gennem Esajas bragte Gud trøst til dem, der havde haft det vanskeligt. Deres trængselstid var omme, og Gud vendte tilbage til dem. I stedet for at være modløse og forvirrede kunne de have tillid til, at Gud ville bruge sin skabermagt på deres vegne.

At tjene og frelse

Ugens vers

"Se min tjener, ham støtter jeg, min udvalgte, i ham har jeg fundet velbehag. Jeg lader min ånd komme over ham, og han skal bringe ret til folkene" (Es 42,1).

Introduktion

"Mange føler, at det ville være et stort privilegium at besøge de steder, hvor Kristus har levet på jorden, at gå, hvor hans fod har trådt og at se ud over søen, ved hvis bred han elskede at undervise, og bakkerne og dalene, som hans blik så tit hvilede på. Men vi behøver ikke at rejse til Nazaret, til Kapernaum eller til Betania for at kunne vandre i Jesu fodspor. Dem kan vi finde ved sygesengen, i fattige hytter, i storbyernes overbefolkede gyder og alle vegne, hvor der findes mennesker, som trænger til hjælp og trøst. Ved at gøre, som Jesus gjorde, da han var her på jorden, kan vi gå i hans fodspor" (Ellen White, *Jesu liv*, s. 465).

Esajas talte om en Herrens tjener med en lignende barmhjertigheds-tjeneste: "Det knækkede rør sønderbryder han ikke, den osende væge slukker han ikke, ... Du skal åbne de blindes øjne, føre fangerne ud af fængslet og dem, der sidder i mørket, ud af fangehullet" (Es 42,3.7).

Lad os se nærmere på denne tjener. Hvem er han, og hvad udretter han?

Ugens tekster

- Es 41
- Es 42,1-7
- Es 44,26-45,6
- Es 49,1-12

Et tjenerfolk

Es 41

I Es 41,8 taler Gud om "Israel, min tjener", og i 42,1 introduceres "min tjener". Hvem er denne tjener?

Er det Israel/Jakob, israelitternes stamfar? Er det nationen Israel? Er det Messias/Kristus, som i Det Nye Testamente identificeres som Jesus?

I Esajas 41-53 er der henvisninger til to former for tjenere af Gud. Den ene kaldes "Israel" eller "Jakob", som fx i Es 41,8; 44,1-2.21; 45,4; 48,20. Da Gud omtaler Israel/Jakob i nutid, er det tydeligt, at han/Jakob repræsenterer det folk, der nedstammede fra ham. Dette bekræftes ved den kendsgerning, at frelse for Herrens "tjener Jakob" opnås på det tidspunkt, hvor han rejser ud af Babylon (Es 48,20).

I andre tekster som fx Es 42,1; 50,10; 52,13; 53,11 er Guds tjener ikke navngivet. Første gang han omtales i Es 42,1 er hans identitet ikke tydelig. Men Esajas udvider sin beskrivelse af ham i senere afsnit, og da bliver det tydeligt, at han er en person, som fører Jakobs (Israels) stammer tilbage til Gud (Es 49,5-6) og dør som et sonoffer for syndere (Es 52,13-53,12; se også Es 49,5-6). Han kan derfor ikke være den samme som nationen. Det er altså tydeligt, at Esajas taler om to Herrens tjenere. Den ene er folket, den anden er en enkeltperson.

Es 41,8-20

Hvilken rolle har folket som tjener?

Gud forsikrer Israel om, at folket stadigvæk er Herrens tjener: "Jeg har udvalgt dig, og jeg forkaster dig ikke" (Es 41,9). Og så giver Gud et løfte til Israel, som er et af de største i hele Bibelen: "Frygt ikke, for jeg er med dig, fortvivl ikke, for jeg er din Gud. Jeg styrker dig og hjælper dig, min sejrige hånd holder dig fast" (Es 41,10). Her og i de følgende vers er Israels grundlæggende opgave at stole på, at den sande Gud vil frelse dem (det gjorde kong Akaz ikke) fremfor at stole på andre guder og deres billedstøtter, som andre folkeslag gjorde (Es 41,7.21-24.28-29).

Til eftertanke

Læg mærke til, hvordan Gud i Es 41,14 omtaler nationen som et kryb. Hvad ønskede han at sige med det? Læs hele teksten igen for at finde svaret. Hvad siger det om, at også vi har brug for helt og fuldt at stole på Gud?

Den unavngivne tjener

Es 42,1-7

Hvilken rolle og hvilke egenskaber har Guds unavngivne tjener, som Gud udvælger, og lader sin ånd komme over?

1. Han skal bringe ret til folkene.
2. Han når sine mål på en stille og mild måde.
3. Han er lærer.
4. Han er en pagt mellem Gud og folket.
5. Han bringer lys/håb ved at åbne blindes øjne og føre fanger i frihed.

Es 11

Hvilke ligheder er der mellem denne tjener og "en kvist fra Isajs stub", som Herrens ånd også hviler over?

Ligesom tjeneren i Esajas 42 handler herskeren af Davids hus i Esajas 11 i harmoni med Gud, og sørger for retfærdighed og befrielse for de undertrykte, i tillæg til det at dele visdom og kundskab om Gud. Vi så tidligere, at denne "kvist fra Isajs stub" er Messias, det guddommelige barn i Es 9,5-6, som også bringer fred "uden ophør over Davids trone og hans rige" og hersker "med ret og retfærdighed" (Es 9,6). Det er indlysende, at tjeneren i Esajas 42 er Messias.

Es 42,1-7
Matt 12,15-21

Hvordan identificerer Det Nye Testamente tjeneren, som bringer retfærdighed? Sammenlign de to tekster.

Matthæus 12 citerer fra Esajas 42 og bruger det om Jesu stille helbredelsestjeneste, om Guds elskede søn, som han har behag i (Es 42,1; Matt 3,16-17; Matt 17,5). Det er Jesus og hans tjeneste, som genopretter Guds pagtsforhold med hans folk (Es 42,6; Dan 9,27).

Jesus skabte retfærdighed for mennesker ved at befri dem fra lidelse, uvidenhed om Gud og slaveri under onde ånder forårsaget af Satans undertrykkelse (Luk 10,19). Jesus døde dernæst for at stadfæste den "nye pagt" (Matt 26,28) og skaffe retfærdighed for verden ved at kaste Satan ud, den fremmede, som havde tilranet sig stillingen som "denne verdens fyrste" (Joh 12,31-33).

Til eftertanke

Læs Es 42,1-4, en beskrivelse af Kristus. Brug lidt tid på at meditere over Jesu liv. Hvilke specifikke træk ved hans tjeneste opfyldte lige netop denne profeti? Hvad kan vi lære om, hvordan vi også bør tjene andre?

En persisk "Messias"

Es 44,26-45,6

Hvilken forbløffende profeti indeholder denne tekst?

Esajas tjente som profet fra ca. 745 f.Kr. til ca. 685 f.Kr. Efter at have omtalt en sejrherre fra øst og fra nord (Es 41,2-3.25) og antyde, at dette ville være gode nyheder for Jerusalem (Es 41,27), forudsiger han meget nøjagtigt Kyros ved navns nævnelse. Han kom fra nord og øst for Babylon og indtog det i 539 f.Kr.; han tjente Gud ved at befri jøderne fra deres babyloniske landflygtighed; og han gav fuldmagt til genopbygningen af templet i Jerusalem (Ezra 1).

Der er ca. 146 år fra Esajas' død til Babylons fald. Profetien var altså givet omkring 150 år, før den gik i opfyldelse. Det ville svare til, at George Washington havde forudsagt, at en mand ved navn Dwight Eisenhower skulle være med til at befri Europa i 1945!

Nøjagtigheden i Esajas' profeti kan ikke betvivles. Kyros' handlinger er veldokumenterede i en række oldtidskilder, (bl.a. i babyloniske krøniker), hans egen optegnelse i "Kyros cylinderen" og i Bibelen (2 Krøn 36,22-23; Ezra 1; Dan 5; Dan 6,28; Dan 10,1). Dette er med til at styrke tilliden til, at Guds profeter lang tid i forvejen kan modtage nøjagtige forudsigelser om fremtiden.

Es 45,1

Hvorfor kalder Gud Kyros "sin salvede"?

Det hebraiske ord for "salvede", som bruges her, er det ord, ordet "Messias" kommer fra. Andre steder i Det Gamle Testamente kan det henvise til en salvet ypperstepræst (3 Mos 4,3.5.16; 3 Mos 6,22), en salvet konge i Israel (1 Sam 16,6; 1 Sam 24,6.10; 2 Sam 22,51) eller til Messias, en fremtidig ideel befrier og konge af Davids hus (Sl 2,2; Dan 9,25-26). Fra Esajas' synsvinkel var Kyros en usædvanlig messias; han var ikke israelit. Han skulle gøre ting, som Messias skulle gøre, så som at besejre Guds fjender og befri hans landflygtige folk; men han kunne ikke være den samme som Messias, for han var ikke af Davids slægt.

Ved at forudsige Kyros viste Gud, at han alene kender fremtiden (Es 41,4.21-23. 26-28; Es 44,26). Han talte også til Kyros: "Jeg giver dig mørkets skatte, de bortgemte rigdomme, for at du skal vide, at jeg er Herren, Israels Gud, som kalder dig ved navn" (Es 45,3).

Til eftertanke

Tænk på andre bibelske profetier, der er gået i opfyldelse (fx rigerne i Daniel 2; Daniel 7, eller tidsrammen for Kristus i Dan 9,24-27). Hvilket håb giver disse profetier os som mennesker?

Håb på forhånd

Den kendsgerning, at Esajas nøjagtigt forudsagde Kyros ved navn, forstyrrer mange, som ikke tror, at profeter modtager forudsigelser fra Gud. For at få det til at passe accepterer de teorien om, at en anden profet, en "anden Esajas", som levede på samme tid som Kyros, skrev Esajas 40-46. På den måde bliver Esajas' Bog savet i to, den samme skæbne, som man traditionelt mener, at profeten Esajas selv led (se Hebr 11,37).

Men der er intet historisk bevis for, at der fandtes en anden "Esajas". Hvis han fandtes, ville det være mærkeligt, at Bibelen ikke omtaler ham; for hans budskab er meget vigtigt, og hans litterære kunstfærdighed er fantastisk. Selv de ældste bibelmanuskripter, Esajasrullerne fra Qumran, har ikke et brud mellem Esajas 39 og 40, som kunne antyde en overgang til en ny forfatters arbejde.

Esajas' grundlæggende budskab gennem hele bogen er: Stol på den sande Gud og hans messianske befrier frem for andre magter. Forskere understreger med rette, at fokus skifter fra den assyriske periode i Esajas 1-39 til den babyloniske periode i kapitel 40 og fremefter. Men vi har set, at Esajas 13-14 og 39 allerede forudser et babylonisk fangenskab. Det er rigtigt, at Esajas 1-39 lægger vægt på dom, og at Esajas 40-66 lægger vægt på trøst og opmuntring. Men i de tidlige kapitler finder vi også et stort eftertryk på guddommelig trøst og forsikring, og senere afsnit, som fx Es 42,18-25; Es 43,22-28 og Es 48,1-11, taler om Guds dom over Juda, fordi de har svigtet ham. Esajas' forudsigelser om fremtidig fremgang forudsætter faktisk en mellempriode med lidelse.

Til eftertanke

På trods af, at nationen blev udsat for frygtelige prøvelser på grund af folkets synd, fandtes der nogle iblandt dem, som ikke opgav håbet. De holdt fast ved Guds løfter, som fx 3 Mos 26,40-45. Læs disse vers. Prøv at sætte dig i de hebræeres sted, som var i live efter nederlaget til Babylon. Hvilket håb ville du finde i disse vers?

Hvilke åndelige principper ser du komme til udtryk i disse vers? Hvad siger Gud til Israel? På hvilken måde gælder de samme principper i vores liv?

En medfølende og lidende tjener

Es 49,1-12

Hvem er Guds tjener i disse vers?

Gud kalder ham og giver ham navn, inden han er født, gør hans mund til et sværd, og han vil blive herliggjort ved ham. Han skal føre Israels folk tilbage til sig, være et frelsende lys for hele verden, en pagt, og sætte fanger i frihed. Der er mange ligheder mellem denne beskrivelse og den, vi finder i Esajas 42, hvor tjeneren er Messias. Det Nye Testamente beskriver tjenerens egenskaber i Jesus Kristus både i hans første og hans andet komme: Matt 1,21; Joh 8,12; 9,5; 17,1-5; Åb 1,16; 2,16; 19,15.

Es 49,3

Hvis denne tjener er Messias, hvorfor kalder Gud ham "Israel" her?

Tidligere så vi, at i denne del af Esajas' Bog henviser Guds tjener "Israel/Jakob" til nationen. Men her er det tydeligt, at navnet "Israel" (uden en parallel til "Jakob") benyttes om den individuelle tjener, som fører nationen tilbage til Gud (Es 49,5). Den individuelle tjener er blevet den ideelle repræsentant for nationen, som havde svigtet og dermed sat brugen af navnet Israel over styr (Es 48,1).

Es 49,4.7

Hvilket nyt element finder vi her?

Her møder vi den første antydning af de vanskeligheder, som tjenerens opgave medfører. "Forgæves har jeg anstrengt mig, på tomhed og vind har jeg brugt mine kræfter," klager han. I Dan 9,26 bliver "en salvet fjernet uden dom". Men han klynger sig til sin tro: "Dog, min ret er hos Herren, min løn er hos min Gud" (Es 49,4). J. Alec Motyer bemærker: "Esajas forudså dermed en tjener med en sand menneskelig natur, prøvet på samme måde som os, men som viste sig at være troens banebryder og fuldender med en virkelig, personlig tro, som stadigvæk kan sige: *min Gud*, når intet længere synes at være umagen værd" (J. Alec Motyer, *The Prophecy of Isaiah: An Introduction and Commentary*, s. 387).

Esajas 49,7 er overraskende. Tjeneren "er ringeagtet og afskyet af folk," men Herren siger til ham: "Konger skal se det og rejse sig, stormænd skal kaste sig ned for Herren, ... som udvælger dig."

Til eftertanke

Tænk over hvordan Jesus forblev trofast i sin gerning på trods af vanskeligheder. Hvordan kan du anvende det i dit liv, når du møder modgang?

Til videre studium

- Læs Ellen Whites beskrivelse af Jesu arbejde med at helbrede og undervise i *Jesu liv*, "I Kapernaum", s. 171-178.

"I sjælevindende arbejde er der brug for stor takt og visdom. Frelsen skjulte aldrig sandheden, men han udtalte den altid i kærlighed. I sin omgang med andre udviste han den allerstørste takt, og han var altid venlig og omtænksom. Han var aldrig uforskammet, talte aldrig et hårdt ord uden grund, forårsagede aldrig unødvendig smerte over for en følsom sjæl. Han irettesatte ikke menneskelig svaghed. Frygtløst fordømte han hykleri, vantro og uretfærdighed, men der var gråd i hans stemme, når han udtalte sine barske irettesættelser. Han gjorde aldrig sandheden ubarmhjertig, men viste altid en dyb omsorg for menneskeheden. Hvert eneste menneske var værdifuldt i hans øjne. Han optrådte altid med guddommelig værdighed; alligevel bøjede han sig med den mildeste medfølelse og respekt over for hvert eneste medlem af Guds familie. I hvert menneske så han en, som det var hans opgave at frelse" (Ellen White, *Gospel Workers*, s. 117).

Spørgsmål
til drøftelse

- 1. Læs sammen i klassen beskrivelsen i citatet ovenfor af, hvordan Jesus behandlede andre. Drøft principperne i det, og tal dernæst sammen om, hvor godt jeres egen menighed følger disse principper.**
- 2. Kender du et "knækket rør" eller en "osende væge" (Es 42,3)? Hvordan kan du hjælpe vedkommende uden at "sønderbryde" eller "slukke" ham eller hende? Hvordan kan du lede sådanne mennesker til Jesus? Hvad ville du fortælle dem, så de rent praktisk kan finde helbredelse og hjælp?**
- 3. Hovedbegrundelsen for, at der findes flere forfattere til Esajas' Bog er, at mennesker ikke kan forudsige fremtiden, som Esajas gjorde. Hvad er det grundlæggende problem i dette argument, og hvorfor må vi som kristne direkte afvise den forudsætning?**

Resumé

Befrielse kræver en befrier. Guds tjeneration ville blive befriet af to befriere: Kyros, som ville befri de landflygtige i babylonisk fangenskab, og en unavgiven tjener, hvis identitet som Messias gradvist bliver åbenbaret. Denne tjener skulle genoprette ret og retfærdighed og føre de overlevende tilbage til Gud.

At gøre det utænkelige

Ugens vers

"Men han blev gennemført for vore overtrædelser og knust for vore synder. Han blev straffet, for at vi kunne få fred, ved hans sår blev vi helbredt" (Es 53,5).

Introduktion

Lough Fook, en kristen kineser, var fyldt med medlidenhed for sine landsmænd, som var blevet slaver i sydamerikanske miner. Han ønskede at give dem evangeliets håb, men hvordan skulle han få adgang til dem? Hans løsning var at sælge sig selv som slave i en periode på fem år. Han blev fragtet til Demerara, hvor han sled i minerne, og fortalte sine medarbejdere om Jesus.

Lough Fook døde i minerne; men inden da var 200 blevet befriet fra deres håbløshed, fordi de havde taget imod Jesus som deres frelser.

Tænk over Fooks fantastiske selvopofrelse for andres ve og vel!

Ved at gøre det utænkelige, ved ydmygt at tage "en tjeners skikkelse på" (Fil 2,7), nåede Jesus også dem, der ikke ellers kunne nås – dig og mig og hele verden, som var fanget i syndens afgrund.

I denne uge skal vi se på den utrolige begivenhed, som blev forudsagt flere hundrede år, før den indtraf.

Ugens tekster

- Es 50,4-10
- Es 52,13-53,12
- Es 53,3-9
- Es 53,10-12

Esajas' krævende sandhed

Hvis det var Esajas' hensigt kun at formidle information, kunne han have fremlagt alle detaljer omkring Messias på en gang. Men for at kunne undervise, overbevise og give sine tilhørere et møde med Herrens tjener, udviklede han et rigt mønster af gentagne temaer, der næsten er som en symfoni. Trinvist åbenbarer han Guds budskab, så hvert aspekt kan forstås i forhold til resten af billedet. Esajas er en kunstner, hvis læred er tilhørerens sind.

Es 50,4-10

Hvad siger disse vers, og hvordan kan du se Jesus i dette afsnit?

I Es 49,7 så vi, at Guds tjener er ringeagtet og afskyet og "herskerens tjener." "Konger skal se det og rejse sig, stormænd skal kaste sig ned." Her i Esajas 50 får vi at vide, at vandringer er tung for den milde lærer, hvis ord hjælper den trætte (Es 50,4). Vejen til oprejsning fører gennem fysisk fornedrelse (Es 50,6).

En sådan fysisk fornedrelse lyder slemt nok for os i den moderne, vestlige verden. Men i de gamle mellemøstlige kulturer var ære et spørgsmål om liv og død for en person og hans/hendes gruppe. Hvis man krænkede og behandlede nogen på denne måde, skulle man sørge for at være godt beskyttet. Når muligheden bød sig, var det nemlig sikkert, at offeret og hans/hendes klan ville hævne sig.

Kong David angreb og besejrede landet Ammon (2 Sam 10,1-12), fordi dets konge havde grebet Davids udsendinge og ladet "halvdelen af deres skæg rage af og halvdelen af deres tøj skære væk, så bagdelen var bar" (2 Sam 10,4). Men i Esajas 50 slår folk tjeneren, river skægget ud af hans kinder, og spytter på ham. Det, der gør disse handlinger til en international, inter-kosmisk begivenhed er, at offeret er en udsending fra kongernes Konge. Ved at sammenligne Es 9,6-7 og Es 11,1-16 med andre "tjener"-afsnit, har vi faktisk set, at tjeneren er kongen, den store befrier. Men af en eller anden utænkelig grund frelser han ikke sig selv på trods af sin store magt og ære. Dette var så uhørt, at folk ikke ville tro det. Ved Jesu kors hånedede folkets ledere ham: "Andre har han frelst, lad ham nu frelse sig selv, hvis han er Guds salvede, den udvalgte" (Luk 23,35); "lad ham nu stige ned fra korset, så vil vi tro ham" (Matt 27,42).

Til eftertanke

Læs Es 50,4-10. Skriv de åndelige principper ned, der fremsættes her. Betragt dig selv i lyset af det, du har skrevet. På hvilke områder kan du gøre det bedre? Hvis det gør dig mismodig, så fortsæt denne uges studium!

Digtet om den lidende tjener

Es 52,13-53,12

Denne passage er kendt som "Digtet om den lidende tjener" og stadfæster Esajas' ry som "evangelieprofeten". I harmoni med evangeliets storhed hæver digtet sig over anden litteratur. Selv om det er kort, er hver eneste sætning fyldt med dyb mening, som åbenbarer kernen i Guds ufattelige indsats for at frelse en fortabt menneskehed.

Esajas har forberedt sin tilhørerskare ved at udvikle det messianske tema tidligt i bogen. Profeten begynder med hans undfangelse og fødsel (Es 7,14), introducerer ham som konge af Davids hus (Es 9,5-6), derefter beskriver han Messias' arbejde med at genoprette Israel (Es 11,1-16) og hans stille tjeneste for at befri folkene fra uret og lidelse (Es 42,1-7). Dernæst åbenbarer Esajas det store drama om Messias, som bevæger sig fra tragedie til ophøjelse (Es 49,1-12; Es 50,6-10). Digtet om den lidende tjener lodder tragediens dybder.

Repetér teksterne herover og læg mærke til, hvad siger de om Messias. Hvordan er de med til at forberede os på det, der kommer i Esajas 52 og 53? Eller gør de blot Esajas 52 og 53 endnu mere slående?

Es 52,13-53,1 introducerer digtet med en oversigt, som indeholder en slående kontrast. Tjeneren vil have fremgang og blive ophøjet; men hans udseende vil blive skæmmet, så han ikke kan genkendes. Hvem kan tro det?

Es 53,2-3 er begyndelsen på en smertefuld nedgang fra tjenerens oprindelse og almindelige udseende til hans sorg og forkastelse. Es 53,4-6 laver en pause for at forklare, at hans lidelse i virkeligheden er vores straf, som han bærer, for at vi kan blive helbredt. Es 53,7-9 fortæller videre om, hvordan den uskyldige tjener bliver lagt i graven.

I Es 53,10-12 løftes tjeneren op og får den ophøjede belønning, som blev omtalt i begyndelsen af digtet i Es 52,13, men med den yderligere undervisning om, at hans offer for at frelse andre er Guds vilje.

Sammenlign dette digt med den "bakke/dal"-struktur, vi finder i Fil 2,5-11, hvor Jesus fra begyndelsen har "Guds skikkelse", men giver afkald og bliver en tjener og mennesker lig, ydmyger sig og dør den mest ydmygende død: døden på et kors. "Derfor har Gud højt ophøjet ham", så alle skal bekende, at han er Herre (sml. Es 49,7).

Til eftertanke

Læs Es 52,13-53,12. Skriv alt det, digtet siger, at Jesus har gjort for os. Tænk over, hvad disse handlinger på vore vegne betyder for os.

Hvem troede på det

I Es 52,13 bliver Herrens tjener ophøjet, men uden advarsel siger det næste vers, at hans skikkelse var så ussel, at han knap kunne genkendes som et menneske. Det Nye Testamente beskriver det, der var årsag til, at Jesu udseende blev så usselt. Han blev pisket, kronet med en tornekrone, korsfæstet, men derud over bar han hele den menneskelige races synd. Det var aldrig meningen, at synden skulle være naturlig for menneskene. At bære den fik "Menneskesønnen" til at se umenneskelig ud.

Sammenlign disse vers med beretningen om Job, som pludselig blev styrtet fra en stilling med stor rigdom, magt og ære til en elendighed, hvor han sad på jorden i aske og skrabe sine smertefulde sår med et potteskår (Job 1-2). Kontrasten var så stor, at end ikke Jobs venner til at begynde med kunne genkende ham (Job 2,12). Spørgsmålet lyder: Hvorfor lider Job? Hvorfor må Guds Messias lide? Ingen af dem fortjener det. Begge er uskyldige. Hvorfor så al den lidelse?

Es 52,13-53,12

Lav en liste over de vers, der indeholder temaet om, at den uskyldige lider for den skyldige. Hvad er hovedbudskabet for os i det?

Læg mærke til spørgsmålene i Es 53,1. De understreger udfordringen ved at tro det utrolige (sml. Joh 12,37-41), og advarer mod ikke at få resten af historien med. Men spørgsmålene fremhæver også en appel. I denne sammenhæng understreger parallellen mellem de to spørgsmål, at Herrens frelsende arm (sml. Es 52,10) åbenbares for dem, som tror budskabet. Ønsker du at opleve Guds frelsende magt? Så må du tro budskabet.

Til eftertanke

Læs Es 53,6 nøje. Hvad er det specifikke budskab i dette vers? Hvad siger denne tekst til dig personligt? Kan du finde håb i det på trods af dine tidligere synder og nederlag?

Vi er de fortabte!

Es 53,3-9

Billedet af den lidende tjener her er som en sart plante, foragtet og uden nogen tilsyneladende værdi (Es 53,2-3). Esajas har beskrevet Messias som et uskyldigt barn (Es 7,14-16; 9,6). Men nu ser vi ham ved afgrundens rand. Selv med den baggrund, vi tidligere har fået i bogen, er vi ikke forberedt på den skæbne, der venter tjeneren. Tvært imod! Esajas har lært os at sætte pris på det barn, der er født os, den ophøjede Fredsfyrste. Andre foragter ham; men vi ved, hvem han virkelig er.

Tjeneren er ikke den første, der bliver foragtet og opgivet eller kan beskrives som en lidelsesmand. Kong David oplevede noget lignende, da han flygtede fra sin søn Absalon (2 Sam 15,30). Men denne tjeners lidelser er ikke kun hans egne og ikke et resultat af hans egen synd. "Herren lod al vor skyld ramme ham" (Es 53,6).

Svaret på spørgsmålet "Hvorfor?" er Esajas' afgørende sandhed: *På grund af Guds kærlighed ville hans Messias vælge at lide*. Men hvorfor? Esajas fuldender den utænkelige sandhed: *Han ville vælge at lide for at nå de fortabte, og de fortabte er os!*

De, som ikke forstår, betragter tjeneren som en, der er "slået og plaget af Gud" (Es 53,4). Ligesom Jobs venner mente, at hans lidelser skyldtes hans synd, og ligesom Jesu disciple spurgte ham: "hvem har syndet, han selv eller hans forældre, siden han er født blind?" (Joh 9,2), formodede de, som så Jesus på korset, det værste. Havde Moses ikke sagt, at "den, der er hængt på et træ, er en Guds forbandelse" (5 Mos 21,23; sml. 4 Mos 25,4)?

Men det var alt sammen Guds vilje (Es 53,10). Hvorfor? Fordi "Kristus har løskøbt os fra lovens forbandelse ved selv at blive en forbandelse for vor skyld" (Gal 3,13). Fordi Gud har gjort ham, der ikke kendte til synd, til synd for os, for at vi kunne blive Guds retfærdighed i ham (2 Kor 5,21).

"Hvilken pris han har betalt for os! Se korset og offeret, der er løftet op der. Se hans hænder, som er gennemboret af grusomme nagler. Se hans fødder, som er fastgjort med nagler til træet. På sit legeme bar Kristus selv vore synder. Den lidelse og sjælekval er prisen for din frelse" (Ellen White, *God's Amazing Grace*, s. 172).

Til eftertanke

Vægten af skylden, straffen for hele verdens synd – hver eneste synd begået af hver eneste synder – blev båret på en gang af Kristus på korset som det eneste middel, der kan frelse os! Det åbenbarer omkostningerne ved at synde, at prisen var så høj.

Et offer, der forvandler og erstatter

Es 53,10-12

Hvad vil det sige, at Tjenerens liv er et "skyldoffer"?

Det hebraiske ord henviser til et "skyldoffer" (3 Mos 5,15-26; 3 Mos 7,1-7), som kunne sone for bevidst uret over for andre mennesker (3 Mos 5,21-22). Sådanne synder blev fremhævet af Esajas (Es 1-3; Es 10,1-2; Es 58). Synderen skulle også tilbagebetale det, han havde taget, plus en bøde, før han bragte sit offer for at få tilgivelse fra Gud (3 Mos 5,23-26; sml. Matt 5,23-24). I en sag, hvor man uforvarende var kommet til at misbruge noget, der tilhører Herren, skulle erstatningen betales til Herren (3 Mos 5,16).

Nu kan vi bedre forstå Es 40,2, hvor Gud trøster sit landflygtige folk ved at fortælle dem, at de har betalt nok som erstatning for deres synder.

Men efter erstatningen skulle der bringes et offer. Det finder vi i Esajas 53: I stedet for en buk bliver Guds tjener ofret "som et lam, der føres til slagtning (Es 53,7), ofret for de mennesker, der er faret vild" (Es 53,6).

Selv om tjeneren "blev revet bort fra de levendes land" (Es 53,8) og blev fuldstændigt opbrændt i det offer, som tænder håbets flamme for os, opstår han igen fra de døde for at blive ophøjet og se afkom og få et langt liv (Es 53,10-12).

Læs følgende vers. Hvordan beskriver de det samme grundlæggende budskab som Esajas 53?

- Sl 32,1-2
- Rom 5,8
- Gal 2,16
- Fil 3,9
- Hebr 2,9
- 1 Pet 2,24

Til eftertanke

Hvad ville du skrive, hvis nogen bad dig i en enkelt paragraf om at opsummere de gode nyheder i Es 52,13-53,12?

Til videre studium

"Kristus bar selv på sit legeme vore synder op på korset ... Hvad siger det om, at synd er, at intet dødeligt menneske kan sone for den? Hvori består dens forbandelse, hvis kun Guddommen kan fjerne den? Kristi kors er for hvert eneste menneske et vidnesbyrd om, at syndens straf er død... Der findes en stærk, forheksende magt, som styrer de moralske evner og stålsætter dem imod Guds Ånds påvirkning?" (Ellen White, *Our High Calling*, s. 44).

"Loven for Guds herredømme skulle træde tydeligere frem ved Guds enbårne søns død. Kristus bar verdens syndeskyld. Guds søn blev menneske og døde. Kun derved kan vi frelses; og det er i sig selv tilstrækkeligt. Han var i stand til at udholde lidelse, fordi Gud holdt ham oppe. Han var i stand til at holde ud, fordi der ikke var nogen troløshed eller synd i ham. Kristus sejrede på menneskenes vegne ved at bære den retfærdige straf. Han sikrede menneskene evigt liv og ophøjede samtidigt loven og gjorde den stor og herlig" (Ellen White, *Selected Messages*, 1. bd. s. 302).

Spørgsmål
til drøftelse

1. Es 53,7-9 tager os med til afgrundens dybder: tjenerens død og begravelse. Hvor mange sider ved disse vers blev opfyldt ved afslutningen af Jesu liv? Matt 26,57-27,60; Mark 14,53-15,46; Luk 22,54-23,53; Joh 18,12-19,42.

2. Læs igen det andet citat af Ellen White ovenfor. Hun siger, at Kristi død ophøjede loven. Hvad mener hun med det? Hvordan er hans død bevis på lovens eviggyldighed?

Resumé

Efter at have fortalt om Guds befriers fødsel, identitet og opgave, afslører Esajas endelig den overordnede tragedie, som giver os håb: Guds tjener bærer frivilligt vores lidelser og straf for at opnå, frelse og helbrede fortabte mennesker som os.

Lad kærligheden sejre

Ugens vers

"Hvis du ... rækker den sultne dit brød og mætter den forkuede, så skal dit lys bryde frem i mørket og dit mulm blive til højlys dag."
(Es 58,9-10).

Introduktion

En jødisk kantor (gudstjenesteleder) og han kone, som boede i Lincoln, Nebraska, begyndte at få truende og uanstændige telefonopringninger. De fandt ud af, at opkaldene kom fra en leder for den amerikanske hadegruppe Ku Klux Klan. De vidste, hvem han var, og kunne have anmeldt ham til politiet. Men de besluttede sig for en langt mere radikal handlingsplan. Da de fandt ud af, at han var en krøbling, tog de hjem til ham med en hjemmelavet middag. Han var fuldstændig målløs. Hans had smeltede på grund af deres kærlighed. Ægteparret blev ved med at besøge ham og deres venskab voksede. Han overvejede til og med at konvertere til jødedommen.

"Den faste, jeg ønsker, er at løse ondskabens lænker og sprænge ågets bånd, at sætte de undertrykte i frihed, og bryde hvert åg; ja, at du deler dit brød med den sultne...?" (Es 58,6-7). Det er lidt ironisk, at det jødiske ægtepar i Lincoln fastede ved at dele deres festmåltid med en sulten undertrykker og derved frigjorde ham fra de bånd, som hans uretfærdige fordomme havde bundet ham med.

Lad os lære mere om dette vigtige åndelige princip, som beskrives af profeten Esajas.

Ugens tekster

- Es 55,1-7
- Es 55,6-13
- Es 58,1-12
- Es 58,13-14

Køb noget for intet?

Es 55,1-7

Hvilken modsigelse finder vi her?

Forestil dig, at du opstillede en bod på et fortov i en stor by og annoncerede for alle de sultne og hjemløse: "Hej du, som ikke har nogen penge, kom og køb og spis!" Men hvordan kan de købe, hvis de ikke har penge?

Men hvis du som Esajas tilføjede: "uden penge ... uden betaling" (Es 55,1), bliver pointen tydeligere. Esajas appellerer til folket om at tage imod tilgivelse (Es 55,7) uden at betale. Men ordet køb understreger, at det, Gud tilbyder menneskene for at opfylde deres ønsker, er værdifuldt. Det kræver altså en handel, en overførsel af noget værdifuldt, for at modtage det. Inden for rammerne af et fornyet pagtsforhold med sit folk tilbyder Gud tilgivelse uden vederlag. Men det skyldes ikke, at det ikke kostede ham noget. Han betalte en frygtelig, blodstænkt pris, sin egen tjeners liv. Selv om det altså ikke koster os noget, kostede det ham alt.

1 Pet 1,18-19

Hvad var prisen for vores frelse?

Ef 2,8-9

Hvad er ligheden mellem Esajas' og Det Nye Testaments tilgang til frelse?

Esajas sammenfatter Det Gamle Testaments evangelium, og det er det samme evangelium som i Det Nye Testamente. Der fandtes ingen "gammel pagt", hvor man opnåede frelse ved gerninger, som så blev erstattet med en "ny pagts" frelse af nåde. Lige siden Guds løfte til Adam og Eva (1 Mos 3,15) har der kun været en måde at opnå frelse på: af nåde frelses vi ved tro (Ef 2,8); "Guds nådegave er evigt liv i Kristus Jesus, vor Herre" (Rom 6,23). Fra den ældgamle, mesopotamiske beretning om Gilgamesh, som gennem heroiske bedrifter forgæves søgte efter evigt liv, til moderne skuespillere, som tror på reinkarnation, har mennesker uden held forsøgt alle mulige veje til frelse. Derfor har de brug for at høre om Jesus, og hvad han har gjort for dem på korset.

Til eftertanke

Frelsen er gratis i den forstand, at vi ikke selv kan gøre noget for at fortjene den. Vores gerninger kan aldrig være gode nok til at frelse os. Samtidigt kan de koste os alt. Hvad betyder det? Se fx Matt 10,39; Luk 9,23; 14,26; Fil 3,8.

Hans høje tanker og veje

Es 55,6-13

Hvorfor siger Gud, at hans tanker og veje er højere end vores, "så højt som himlen er over jorden" (v. 8-9)? Hvad tror du, det betyder?

Der er ingen tvivl om, at den Gud, som skabte et univers, hvor selv nogle af de enkleste elementer indeholder mysterier, som vores forstand ikke engang kan begynde at fatte, er en Gud, hvis veje er langt over det, vi nogen sinde helt kan forstå. Kundskaben om hans uendelige overhøjhed bør derfor gøre det lettere for os ydmygt at modtage hans hjælp (se Es 57,15).

Es 55,6-9

I hvilken sammenhæng taler Herren om, at hans tanker er højere end det, vi kan forestille os? Hvad siger han, at han gør, som vi har så svært ved at fatte?

Af alle de store mysterier i universet er det største af dem uden tvivl frelsesplanen, et mysterium, som vi knap kan begynde at forstå (se Ef 6,19). At universets skaber ville fornedre sig, så han iklædte sig menneskelighed, levede et liv i slid og lidelse og for at dø i vores sted som et offer for synd, så han kunne tilgive os og vise os nåde, er en sandhed, som vil glæde Guds skabte væsener i al evighed.

"Frelsen er et emne, som englenerne ønsker at studere; det vil være en videnskab og en sang for de frelste gennem evighedens uendelige tider. Er det så ikke værd at studere nøje og tænke over nu? ...

Emnet er udtømmeligt. Kristi inkarnation, hans forsoningsdød og gerning som mellemmand vil optage dem, der flittigt søger, så længe jorden står, og idet de ser fremad mod evigheden, vil de udbryde: 'Uimodsigelig stor er gudsfrygtens hemmelighed'" (Ellen White, *My Life Today*, s. 360).

Til eftertanke

Tænk over de dårlige ting, du har gjort: de mennesker, du har såret, de uvenlige ord, du har sagt, de mange måder, du har skuffet andre og dig selv på. Alligevel kan du gennem Jesus få tilgivelse for alt og lige nu stå fuldkommen og retfærdig i Guds øjne. Hvis ikke det er et mysterium, hvad er så?

Fastende venner

Es 58,1-8

Hvori består den faste, som omtales i vers 3?

Dette må henvise til fasten på forsoningsdagen, som er den eneste faste, Gud foreskrev (3 Mos 16,29.31; 3 Mos 23,27-32). Det bekræftes af Esajas i Es 58,3 med det parallelle udtryk "spæge vort legeme", som følger ordlyden i Tredje Mosebog. At spæge sit legeme henviste til forskellige former for selvfornægtelse, deriblandt også faste (sml. Sl 35,13; Dan 10,2-3.12).

Forbindelsen til forsoningsdagen forklarer Guds befaling: "Løft din røst som hornet!" (Es 58,1). Denne type bukkehornstrompet, som kaldtes en *shofar*, skulle lyde som et minde eller en påmindelse ti dage inden forsoningsdagen (3 Mos 23,24). På forsoningsdagen hvert 50. år skulle den også indvarsle begyndelsen på Jubelåret (3 Mos 25,9-10; sml. Es 27,13).

Es 58,3-7

Hvad klager Herren over? Hvad var der galt med deres "faste"?

Det virker, som om folket forventede, at Herren skulle lykønske dem for deres "fromhed". Men de havde misforstået det hele. At udvise selvfornægtelse på forsoningsdagen var et udtryk for deres taknemlighed og troskab over for Gud på den dag, hvor ypperstepræsten gik ind for Guds ansigt for at rense helligdommen og dermed rense dem for de synder, som de allerede var blevet tilgivet for (3 Mos 16; sml. med kapitel 4). Deres faste skulle have foregået i taknemlighed til Gud, som frelste dem på dommens dag, ikke som et middel til at opnå Guds anerkendelse for deres "fromhed" og "troskab". Det var trods alt folkets synd, der havde gjort helligdommen uren. Den skulle renses med blod, som var udgydt på grund af, *hvad de havde gjort*.

Til eftertanke

En af de vigtigste lærdomme fra disse tekster peger på forskellen mellem kun at være religiøs og at være en sand Kristi efterfølger. Hvordan viser denne forskel sig i disse vers? Kommer vi af og til også til at tro, at vores religiøse ritualer i sig selv viser, at vi virkelig følger Herren?

Faste i kiv og strid

Es 58,1-12

Ti dage efter, at hornet har mindet Guds folk om, at Herren bliver bekræftet som deres konge på forsoningsdagen, hvor deres ydmyghed gennem selvfornægtelse skal bekræfte deres loyalitet over for ham som konge, løfter profeten sin røst som et horn for at forkynde, at de gør oprør imod Gud (Es 58,1).

Es 58,6-12

Hvilke handlinger betragter Gud som sand selvfornægtelse? Hvad er vanskeligst: at undvære et par måltider eller at bruge din tid og dine penge på at give mad til de hjemløse i din by? Hvilket princip ligger bag ved disse handlinger? Hvordan udgør sådanne handlinger sand religion?

Alle kan være religiøse; alle kan udføre religiøse ritualer, rigtige ritualer på de rigtige tidspunkter med alle de rigtige programmer. Men det er ikke det eneste, Herren ønsker. Se på Jesu liv. Selv om han var trofast mod sin tids religiøse ritualer, fokuserede evangelieforfatterne meget mere på hans barmhjertighedsgerninger, hvor han helbredte, gav mad til og tilgav mennesker i nød, end på hans pligtopfyldelse af ritualerne.

Herren ønsker en kirke, et folk, som vil forkynde sandheden for verden. Men hvad vil have størst tiltrækningskraft til den sandhed, vi finder i Jesus: streng overholdelse af spiseregler eller en villighed til at hjælpe de sultne? Streng hvile på sabbatsdagen eller villighed til at tilbringe din tid og energi på at hjælpe mennesker i nød?

Matt 25,40
Jak 1,27

Hvad siger disse vers til os?

Til eftertanke

Se på de velsignelser i Esajas 58, som Gud siger vil komme til dem, der søger at hjælpe dem, der ikke er så godt stillet som os. Hvad tror du, at Gud her siger til os? Er der løfter om overnaturlig indgriben i vores liv, hvis vi gør det, der siges? Eller fortæller han måske om de naturlige velsignelser, vi vil opleve ved at give af os selv til andre i modsætning til at være egoistiske, grådige og selvoptagne? Forklar dit svar.

En tid for os

Es 58,13-14

Hvorfor drøfter Esajas sabbatten? Hvilken forbindelse har den med forsoningsdagen, i de tidligere vers?

Den årlige forsoningsdag var en sabbat. Denne særlige ceremonielle sabbat lignede den ugentlige sabbat i den forstand, at al slags arbejde var forbudt (3 Mos 23,27-32). De tidlige syvendedags adventister indså, at reglen om, at forsoningsdagens hvileperiode varede fra aften til aften (3 Mos 23,32), fortæller os, at det samme må gælde for den ugentlige sabbat. På samme måde gælder budskabet i Es 58,13-14 også den ugentlige sabbat, selv om den primære sammenhæng er den ceremonielle forsoningsdags-sabbat.

Es 58,13

Hvad slags dag er det meningen, at sabbatten skal være? Hvordan kan vi sørge for, at vores sabbatsoplevelse bliver som den, der beskrives her? Når vi tænker over, hvad sabbatten repræsenterer, hvorfor bør den da være en dag som beskrevet her?

Esajas 58 omhandler tre hovedtemaer: selvfornægtelse, social venlighed og sabbatten. Hvilken forbindelse er der mellem disse tre?

For det første indbefatter alle tre, at vi koncentrerer os om Gud og det, han prioriterer, og erkender vores afhængighed af ham. For det andet stræber mennesker gennem disse tre efter hellighed ved at efterligne Gud (se 3 Mos 19,2), som i Jesus Kristus ydmygede sig (Fil 2,8), udviste en selvopofrende kærlighed (Joh 3,16) og hvilede fra sit arbejde på sabbatten ved afslutningen af skabelsesugen (1 Mos 2,2-3; 2 Mos 20,11).

Til eftertanke

Se også på følgende forbindelser mellem temaerne selvfornægtelse, social venlighed og sabbatten, som de beskrives i Esajas 58: Sabbattens frihed fra det ugentlige arbejde udtrykker venlighed over for mennesker, fordi det lader dem hvile ud og fornyes (2 Mos 23,12; Mark 2,27). Jesus viste, at det er passende at gøre gode gerninger om sabbatten (Mark 3,1-5; Joh 5,1-17). Sand sabbatsheligholdelse bringer glæde (Es 58,14); det samme gør det at hjælpe andre (Es 58,10-11). Er der noget, der skal ændres i dit liv, så du kan opleve disse velsignelser?

Til videre studium

"Man er nødt til at fornægte sig selv, hvis man vil øve godgørelse. Vi kan kun løse den opgave, som Kristus har tildelt os, hvis vi er nøjsomme og sparsommelige. Vi skal glemme alt om stolthed og verdslig ærgerrighed. Vi skal være lige så uselviske som Kristus i alt, hvad vi foretager os. Der skal stå: 'Giv husly til hjemløse stakler', på væggene i vores hjem og på billederne og møblerne. Vi skal forestille os, at Gud har skrevet på vores klædeskab: 'Du skal klæde den nøgne'. På det veldækkede bord i spisestuen skal vi se disse ord: 'Du skal dele dit brød med den Sultne'" (Ellen White, *Vejen til et bedre liv*, s. 129).

Spørgsmål
til drøftelse

- 1. Se på det spørgsmål, som Esajas stillede folket på hans tid:**
"Hvorfor betaler I penge for noget, der ikke er brød, jeres løn for noget, der ikke mætter?" (Es 55,2). Spørg dig selv, om du gør det samme og hvordan. Arbejder vi for det, der ikke mætter? Hvorfor er det så let at gå i den fælde?
- 2. Selvfornægtelse, social venlighed og sabbatten var vigtige på forsoningsdagen på Esajas' tid. Har de lige så stor betydning for forsoningsdagen i endens tid (Dan 8,14,) hvor Guds jubelårshorn vil indvarsle den endelige frihed ved Jesu genkomst (1 Kor 15,52; 3 Mos 25,9-10)?**
- 3. Drøft i klassen spørgsmålet om sabbatshelligholdelse. Hvad tror du, Esajas mener, når han siger, at vi skal vende os fra at "gøre, som vi plejer" om sabbatten, men samtidigt kalde den "frydefuld" (Es 58,13)? Hvordan kan vi gøre begge dele? Husk, hvilken sammenhæng Esajas 58 beskriver.**

Resumé

I Esajas 55 og 58 appellerer profeten til sit folk om at opgive deres egne tanker og skikke og vende om til Gud, hvis ideal for deres lykke er så meget højere end deres. I sin barmhjertighed tilgiver han dem og kræver, at de, når de er blevet tilgivet, skal være barmhjertige og i harmoni med sabbattens og forsoningsdagens ånd; for hvis Guds tilgivelse modtages på den rette måde, forvandler den hjertet.

Folkenes skatte

Ugens vers

"Folkeslag skal komme til dit lys og konger til din stråleglans"
(Es 60,3).

Introduktion

"Vi skal lære i Kristi skole. Intet andet end hans retfærdighed kan give os adgang til nogen af velsignelserne i nådens pagt. Længe har vi ønsket og forsøgt at opnå disse velsignelser, men har ikke fået dem, fordi vi har holdt fast ved tanken om, at vi kunne gøre noget, der gjorde os selv værdige til at få dem. Vi har ikke set væk fra os selv og troet, at Jesus er en levende frelser. Vi må ikke tro, at vores egen nåde og vores fortjenester kan frelse os; Kristi nåde er vores eneste håb om frelse. Gennem sine profeter har Herren lovet: 'Den ugudelige skal forlade sin vej, det onde menneske sine planer og vende om til Herren, som vil vise ham barmhjertighed, tilbage til vor Gud, for han er rig på tilgivelse' (Es 55,7). Vi må tro den utilslørede sandhed og ikke godtage følelser i stedet for tro. Når vi har fuld tilid til Gud, sætter vi vores lid til Jesu fortjeneste som en frelser, der tilgiver synd, og vi vil modtage al den hjælp, vi måtte ønske." (Ellen White, *Faith and Works*, s. 36).

I denne uge kan vi se mere af denne store sandhed gennem profeten Esajas' skrifter.

Ugens tekster

- Es 59
- Es 59,15-21
- Es 60,1-2
- Es 61

Syndens følger

Es 59

I Es 58,3 spørger folket Gud: "Hvorfor ser du ikke, når vi faster, og ænser ikke, at vi spørger vort legeme?"

Es 59,1 antyder et andet spørgsmål: "Hvorfor frelser Guds hånd os ikke, når vi beder om det? Hvorfor hører han ikke, når vi råber til ham?" Esajas svarer, at Gud er i stand til at frelse og høre (Es 59,1); men når han ikke svarer, er der en helt anden grund til det.

Es 59,2

Hvilket budskab gives her som et svar på de underliggende spørgsmål i vers 1?

Gud vælger at "ignorere" sit folk, ikke fordi det er hans ønske, men fordi "jeres synder ... skiller jer fra jeres Gud" (Es 59,2). Her finder vi et af de tydeligste udsagn i Bibelen med hensyn til syndens følger i forholdet mellem Gud og mennesker. Esajas bruger resten af kapitel 59 på at uddybe denne pointe. Vi ser det ned igennem hele menneskeheds historie. Synd kan ødelægge vores forhold til Herren og føre os ud i evig ødelæggelse, ikke fordi synden skiller Gud fra os, men fordi den skiller os fra Gud.

1 Mos 3,8

Hvordan viser dette eksempel det princip, som udtrykkes i afsnittet ovenfor?

Synd er først og fremmest en afvisning af Gud, hvor vi vender os bort fra ham. Synden forstærker sig selv ved, at den ikke alene består i, at vi vender os bort fra Gud, men følgen deraf får synderen til at vende sig endnu mere bort fra Gud. Næsten hele Bibelen er en gengivelse af, hvordan Gud forsøger at nå syndere. Synd adskiller os altså ikke fra Gud, fordi Gud ikke ønsker at nå synderen, men fordi synden får os til at afvise hans guddommelige henvendelse til os. Det er derfor vigtigt, at vi ikke tolererer nogen synd i vores liv.

Til eftertanke

Hvordan har du erfaret, at synd fører til en adskillelse fra Gud? Hvad har du erfaret som den eneste løsning på det problem?

Hvem tilgives?

Es 59,15-21

Esajas 59 giver et slående billede af syndens problem. Heldigvis giver Bibelen også håb om frelse. Vi må begynde med det første spørgsmål: Hvor mange har syndet? Bibelen er ikke i tvivl: Alle har syndet. Frelse kan derfor ikke baseres på manglen på synd; den må baseres på tilgivelse (Jer 31,34). Paulus er enig. Alle har syndet (Rom 3,9-20.23); der er altså ingen forskel (Rom 3,22). De, som bliver retfærdiggjort, kan kun regnes som retfærdige, fordi de ved tro modtager Guds retfærdighed som en gave gennem Kristi offer.

Rom 3,21-24

Hvad siger disse vers om, hvordan vi bliver frelst? Hvilket håb giver det os i dommen?

De fleste tror, at spørgsmålet i dommen er "Hvem har syndet?" Men det er ikke et spørgsmål, der behøver at stilles; for alle har syndet. I stedet er spørgsmålet: Hvem er tilgivet? Gud er retfærdig, når han retfærdiggør den, "som tror på Jesus" (Rom 3,26). Den afgørende faktor i dommen er, hvem der har modtaget og bliver ved med at modtage tilgivelse ved at tro på Jesus.

Det er rigtigt, at vi bliver dømt for vores gerninger, men ikke i den forstand, at de kan frelse os. Hvis det var tilfældet, ville troen blive gjort til intet (Rom 4,14). Vores gerninger skal derimod vise, om vi virkelig er frelst (Jak 2,18).

Rom 3,20.23

Hvorfor kan gerninger ikke frelse os, hverken her og nu eller i dommen?

Det er for sent for gode gerninger eller lydighed mod loven at frelse nogen. Hensigten med loven i en syndig verden er ikke at frelse, men at vise os vores synd. Men "tro, virksom i kærlighed" (Gal 5,6), kærlighed, der udgydes ved Helligånden i vores hjerter (Rom 5,5) viser, at en person har en levende tro på Jesus (se også Jak 2,26).

Gerninger er et ydre udtryk, det menneskelige tegn på en frelsende tro. I en ægte kristen erfaring vil troen derfor dagligt udtrykkes i overgivelse til Gud og vise sig i lydighed mod hans lov. I dommen benytter Gud gerninger som beviser for sine skabninger, der jo ikke kan læse de troendes tanker, som han kan. Men for en omvendt er kun de gerninger, som følger omvendelsen, når livet får kraft gennem Kristus og Helligånden, relevante i dommen. Det syndige liv før omvendelsen er allerede rensset bort med Lammets blod (se Rom 6).

En universel appel

Es 60,1-2

Hvad tales der om? Hvilke bibelske principper ser du i disse vers? Hvilket håb gives der?

Vi får her en fremstilling af Guds befrielse af sit folk efter landflygtigheden. Det udtrykkes med billedet om, at Gud skaber lys i mørket, og peger frem til den endelige opfyldelse gennem frelse i Jesus Kristus.

Es 60,3

Hvis lys kommer folkeslagene og kongerne til?

Når der siges du/dig/dit i disse vers, er det på hebraisk hunkøn og ental. Der henvises til Zion, der er personificeret som en kvinde, og omtalt i slutningen af det foregående kapitel (Es 59,20). Jordens mennesker, som er dækket af mørke, skal komme til Zion. De vil blive tiltrukket af lyset fra Herrens herlighed, som er brudt frem over hende (Es 60,2). "Zion kaldes til at komme ind i det lys, der er hendes og til at løfte blikket og se sig omkring, når folkeslagene kommer til det samme lys" (J. Alec Motyer, *The Prophecy of Isaiah: An Introduction and Commentary*, s. 494). Bemærk, at selv om Zion er Jerusalem, er vægten mere på folket end på byens fysiske beliggenhed.

Resten af Esajas 60 uddyber det tema, der introduceres i vers 1-3. Folkeslagene i verden bliver draget til Jerusalem på grund af Guds herlighed og tilstedeværelse der.

1 Mos 12,2-3

Er der en forbindelse mellem denne profeti og Guds pagtsløfte til Abraham? Siger de det samme?

Gud havde en overordnet hensigt, da han kaldte Abraham: Gennem Abraham skulle alle jordens slægter velsignes (1 Mos 12,3; 18,18; 22,18). Det var altså meningen, at Guds pagt med Abraham i sidste ende skulle være en pagt med alle mennesker gennem Abraham. Han og hans efterkommere skulle være Guds redskaber, hvorigennem Gud skulle åbenbares for verden.

Esajas ønskede at lede sit folk tilbage til deres ældgamle, oprindelige hensigt. Som repræsentanter for den sande Gud havde de ansvar ikke kun for sig selv, men for hele verden. De skulle tage imod fremmede, som søger Gud (se også Es 56,3-8); for hans tempel skulle "kaldes et bedehus for alle folkeslagene" (Es 56,7).

Til eftertanke

Har Syvende Dags Adventistkirken en rolle i denne sammenhæng? Hvordan opfatter du din egen personlige rolle?

”Et nådeår fra Herren”

Es 61,1

Hvem taler i dette vers?

Herrens ånd er over denne salvede person. Det betyder, at han er en messias eller Messias. Han skal ”bringe godt budskab til fattige og lægedom til dem, hvis hjerte er knust, for at udråbe frigivelse for fanger og løsladelse for lænkede” (Es 61,1). Hvem lyder det som? Sammenlign med Es 42,1-7, hvor Guds tjener beskrives med lignende udtryk.

Es 61,2 taler om ”et nådeår fra Herren”. Messias, som er salvet som befrier og konge af Davids hus, udråber et specielt år med guddommelig nåde på det tidspunkt, hvor han udråber frihed. Sammenlign med 3 Mos 25,10, hvor Gud pålægger israelitterne at udråbe frihed hvert halvtredsindstyvende år: ”Det skal være et jubelår for jer. I skal hver især vende tilbage til jeres ejendom, I skal hver især vende tilbage til jeres familie.” Det betyder, at personer, som var blevet tvunget til at sælge deres fædres jord eller blive slaver for at overleve vanskelige tider (3 Mos 25,25-55), kunne få deres jord og deres frihed tilbage. Da jubelåret begyndte med, at man blæste i hornet på forsoningsdagen (3 Mos 25,9), har vi tidligere nævnt denne tekst i forbindelse med Esajas 58.

”Et nådeår fra Herren” i Es 61,2 er en slags jubelår; men det er ikke kun en overholdelse af 3 Mos 25. Dette år udråbes af Messias, kongen, når han åbenbarer sig gennem en tjeneste, hvor han befrier og genopretter. Udtrykket ligner nogle af de vendinger, som mesopotamiske konger brugte, når de styrkede den sociale omsorg ved at udråbe frihed fra skyld i de første år af deres regeringsperioder. Messias’ tjeneste går langt videre end forskrifterne i 3 Mos 25. Ikke alene udråber han ”frigivelse for fanger.” Han bringer også lægedom til dem, hvis hjerte er knust, trøster de sørgende og genopbygger deres liv (Es 61,1-11). I tillæg til at udråbe ”et nådeår fra Herren” udråber han også ”en hævndag fra vor Gud” (Es 61,2).

Til eftertanke

Hvornår gik Esajas’ profeti i opfyldelse? Luk 4,16-21. Hvordan blev dette opnået gennem Jesu gerning? Tænk over følgende: Vi er selvfølgelig ikke Jesus; men vi skal repræsentere ham over for verden. Hvad kan vi med vores begrænsninger gøre af det, som Messias gør ifølge Es 61,1-3? Hvordan kan vi rent praktisk udføre nogle af disse opgaver?

”En hævn dag fra vor Gud“

Hvorfor udråber Messias Guds hævn midt i alle de gode nyheder i Esajas 61? Hvornår går denne profeti i opfyldelse?

Da Jesus, Messias, var i Nazaret, læste han Esajas 61 til og med sætningen ”udråbe et nådeår fra Herren“ i vers 2. Der standsede han og sagde: ”I dag er det skriftord, som lød i jeres ører, gået i opfyldelse“ (Luk 4,21). Helt bevidst undgik han at læse de næste ord i det samme vers, som siger ”og en hævn dag fra vor Gud.“ Han var allerede begyndt at befri fanger fra Satans tyranni. Det skete, når han forkyndte de gode nyheder, og gav frihed og trøst. Men hævnens dag var endnu ikke kommet. I Matt 24 forudsagde han for sine disciple, at den guddommelige dom ville komme i fremtiden (sml. Mark 13; Luk 21).

I Esajas 61 er Guds hævn dag ”Herrens store og frygtelige dag“ (Joel 3,4; Mal 3,23), som går i opfyldelse, når Jesus kommer igen for endeligt at besejre sine fjender og befri den undertrykte rest af sit folk (Åb 19; Dan 2,44-45). Selv om Kristus forkyndte begyndelsen af ”et nådeår fra Herren“, vil kulminationen først finde sted, når han kommer igen.

Hvordan kan du forlige tanken om en kærlig Gud med udtalelserne om hævn? Er disse to ting uforenelige? Eller opfatter du hævn som et udtryk for hans kærlighed? Begrund dit svar.

Selv om Jesus har sagt, at vi skal vende den anden kind til (Matt 5,39), var han andre steder ret tydelig i sine udtalelser om, at retfærdighed og straf vil blive udmålt (Matt 8,12). Paulus formaner os til ikke at gengælde ondt med ondt (1 Thess 5,15), men han sagde også, at når Herren åbenbares fra himlen med flammende ild, vil han bringe ”straf over dem, der ikke kender Gud“ (2 Thess 1,8).

Forskellen er selvfølgelig den, at kun Gud i sin uendelige visdom og barmhjertighed kan bringe både retfærdighed og hævn, hvor menneskelig retfærdighed og menneskelig hævn indeholder alle de fejl, svagheder og inkonsekvenser, som præger menneskeheden.

Hvilken af følgende hændelser ville vække størst ønske om hævn: 1) En person skader en, du ikke kender. 2) En person skader en, du elsker. Hvorfor mon der står i Bibelen at hævnen er Guds (5 Mos 32,35)?

Til eftertanke

Til videre studium

- Ellen White, *Patriarker og profeter*, s.188 -190
- Ellen White, *Jesu liv*, s. 160-165.

"Jesus stod foran folket som en levende fortolker af profetierne om ham selv. Idet han udlagde de ord, han havde læst, talte han om Messias som de undertryktes befrier, den, der satte fanger i frihed, helbredte de syge, gav de blinde deres syn igen og åbenbarede sandhedens lys for verden. Hans betagende fremstillingsevne og hans ords vidunderlige betydning begejstrede tilhørerne med en kraft, som de aldrig før havde følt. Kraften fra den guddommelige påvirkning nedbrød enhver skranke. Ligesom Moses skuede de den Usynlige. Da deres hjerter blev påvirket af Helligånden, svarede de med et inderligt amen og priste Herren" (Ellen White, *Jesu liv*, s. 160-161).

"Herrens hævndag kommer, hans vredes store dag er kommet, og hvem kan da bestå? Mennesker har gjort deres hjerter hårde over for Guds Ånd; men vredens pile vil trænge igennem, hvor det ikke lykkedes for overbevisningens pile. Inden længe vil Gud rejse sig og dømme synderen. Vil den falske hyrde beskytte overtræderen på den dag? Er der undskyldning for den, som fulgte mængden på ulydighedens vej? Kan popularitet eller store tal gøre nogen uskyldig? Dette er spørgsmål, som den skødesløse og ligeglade bør tænke over og besvare for sig selv" (Ellen White, *Faith and Works*, s. 33).

Spørgsmål
til drøftelse

1. En adventistpræst udtalte tankefuldt, at det største problem i hans arbejde var menighedsmedlemmers eksklusivitet, altså ikke at ønske, at andre skulle slutte sig til dem. Hvordan kan "kristne" bringe Guds riges kærlighed, håb og evangeliets gode nyheder til hele verden, så andre får muligheden for at blive frelst, før enden kommer (Matt 24,14), hvis de ikke engang ønsker at tage imod fremmede, som kommer til deres kirke?

Resumé

Gud renser et uretfærdigt samfund ved at fjerne oprørerne og genoprette den rest, der vender sig fra de synder, som har skilt dem fra ham. På grund af velsignelserne ved Guds nærvær drages folk fra andre nationer til Gud og hans folk, så de også kan glæde sig over Guds nådeår, som udråbes og virkeliggøres af Messias.

Jordens genfødsel

Ugens vers

"Nu skaber jeg en ny himmel og en ny jord; det, der skete tidligere, skal ikke længere huskes, og ingen skal tænke på det" (Es 65,17).

Introduktion

En dag nægtede en 12 år gammel dreng, som netop havde læste en bog om astronomi, at gå i skole. Hans mor tog ham med til lægen, som spurgte: "Billy, hvad er der i vejen? Hvorfor vil du ikke længere gå i skole for at lære nye ting?"

"Fordi," svarede han, "jeg har læst i denne astronomibog, at en dag kommer solen til at brænde op, og alt liv på jorden vil forsvinde. Jeg kan ikke se nogen grund til at gøre noget som helst, når alt alligevel til sidst skal dø ud."

Moderen råbte fortvivlet: "Men det er ikke din sag!"

Lægen smilede og sagde: "Men Billy, du behøver ikke at bekymre dig, for når den tid kommer, hvor det sker, vil vi alle alligevel være døde for længe siden."

Det er selvfølgelig en del af problemet. Til sidst er vi alle alligevel døde.

Men heldigvis behøver vores tilværelse ikke at ende med døden. Tværtimod, vi er blevet tilbudt evigt liv i en helt nyskabt verden.

Ugens tekster

- Es 65,17-25
- Es 66,1-19
- Es 66,19-21
- Es 66,21
- Es 66,22-24

En ny himmel og en ny jord

Es 65,17-25

Hvilken genoprettelse lover Herren i disse vers?

Gud lover en ny skabelse. Han siger: "Nu skaber jeg en ny himmel og en ny jord; det, der skete tidligere, skal ikke længere huskes" (Es 65,17). I denne bemærkelsesværdige profeti lover Herren, at han vil skabe "Jerusalem om til jubel, dens folk om til fryd" (Es 65,18). Der vil ikke mere være gråd i byen (Es 65,19). Folk vil leve meget længere end et hundrede år, før de dør (Es 65,20). De vil glædes over deres arbejde og deres børn (Es 65,21-23). Gud vil svare dem, selv inden de kalder (Es 65,24).

Selv om dette er en smuk beskrivelse, hvorfor er det ikke vores endelige genoprettelse, vores endelige håb?

Foreløbig har vi fået et billede af en fredelig og lang tilværelse i det lovede land. Men selv om mennesker lever længere, dør de alligevel. Hvor er den radikale forvandling af naturen, som vi forventer med skabelsen af "en ny himmel og en ny jord"? Det næste vers fortæller, at "ulven og lammet græsser sammen, løven æder strå som oxen; men slangens føde er støv. Der findes hverken ondskab eller ødelæggelse på hele mit hellige bjerg, siger Herren" (Es 65,25).

Der kræves en ny skabelse for at genoprette jorden til den ideelle status, som den havde, før synden i Edens have førte til død. I Esajas 65 præsenterer Gud skabelsen af "en ny himmel og en ny jord" som en proces, en serie af forskellige trin, som begynder med genskabelsen af Jerusalem. Sammenlign med Esajas 11, hvor Messias bringer retfærdighed (Es 11,1-5). Da vil der endelig blive fred på Guds verdensomspændende "hellige bjerg". Det billede, der tegnes i Esajas 11 ligner det, vi finder i Esajas 65: "Ulven skal bo sammen med lammet ... og løven æder strå som oxen" (Es 11,6-7). Selv om Herrens "hellige bjerg" skulle begynde med Zions bjerg i Jerusalem, var det kun en forløber, et symbol på, hvad Gud lover at gøre til sidst, i en ny verden sammen med sit frelste folk.

Til eftertanke

I dag er mange mennesker optaget af mulighederne for at leve længere end nu. Forestil dig, at de fleste i stedet for at leve 60, 70, 90 eller til og med 100 år ville leve en million år eller mere. Hvorfor ville menneskehedens grundlæggende problem alligevel ikke blive løst?

En guddommelig "magnet"

Es 66,1-19

Husk på den tid, hvor Esajas skrev, og gengiv det grundlæggende budskab i disse vers.

Gennem profeten gentager Gud en appel og advarsel, som gennemsyner hele bogen: Gud vil frelse og genoprette de ydmyge, som skælver for hans ord (Es 66,2.5). Ligesom i Es 40,1 vil han trøste dem (Es 66,13). Men han vil tilintetgøre dem, der gør oprør imod ham. Det indbefatter hyklere med deres rituelle handlinger, hvis ofre Gud afviser (Es 66,3-4; sml. Es 1,10-15), og det omfatter dem, der hader og afviser de mennesker, der er tro mod Gud (Es 66,5). Det indbefatter også dem, der udøver hedenske vederstyggeligheder (Es 66,17) ligesom dem, der foregik i templet i Jerusalem (Ez 8,7-12).

Es 66,3

Hvad siger dette vers? Hvilke åndelige principper omtales her? Hvordan kan den samme tanke udtrykkes i forhold til moderne kristendom og tilbedelse?

Es 66,18-19

Her fortælles, at Gud vil samle alle folk og sprog. Hvordan tror du, at Gud gør det?

Efter at have udryddet sine fjender (Es 66,14-17) åbenbarer Gud sin herlighed, så han bliver en magnet, der drager alle folk til Jerusalem (sml. Es 2,2-4). Han sætter "et tegn" på dem eller blandt dem. Det bliver ikke specificeret her, men viser tilsyneladende tilbage til det sidste tegn, som Esajas omtalte: Gud giver sit folk glæde og fred og genopretter deres land (Es 55,12-13). Når han åbenbarer sin herlighed ved at genoprette sit folk efter ødelæggelse, er det et tegn på hans fornyede velvilje, ligesom han gav Noa regnbuen som tegn efter Syndfloden (1 Mos 9,13-17).

Til eftertanke

Læs Es 66,5. Hvad vil det sige at skælve for Guds ord? Hvorfor ønsker Gud, at vi skal skælve for hans ord? Hvad kan det evt. fortælle om dit hjertes tilstand, hvis du ikke skælver?

Missionærer og verdensledere

66,19-20

Hvad betyder det, at de, der har overlevet, bringer folk fra forskellige nationer som en offergave til Herren?

Gud udsender dem, der har overlevet hans ødelæggelse, til jordens ende for at hente folk, som ikke kender Gud, til Jerusalem. "De skal fortælle folkene om min herlighed" (Es 66,19). Dette er en af de tydeligste gammeltestamentlige tekster om missionærers arbejde. Så ikke alene bliver folk draget til det hebraiske folk, men nogle af hebræerne vil rejse til andre folk og lære dem om den sande Gud. Dette er en model, som er meget tydelig i Det Nye Testamente. Selv om der havde været jødisk missionsarbejde i tiden mellem hjemkomsten fra landflygtighed og Jesu tid (Matt 23,15), spredte de første kristne evangeliet hurtigt og i stort omfang (Kol 1,23).

På samme måde, som israelitterne bragte afgrødeofre til Herren i templet, ville missionærerne bringe ham en offergave. Men deres offer ville være "alle jeres brødre fra alle folkene" (Es 66,20). Ligesom afgrødeofre var gaver til Gud, som ikke var blevet slagtet, ville de nyomvendte, som blev bragt til Herren, blive præsenteret som "levende ofre" (sml. Rom 12,1). Den tanken, at mennesker kunne gives som et slags offer til Gud, finder vi allerede i den meget tidligere indvielse af levitterne under ørkenvandringen (4 Mos 8,11).

Es 66,21

Hvilken betydning har det, at Gud lover at "tage nogle til præster og levitter"?

Vers 21 siger, at Gud "blandt dem" vil tage nogle til præster og levitter. Dette "blandt dem" henviser til "alle jeres brødre fra alle folkene" i det foregående vers. Dette er hedninger, blandt hvem Gud ville udvælge gudstjenesteledere sammen med præster og levitter. Dette er en revolutionerende ændring. Tidligere havde Gud kun tilladt Arons efterfølgere at gøre tjeneste som præster, og kun Levis efterfølgere måtte hjælpe dem. Hedninger kunne ikke bogstaveligt blive efterkommere af Aron eller Levi; men Gud ville indsætte nogle til at gøre tjeneste i disse hverv, som tidligere havde været forbudt for selv de fleste jøder.

Til eftertanke

Læs 1 Pet 2,9-10. Hvem skriver Peter til? Hvad siger han? Hvilket budskab har han til hver enkelt af os som medlemmer af "et helligt folk" i dag? Udfører vi vores opgave bedre end det oprindelige folk (2 Mos 19,6)?

Et trosfællesskab

Israelitterne var "et kongerige af præster og et helligt folk" (2 Mos 19,6), hvor særlige præster var sat til side til at repræsentere dem som gudstjenesteledere. Men i fremtiden skulle nogle af hedningerne blive gudstjenesteledere (Es 66,21).

Hvordan ville denne ændring påvirke det nye trosfællesskab?

I Guds "nye verdensorden" ville hedninger, der tilsluttede sig Guds folk, blive ligeværdige partnere med jøder i et kombineret trosfællesskab, som ville være et "kongeligt præsteskab". Forskellen mellem jøder og hedninger ville derfor blive funktionelt irrelevant.

Hvornår gik denne profeti fra Esajas i opfyldelse?

Paulus, missionær til hedningerne, forkyndte: "Her kommer det ikke an på at være jøde eller græker ... for I er alle én i Kristus Jesus, og hører I Kristus til, er I også Abrahams afkom, arvinger i kraft af Guds løfte" (Gal 3,28-29).

At blive arving i kraft af løftet og dermed ophøjet til "et kongeligt præsteskab" var ikke et mandat til en overlegen eliteholdning, men en indsættelse til sammen med jøderne at forkynde "hans guddoms-magt, han som kaldte jer ud af mørket til sit underfulde lys" (1 Pet 2,9; Sml. Es 66,19).

Denne ophøjelse af hedninger gav ikke jøderne ret til at beklage sig og sige, at det var uretfærdigt af Gud at give dem den samme løn. Det gav heller ikke hedningerne ret til at behandle deres jødiske brødre og søstre med mangel på respekt, ligesom de arbejdere, der blev ansat sidst på dagen, ikke måtte se ned på dem, der var blevet ansat først (se Matt 20,1-16). Jøderne var først blevet "Guds ord betroet" (Rom 3,2) som redskaber for Guds åbenbaring. Paulus skrev til hedningerne: "Men når nogle af grenene blev brækket af, og du, som er en gren af et vildt oliventræ, er blevet podet ind blandt grenene, og også får af saften fra det ægte træs rod, så skal du ikke hovere over de andre grene; og hvis du gør det, så husk på, at det ikke er dig, der bærer roden, men roden, der bærer dig" (Rom 11,17-18).

I lyset af korset og i lyset af missionsbefalingen, hvorfor er enhver form for åndelig eller etnisk eller til og med politisk elitisme afskyelig i Guds øjne? Overvej, om du nærer nogen form for åndelig eller etnisk overlegenhed?

Matt 28,19
ApG 26,20
Gal 3,28
Kol 3,11
1 Tim 3,16

Til eftertanke

Jeres slægt og jeres navn skal bestå

Es 66,22

Hvad siger denne tekst, og hvilket håb finder vi i dette vers?

Et af de smukkeste løfter i Esajas' Bog findes i Es 66,22. Læs det nøje. I den nye himmel og på den nye jord vil vores slægt og vores navn bestå i al evighed. Her har vi et løfte om evigt liv i en verden, der er skabt på ny, en verden uden synd, uden død, uden lidelse, en ny himmel og en ny jord, den sidste og fuldkomne opfyldelse af vores kristne tro, fuldbyrdelsen af det, Kristus gjorde for os på korset.

Es 66,23

Hvorfor er der nymånedag og sabbatter i beskrivelsen af den nye himmel og den nye jord?

Der er forskellige måder at se denne vanskelige tekst på, men her er én: Gud skabte sabbatten, før offersystemet eksisterede (1 Mos 2,2-3). Så selv om sabbatterne blev æret gennem det rituelle system, er de ikke afhængige af det. De fortsætter derfor uden afbrydelse i genoprettelsesfasen og på den nye jord. Bibelen antyder ikke, at nymånedage var lovbefalede tilbedelsesdage udenfor offersystemet. Måske kommer de til at være tilbedelsesdage på den nye jord, som de ugentlige sabbatter, men ikke nødvendigvis hviledage. Måske vil de falde i forbindelse med livets træes månedlige cyklus (Åb 22,2)...

Uanset, hvad den specifikke betydning af Es 66,23 er, synes den afgørende pointe at være, at Guds folk kommer til at tilbede ham i al evighed.

Es 66,24

Hvorfor afslutter Esajas med det negative billede af de frelste, som ser på ligene af dem, der brød med Gud, og som han har ødelagt?

Som en malende advarsel til folket på sin tid, opsummerer Esajas kontrasten mellem de trofaste, der overlever Babylons ødelæggelse og oprørerne, som vil blive ødelagt. Dette handler ikke om evig pine. Oprørerne er døde, dræbt af "ild", der ikke slukkes, før den har udført sin opgave, så genskabelsen af Jerusalem kunne begynde.

Esajas' advarsel peger fremad til en endelig opfyldelse, som Åbenbaringsbogen profeterer om: udryddelsen af syndere, Satan og døden i ildsøen (Åb 20), hvorefter der vil komme "en ny himmel og en ny jord", et helligt nyt Jerusalem, og aldrig mere "sorg, ej heller skrig, ej heller pine, ... thi det, der var før, er forsvundet" (Åb 21,1-4); sml. Es 65,17-19), en ny tilværelse med evigt liv for alle, som "er købt fri af jorden" (Åb 14,3).

Til videre studium

- Ellen White, *Mod en bedre fremtid*, "Striden endt", s. 536-548. Kapitlet handler om, hvordan jorden for sidste gang bliver rensset for synd.

"Efterhånden som evighedens år hennrinder, bringer de endnu rigere og herligere åbenbaringer af Gud og Kristus. Ligesom kundskaben er gradvist tiltagende, vil også kærligheden, ærefrygten og lykken øges. Jo mere menneskene lærer om Gud, jo større beundring får de for hans karakter. Når Jesus forklarer dem frelsens rigdomme og beretter om de store bedrifter, der blev udført i den store strid med Satan, vil de frelstes hjerter fyldes med endnu større hengivenhed til ham, og med endnu større fryd og glæde lader de guldharpenerne klinge, og ti tusind titusinder og tusind tusinder af stemmer forener sig i et vældigt lovsangskor.

'Og hver skabning i himlen og på jorden og under jorden og på havet, med alt, hvad de rummer, hørte jeg sige: Ham, der sidder på tronen, og Lammet, være pris og ære og lov og magt i evighedernes evigheder' (Åb 5,13).

Den store strid er til ende. Synd og syndere er ikke mere. Hele universet er rent. Harmoni og glæde går som et pulsslag gennem hele det umådelige skaberværk. Fra ham, der skabte alt, strømmer liv og lys og glæde til universets grænseløse rige. Alle ting, fra det mindste atom til den største klode, de levende og de livløse, forkynder i deres uplettede skønhed og fuldkomne glæde, at GUD ER KÆRLIGHED!" (Ellen White, *Mod en bedre fremtid*, s. 548).

Spørgsmål
til drøftelse

- 1. Hvorfor er løftet om evigt liv i en ny himmel og en ny jord så grundlæggende for vores kristne tro? Hvordan ville vores tro være, hvis vi ikke havde dette løfte?**
- 2. Læs 2 Pet 3,10-14. Hvordan genspejler disse vers de samme tanker, som præsenteres i Esajas 66?**

Resumé

Esajas beskriver et syn med ufattelige proportioner. Gud ville ikke alene rense og genoprette sit trosfællesskab, han ville udvide dets grænser, så det indbefattede alle folk. Den endelige genskabelse af hans folk ville føre til skabelsen af en ny jord, hvor hans tilstedeværelse ville blive den ultimative trøst for hans folk.

